

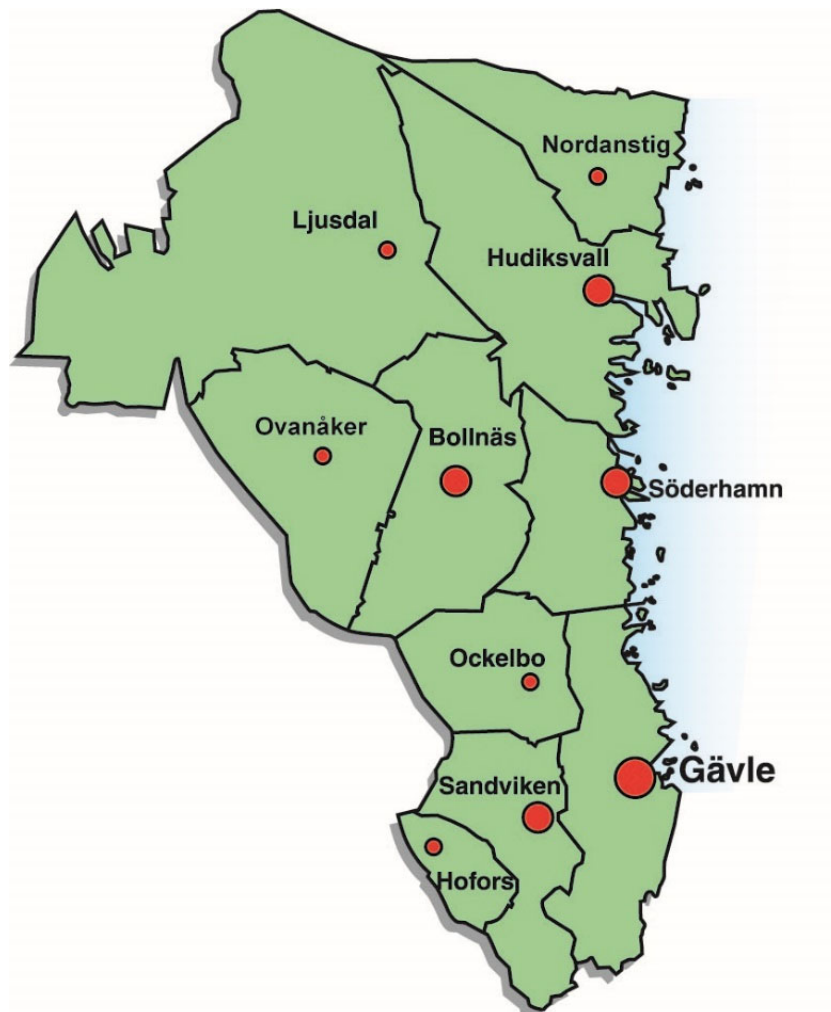

Årsredovisning 2019

Länsstyrelsen
Gävleborg

Årsredovisning 2019

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Länsstyrelsen Gävleborg årsredovisning 2019

Diarienummer: 1245-2020

Bild omslag: Inventering av marina miljöer vid Gävleborgskusten, Länsstyrelsen Gävleborg.

Bilder inlaga: Gävle strand, Mostphotos (sid 5), ceremoni med minnessten i Kårböle
Länsstyrelsen Gävleborg (sid 6), Kronprinsessans vandring längs kustleden på Norrlandet i Gävle,
Länsstyrelsen Gävleborg (sid 7), invigning av Fäbods naturreservat, Länsstyrelsen Gävleborg (sid 8).

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	5
Organisation och organisationsstyrning 2019	9
Länsstyrelseinstruktion 2 §: Vårt uppdrag	10
Länsstyrelseinstruktion 3 §: Vår verksamhet	13
Länsstyrelseinstruktion 4 §: Länsspecifika uppgifter	51
Länsstyrelseinstruktion 5 §: Sektorsövergripande uppgifter	53
Länsstyrelseinstruktion 6 §: Miljöarbete	60
Länsstyrelseinstruktion 7 §: Samhällsskydd och beredskap	63
Övrig verksamhet	65
Finansdepartementet	72
Justitiedepartementet	77
Kulturdepartementet	81
Miljödepartementet	85
Näringsdepartementet	94
Socialdepartementet	110
Tabeller enligt bilaga 2 till regleringsbrev	113
Annat beslut från regeringen	116
Året i siffror	118
Övriga återsrapporteringskrav	129
Information av väsentlig betydelse	132
Balansräkning	134
Anslagsredovisning	136
Tilläggsupplysningar och noter	137
Sammanställning över väsentliga uppgifter	141
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2019	156

Landshövdingen har ordet

Utgångsläget 2019

Länet

Gävleborgs län växer och fram till och med september 2019 hade folkmängden ökat jämfört med 2018 från 286 400 till 287 345. För länets största kommun Gävle var folkmängden uppe i 102 300. Alla kommuner har potential att växa. För att detta ska ske behöver byggandet öka. I åtta av tio kommuner i länet råder underskott på bostäder i centralorten.

Denna obalans bedöms tyvärr kvarstå de närmaste tre åren. Det minskade mottagandet av flyktingar spelar också en roll för befolkningstillväxten i länet.

Under 2019 har viss projektering kommit igång för byggandet av nya ostkustbanan. Ett av de fyra av regeringen utpekade områdena för ny bostadsbebyggelse ligger centralt och stationsnära i Gävle.

Utgångsläget i början av 2019 var ett gott konjunkturläge. En mattning har kunnat anas, men varslen har varit lägre 2019 än 2018 och bilden är komplex. Gävleborgs län tycks enligt senaste uppgifterna ha lägre varselsiffror än i övriga delar av landet. Andelen arbetslösa ökade något i länet under de första nio månaderna.

Länsstyrelsen

Jag har visionen att Länsstyrelsen Gävleborg ska vara ”En av Sveriges bäst fungerande myndigheter – tillsammans gör vi Gävleborg starkt, hållbart, inkluderande och attraktivt att leva och verka i”. Vår värdegrund och styrmodell bidrar till struktur i arbetet. Länsstyrelsen gick in i år 2019 med en ekonomi i balans och ett anslagssparande. De stora kostnaderna för brandarbetet under 2018 och 2019 har kompensats av regeringen fullt ut.

Planeringen för 2019

Länet

Bland mina viktigaste uppgifter som landshövding har jag att säkerställa att nationella mål får genomslag i länet, detta med hänsyn tagen till regionala förutsättningar. Andra förordningsstyrda uppgifter som ingår i uppdraget är att bland annat arbeta sektorsövergripande, samordna och främja utvecklingen i länet.

I planeringen för året fanns även arbetet med EU-valen som ett prioriterat område, liksom efterarbetet med bränderna i Ljusdals kommun. I planen låg också att arbeta vidare med mänskliga rättigheter och minoritetsfrågor samt att utveckla krisledningsorganisationen.

Länsstyrelsen

Internt planerades arbetet med fokus på bland annat vision, värdegrund, medarbetarskap och de ekonomiska förutsättningarna.

Verkligheten 2019

Mycket har hänt under år 2019 men inte lika stora och ingripande händelser som år 2018.

Torkan och bränderna, EU-valen, mänskliga rättigheter och minoriteter med mera

Ett mer normalt väder 2019 har lett till att lantbrukarna fått goda skördar. Effekterna av det extremtorra 2018 påverkar i viss mån ekonomiskt även 2019. Grundvattennivåerna som berodde på torkan återhämtade sig under året och särskilt under den fuktiga senare delen.

Efterarbetet på grund av bränderna (fas 3) har pågått under 2019 med markägarkontakter, utbetalningar med mera. Fas 3 avslutades med en ceremoni i Kårböle där en minnessten restes. Kungen besökte brandfälten i Kårböle den 5 juni för att få en bild av situationen. Utredningar som presenterats har gett Länsstyrelsen Gävleborgs arbete gott betyg.

Arbetet med EU-valen i maj 2019 fungerade utmärkt och vi hade god nytta av den kontinuitet som gavs från valen 2018.

Arbetet med mänskliga rättigheter har behandlats vid utbildnings- och medarbetardagar och genom utveckling av perspektivfrågor i handläggningen. Minoritetsfrågor har vi arbetat mer med i sammanhanget mänskliga rättigheter. Vi har dessutom genomfört samråd. Utveckling

av krisledningsorganisationen och medverkan i övning ”Havsörn” har varit stora uppgifter. Arbetet med den stora totalförsvarsövningen påbörjades också under året.

Handlingsplanen för livsmedelsstrategin har visat sig vara betydelsefull. Alla aktörer inom området drar nu gemensamt åt samma håll för att utveckla lantbruket och livsmedelsproduktionen. Hållbar produktion skapar konkurrenskraftiga näringar. Detta visades till exempel i att Gävleborgs län tog klart flest medaljer i SM i mathantverk under årets evenemang i Högbo. Betydelsefullt för länets lantbruk är också vår snabba handläggning av utbetalningar inom jordbrukarstödet.

Besöksnäringens utveckling är viktig för länet. Kronprinsessans vandring längs kustleden på Norrlandet i Gävle var en del i främjandet av denna näring. Seminarium för natur- och kulturturism hölls också under hösten. Invigning av det andra biosfärområdet i länet i Voxnadalen, bidrar också till att intresset för länet som besöksmål ökar.

Under 2019 har arbetet med kompetensförsörjning i länet fortsatt. Kompetensbrist och svårigheter att rekrytera är tydliga tendenser, samtidigt som arbetslösheten ökar något. Utbildningsnivån är låg i vårt län. Därför satsar vi vidare på samarbeten med Högskolan i Gävle med företagen och med andra aktörer för att locka studenter att välja att arbeta i vårt län.

Microsofts etablering i länet utvecklar och förstärker viktiga branscher inom till exempel datalagring, informationsteknologi, positionering och batteriutveckling. Länsstyrelsen har bland annat skapat arenor för samtal med företag i dessa och närliggande branscher bland annat vid event och möten på Gävle Slott.

Jag vill också lyfta fram att Länsstyrelsen Gävleborg under året legat i den absoluta toppen bland länsstyrelserna när det gäller att nå de fastställda gemensamma mål som satts upp gällande handläggningstider för ett antal olika ärendetyper. I slutet av året klarade Länsstyrelsen Gävleborg 96% av dessa ärenden inom utsatt tid, vilket var bäst i landet. Detta är ett av de bästa sätten att förenkla för företag.

Från vår verksamhet 2019 vill jag också nämna att vår satsning på bildande av naturreservat fortsatte med tretton reservatsbeslut, varav tio var nya reservat. De nya reservaten består av flera naturtyper och kompletterar våra tidigare skyddade områden.

Arbetet för att i våra glesbygdsområden förbättra servicen med betaltjänster och kontanthantering innebär att vi på turné i länet fångade upp behov och åsikter.

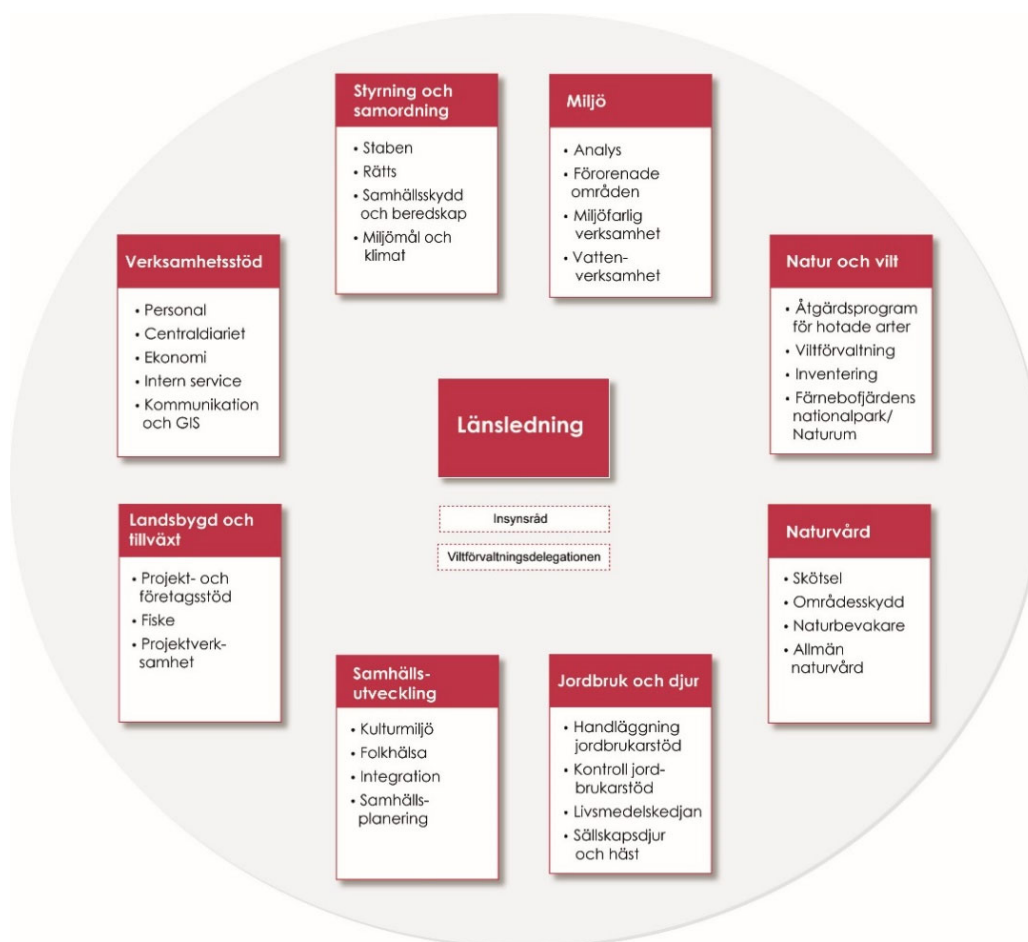
Länsstyrelsen Gävleborg är en av de fyra länsstyrelser, som genom Resurscentra byggt upp arbetet mot hedersrelaterat våld. Detta arbete har pågått under 2019 med planerad verksamhet.

FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) har vi arbetat vidare med både internt och i länet. Vår verksamhet ska totalt sett leda till att vi närmar oss de 17 målen. Ett viktigt exempel är vår nya energi- och klimatstrategi.

Inför 2020

Utöver de uppdrag som länsstyrelsen fått i regleringsbrev med flera styrdokument för 2020 fortsätter vårt arbete med mänskliga rättigheter, med vattenförsörjning och livsmedel. Totalförsvarsövningen under 2020 har vi fokus på liksom vårt arbete i stort för att utveckla säkerhet och beredskap. Strukturen för vår planering och uppföljning ska inkludera arbetet med Agenda 2030.

Organisation och organisationsstyrning 2019

Organisation 2019

Länsstyrelsens organisation omfattade 2019 åtta enheter, insynsråd och viltförvaltningsdelegation. Enheterna är indelade i operativa funktioner. Ledningsgruppen består av landshövding, länsråd och åtta enhetschefer. Länsstyrelsen är en enrådsmyndighet. Styrningsprocesserna består av budget-, verksamhetsplanerings- och uppföljningsprocesser.

Länsstyrelsens insynsråd har sedan den första mars 2019 bestått av följande ledamöter; Hanna Bruce VD Växbo Lin AB, Lotta Zetterlund ombudsman för LRF, Mehrdad Nesai VD för Glasakuten i Gävle, Åsa Lindestam riksdagsledamot och vice talman, Anders W Jonsson riksdagsledamot, Ingela Norberg kommunikatör på Gävleborgs Idrottsförbund och Ylva Fältholm rektor på Högskolan i Gävle. Benny Gäfvert som utsågs av regeringen till ledamot har avstått från medverkan i insynsrådet och meddelat att han ämnar lämna insynsrådet. Detta på grund av att han fått en tjänst på Länsstyrelsen Gävleborg. Länsstyrelsens insynsråd har träffats fyra gånger under 2019. Vid insynsrådets möten har verksamhetsfrågor diskuterats samt budget, verksamhetsplanering och årsredovisning.

För mer information om Länsstyrelsen Gävleborgs miljöledningsarbete se separat redovisning av detta enligt förordning SFS 2009:907.

Länsstyrelseinstruktion 2 §: Vårt uppdrag

Länsstyrelsen ska

Verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

1. utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.
2. främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.
3. Inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, landsting, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet, och
4. ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den.

Länsstyrelsen tar i detta avsnitt upp ett urval av det främjande, samordnande och sektorsövergripande arbete som bedrivs på myndigheten. Detta arbete görs både övergripande och inom verksamheterna.

Prestationer och effekter

Genom att utföra de myndighetsuppgifter som länsstyrelsen har ansvar för, exempelvis tillsynsuppgifter inom många av våra verksamheter, kan vi medverka till att nå de nationella målen. Vi har många exempel på detta i tillsynen av; miljöfarlig verksamhet, i tillsynen av vattenverksamhet, i samråd till exempel miljöbalken 12:6. Vi kan också visa på en stor mängd genomförda djurskyddskontroller och ärenden enligt lagen om tillsyn av hundar och katter. Uppgifterna enligt denna lag togs år 2018 över från Polisen. Flera stora ärenden har hanterats under året. Genom att målen i den nationella kontrollplanen har uppnåtts har fler kontroller gjorts hos djurhållare med livsmedelsproducerande djur.

Tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter är en verksamhet där Länsstyrelsen Gävleborg är ansvarig för ett område bestående av flera län. Samordnade insatser genomförs inom detta område. Genom samarbeten på olika nivåer blir verksamheten effektiv.

Främjande arbete, samverkan med kommuner och med Region Gävleborg leder också till effektivitet och samsyn. Detta gäller inte minst integrationsuppgifterna i länet ("Integration Gävleborg 2.0") och kommunernas starka arbete med att använda sig av extratjänsterna.

Myndighetens vilja och förmåga att föra tidiga dialoger med kommunala företrädare, såväl politiker som tjänstepersoner, spelar en central roll för möjligheterna att vara till stöd för kommunerna och därmed utveckla tidiga och effektiva processer. Ett exempel är de dialoger landshövdingen har med länets kommuner. I slutet av 2019 beslutades om ett tvåårigt kunskapsprojekt som ett resultat av samverkan. Denna fråga var också på dagordningen vid ett möte mellan arbetsmarknadsministern och alla kommunstyrelseordförande. Enigheten mellan kommunerna i länet är stor när det gäller betydelsen av att kommunerna växer och att bostäder kan byggas.

Samarbete har bland annat skett i kommunsamrådet, kommunchefsgruppen, samhällsrådet och i regionalt ledningsforum. Samarbeten inom Agenda 2030 har gemensamt överenskommit med Region Gävleborg. Exempel på insatser som visat sig framgångsrika och efterfrågade är "Forskarna på slottet" ett evenemang och forum för akademi och näringsliv. Andra exempel är samarbetet med Movexum företagsinkubator, samarbetet med Vinnova och deras "Vinnväx". Ett sådant projekt är Geo Life Region som drivs av FPX (Future Position X). Att främja samverkan mellan kommuner och Region Gävleborg med flera har gjorts genom regelbundna träffar med varje kommun. Senast genomfördes detta tidigt under 2019 och har planerats igen till början av 2020. Sådana träffar skapar tidiga möjligheter till samtal om planfrågor, strandskydd, kommunernas visioner, utmaningar och tillgångar. De har medfört en öppenhet för samarbete och ett gott samtalsklimat. För att ge möjlighet för företag att accelerera och skapa ett gott klimat för fler företag har Länsstyrelsen Gävleborg under flera år jobbat med olika branscher och träffar med företagsledare med flera. Vid sådana tillfällen har hållbarhetsarbete och hållbarhetsredovisning varit på agendan. Det har visat sig att hållbarhetsfrågor är av stor vikt både för våra stora globala företag och för små och medelstora företag.

Gävleborgs län behöver kompetens för att företagen ska kunna utvecklas och växa. Bristen på kompetens är stor inom många branscher till exempel sjukvård, tekniska yrken, lärare, hantverkare med flera. Positiva händelser är att Högskolan i Gävle (HiG) 2018 fick examinationsrätt för civilingenjörer inom lantmäteri och under 2019 har blivit utsedd till idrottsvänlig högskola av Riksidrottsförbundet. Detta kan skapa möjligheter att locka idrottsutövare att utbilda sig och därefter få jobb i Gävleborgs län. Länsstyrelsen Gävleborg har under flera år tillsammans med studentorganisationerna, Gävle kommun, Region Gävleborg, Företagarna med flera arbetat med kontaktskapande evenemang för att sammanföra studerande med arbetsgivare.

Den handlingsplan till den nationella livsmedelsstrategin som togs fram under 2018 och beslutades 2019 i ett gemensamt projekt mellan näringen, myndigheter och regionen har inledningsvis slagit väl ut. Konkreta aktiviteter har genomförts av olika organisationer som alla känner ett delägarskap i handlingsplanen. I likhet med detta arbete tas nu en handlingsplan för skogsprogrammet fram. Hållbarhetens olika aspekter och målen enligt Agenda 2030 är viktiga delar i detta arbete.

Länsstyrelsen Gävleborg har i flera år samarbetat med myndigheter och länets riksdagsledamöter för att se till länets bästa när det gäller att till exempel utveckla vår infrastruktur. Samarbetet för att planera och fokusera på projekten kring utbyggnaden av dubbelspår på ostkustbanan är särskilt viktigt och länsstyrelsen har påpekat att det är av största vikt för arbetsmarknad och bostadsförsörjningen.

Efterarbetet (fas 3) till de stora bränderna i Ljusdals kommun år 2018 har pågått under hela 2019. Arbetet har fungerat väl och samarbetet med Ljusdals kommun, markägare och övriga myndigheter har fungerat bra.

Arbetet med den stora totalförsvarsövningen har startat under 2019. Information till och utbildning av kommunerna har påbörjats med planering i bland annat totalförsvarsrådet. Utbildning inom till exempel civilt försvar har startat och kommer att fortsätta under 2020.

Resultatanalys

Viktiga resultat i vår verksamhet är de insatser som vi lyckats genomföra inom tillsynen, start av gemensamma projekt inom bland annat integration. Resultaten är beroende av gott samarbete mellan kommuner, Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg, Arbetsförmedlingen med flera myndigheter.

Samlad bedömning av resultat

Inom områden som har att göra med främjande, samverkan och utveckling arbetar Länsstyrelsen Gävleborg på ett sätt som skapat kontinuitet och förtroende i länet. De täta kontakterna mellan länsstyrelsen, Region Gävleborg och kommunerna ger som effekt att frågor av stor betydelse kan hanteras på ett snabbt sätt. Medverkan från riksdagsledamöter och myndighetschefer i länet i samband med vår- och höstproposition har lett till att ledamöter har kunnat plocka upp idéer till bland annat motioner. Syftet med verksamheten är att skapa en effektiv samlad förvaltning genom samarbetsinsatser och helhetsperspektiv. Detta bedöms ha uppnåtts genom de regelbundna mötestillfällena. Resultaten bedöms vara utmärkta.

Länsstyrelseinstruktion 3 §: Vår verksamhet

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

1. de allmänna valen,
2. livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar,
3. regional tillväxt,
4. infrastrukturplanering,
5. hållbar samhällsplanering och boende,
6. energi och klimat,
7. kulturmiljö,
8. skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap,
9. naturvård, samt miljö- och hälsoskydd,
10. lantbruk och landsbygd,
11. fiske,
12. folkhälsa,
13. jämställdhet, och
14. integration.

1. De allmänna valen

Länsstyrelsens arbete med förberedelser inför valet till Europaparlamentet den 26 maj 2019 intensifierades i början av året. Valansvarig personal har hållit regelbundna möten i syfte att skapa förutsättningar för att klara de uppgifter som vilar på länsstyrelsen i detta avseende.

Under första kvartalet 2019 har länsstyrelsen lagt stor vikt vid förberedelser och genomförande av utbildningsinsatser för kommuner och partier. Förutom detta har möten hållits med kommunerna i syfte att delge information och vägleda samt möjliggöra samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna. Vidare har länsstyrelsen deltagit vid ett flertal regelbundna samverkansmöten med samtliga länsstyrelser, länsstyrelsernas IT-avdelning och Valmyndigheten. Avsikten med dessa möten har varit att samverka kring juridiska och praktiska frågor samt samordna IT-stödet och telefonin.

Länsstyrelsen har liksom vid tidigare val lagt stor vikt vid säkerhetsfrågorna. Länsstyrelsen har bland annat gjort en risk- och sårbarhetsanalys för valen 2018 och 2019 och genomgående arbetat med säkerhetsfrågorna. I planeringen av valarbetet har länsstyrelsen tagit höjd för olika scenarier med avseende på säkerheten för valen. Därefter har konkreta åtgärder vidtagits i enlighet med planen.

Många personer har varit delaktiga i länsstyrelsens valarbete. Utöver anlitande av ordinarie personal har externa rösträknare rekryterats under våren. Många av rösträknarna deltog även vid länsstyrelsens rösträkning efter valen 2018. Länsstyrelsen har hållit utbildningar för samtliga valarbetare med fokus på de olika momenten i arbetet.

Länsstyrelsen har även arbetat aktivt med kommunikationen kring valarbetet. Genom nationell samverkan har länsstyrelserna tagit fram en kommunikationsplan som har utgjort en gemensam utgångspunkt för kommunikationen.

Efter att valet fastställts har länsstyrelsen haft en del kvarstående uppgifter att fullgöra avseende ekonomi och administration. Internt har uppföljning skett för att utvärdera arbetet och samla erfarenheter inför kommande val. Under hösten har länsstyrelsen deltagit vid en konferens i Valmyndighetens regi tillsammans med övriga länsstyrelser. Konferensen var inriktad på utvärdering och reflektion kring deltagarnas arbete med EU-valet, men innehöll också en del planering av samverkan under kommande mellanperiod fram till nästa val.

Länsstyrelsen har härutöver löpande handlagt ärenden som gäller så kallade efterträdarval. Det innebär att när en ledamot eller ersättare avgått från kommun- eller landstingsfullmäktige gör länsstyrelsen en ny sammanräkning.

Resultatmått och resultatanalys – De allmänna valen

Personalen som arbetat med valet har erhållit relevant utbildning för uppdraget. Fastslagna rutiner och planer för arbetet har följts. Länsstyrelsen har genomfört den slutliga röstsammanräkningen inom utsatt tid.

När det gäller säkerhetsfrågorna har förberedelserna hållit en hög nivå och länsstyrelsen har haft en god beredskap för oväntade incidenter. Det har under året inte inträffat någon speciell händelse kopplat till valet.

Överklaganden av val har inkommit i två fall. Valprövningsnämnden har avslagit överklagandena.

De allmänna valen (verksamhet 201*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,4	0,6	0,0
Årsarbetskrafter kvinnor	0,9	2,1	0,2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	1 290	4 094	250
Antal ärenden, inkomna och upprättade	103	101	
Antal beslutade ärenden	107	94	
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Gällande indikatorer för området se text under tilläggsupplysningar och noter.

Samlad bedömning av resultat

Skälen till det goda resultatet är att förberedelserna har varit grundliga och att arbetet har genomförts enligt tydliga rutiner. Konstruktiv och kontinuerlig samverkan har skett med övriga länsstyrelser, länsstyrelsernas IT-avdelning, kommuner samt Valmyndigheten. Detta har varit betydelsefullt för samordning, effektivitet och en kvalitetshöjning och har tillsammans med det gedigna säkerhetsarbetet bidragit till att valarbetet har kunnat genomföras på ett säkert sätt. Arbetet har i alla delar kunnat genomföras som planerat och har avslutats inom utsatt tid varvid valresultatet har kunnat presenterats på avsett sätt.

Den samlade bedömningen för området de allmänna valen bedöms som utmärkt.

2. Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen arbetar utifrån de gemensamma målen i den nationella kontrollplanen som avser livsmedel, djurskydd och allmänna veterinära frågor. Under året har arbetssätt slipats och nya sätt att följa upp verksamheten implementerats. Detta som ett led i en ny organisation och med syfte att ge större möjligheter att uppnå de nationella målen inom länsstyrelsens ansvarsområde livsmedelsproduktion.

Länsstyrelsen har nått sina mål inom merparten av kontrollområdena. Det är ett resultat av fortsatt arbete med ny struktur och organisation som visat sig ge god effekt. Arbetet inom livsmedelskontrollen i primärproduktionen pågår för att på ett ännu bättre sätt kunna nå målen i den nationella kontrollplanen. Smittskyddsläget i länet är sammantaget gott. Under året har det skett en ökning av vissa sjukdomar på sällskapsdjur och häst. Dessutom har allmänhetens intresse för smittskyddsfrågor ökat. Djurskyddskontrollen inom livsmedelsproduktionen har under år 2019 på ett bra sätt uppnått sina mål, som ett av elva län nationellt sett. Arbetet med de gamla polisuppgifterna har förlöpt på ett bra sätt liksom arbetet med verkställigheter och tillsynsärenden. Året har inneburit några större djurskyddsärenden som medfört ett omfattande arbete som förlöpt och hanterats på ett mycket ändamålsenligt och bra sätt. Arbetet med ytterligare lärdomar och förbättringar fortsätter.

Resultatmätt och resultatanalys – Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen har 2019 på ett mer systematiskt sätt kontinuerligt följt upp de olika delområdena av verksamheten. Detta i kombination med förbättrade arbetssätt och ändamålsenlig organisation har gjort att merparten av målen inom livsmedelskontroll, djurskyddskontroll och allmänna veterinära frågor har uppnåtts. Resultaten bidrar till säkra livsmedel, ett gott smittskydd, ökad kunskap hos djurhållare samt ett gott djurskydd.

Resultatindikatorer:

Mål om att 10 procent av objekt med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras i djurskyddskontrollen uppnåddes.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (verksamhet 28*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	1,0	0,8	1,1
Årsarbetskrafter kvinnor	12,7	11,9	9,9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	16 503	12 749	11 313
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 888	1 731	1 789
Antal beslutade ärenden	1 914	1 779	1 807
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	9	12
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Samlad bedömning av resultat

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat för att få resultat och effekt på plats. Genom att målen i den nationella kontrollplanen har uppnåtts har fler kontroller gjorts hos djurhållare med livsmedelsproducerande djur. Därmed upptäcks brister inom olika verksamheter i högre grad, de åtgärdas och en bättre efterlevnad av regler samt därmed djurvelfärd uppnås. Med ändamålsenliga arbetssätt och målstyrning riktar länsstyrelsen tillräckliga resurser till den planerade kontrollen och ger en större likvärdighet över landet vad gäller bedömningar och vidtagande av åtgärder. Länsstyrelsens arbete med informationsinsatser och utbildning ökar

djurhållares kunskaper om lagstiftningens krav. Detta leder till att brister i högre grad upptäcks av djurhållare själva och åtgärdas. Länsstyrelsen har på detta sätt arbetat med den del av uppdraget som handlar om att underlätta för att göra rätt. Allt detta bidrar till att säkra våra livsmedel och dricksvatten och att de är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt med ett gott djurskydd och smittskydd.

Sammantaget gör detta att den samlade bedömningen blir utmärkt.

3. Regional tillväxt

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat med handläggning av inkomna ansökningar och ansökningar om utbetalningar. Bemanningen för administrationen omfattar endast delar av tjänster. Länsstyrelsens prioriteringar som rör hållbar regional tillväxt där ”En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020” har varit vägledande tillsammans med Region Gävleborgs regionala utvecklingsstrategi, Nya möjligheter. Länsstyrelsen har prioriterat projekt som

- skapar sysselsättning,
- utnyttjar mångfald och inkludering som tillväxtfaktor,
- profilerar Gävleborg inom energi- och klimatfrågor och
- utveckling av hållbara samhällen.

Effekter av stödverksamheten, regeringens mål

Innovation och företagande: Ett samfinansierat projekt mellan Region Gävleborg, LRF Gävleborg och länsstyrelsen har varit Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi 2018–2020. Resultatet visar på många synergier med bland annat **attraktiva miljöer**, besöksnäring, sysselsättning och civil beredskap. Projekt som påbörjats under 2019 är Qlivet, som samfinansieras av Arbetsförmedlingen samt Sandvikens Textil- och designskola som är samfinansierat av Den Göranssonska Stiftelsen. Dessa båda är projekt med särskilt fokus på integrationsåtgärder för kvinnor med invandrarbakgrund.

Kompetensförsörjningen handlar i dessa projekt om att hitta vägar i arbetslivet och vår kultur för en framtid i Sverige.

Med anledning av de omfattande skogsbränderna 2018 i Ljusdals kommun har projektmedel för Hälsinglands Museum ”Skogsbränder utifrån ett klimatperspektiv” beviljats medel. Effekten har blivit ett ökat intresse för skogsnäringen och bolagsmark har upplåtits för att låta barn återbeskoga marken och lära mer om skogens klimatnytta.

Högbo Bruk AB har i samband med ”Særimner” och nordiska mästerskapen i mathantverk beviljats 200 000 kronor för att informera och bygga nätverk inom modell för ”Andra chansen”, vilket är ett internationellt samarbete.

Resultatmått och resultatanalys – Regional tillväxt

Regional tillväxt (verksamhet 30*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,0	0,0	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	0,3	0,5	0,7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	484	684	817
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6	2	5
Antal beslutade ärenden	6	2	4
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	1
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	7 314	4 986	5 539
Indikator: Utbetalda medel kr	4 002 011	2 453 535	3 270 590

Indikator: Utbetalning över 4 miljoner kronor är bra. Utrymmet i bemyndiganderamen har nyttjats full ut för att öka förutsättningarna till att uppnå full utbetalning av årets tilldelade medel. Detta upplägg har varit framgångsrikt.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen följer upp pågående och avslutade projekt löpande och i det korta perspektivet. Pengarna gör nytta, människor kommer i arbete och företag startas.

Den samlade bedömningen för området är gott.

4. Infrastrukturplanering**Väg och järnväg**

Länsstyrelsen har under året deltagit på de länsgemensamma möten, konferenser och seminarier som kopplar till verksamhetsområdet Infrastruktur – vägar och järnvägar. Stora investeringssatsningar inom infrastruktur och byggande kommer att ske i och omkring Gävle under många år framåt. Planeringsarbetet med "Trafikpusslet" har startat med bland annat informations- och dialogmöten där också länsstyrelsen medverkar.

Länsstyrelsens roll inom detta projekt är av väsentligt intresse då flertalet statliga intressen tangeras och det allmänna intresset är av stor vikt. Det råder stort tryck kring frågor som rör infrastrukturuområdet vilket innebär att länsstyrelsens medarbetare ständigt behöver arbeta proaktivt.

Bredband

Förutom den fysiska utbyggnad av bredband som har skett under året har Region Gävleborg, länets kommuner och länsstyrelsen tillsammans arbetat fram en regional plan för bredband 2019 – 2025 där målsättningen för tillgång till snabbt bredband har höjts jämfört med målet i den föregående strategin för utbyggnad av bredband i länet. I den uppges att det är 87 procent av länets hushåll som har tillgång till fiber 100 Mbit/s. Utbyggnaden sker i huvudsak på landsbygden. Det är också till landsbygden som stöd ges för utbyggnad. Tätorterna går att bygga ut på kommersiella grunder och har därför till stora delar blivit utbyggt tidigare.

Resultatmått och resultatanalys – Infrastrukturplanering**Väg och järnväg**

Ärenden som berör verksamhetsområdet infrastruktur är komplexa och tidskrävande. Detta innebär att kraven på medarbetarna på länsstyrelsen som arbetar med dessa frågor är höga. Det är svårt att prioritera den kompetensutveckling som behövs för att svara upp mot det höga tryck som råder inom området.

Bredband

Effekten av Regional plan för bredband 2019 – 2025, blir att fler hushåll och företag kommer att få tillgång till snabbt bredband. Eftersom utbyggnaden sker nästan uteslutande på landsbygden innebär detta att möjligheten att bo, driva företag och klara av den sociala omsorgen kan genomföras på ett ekonomiskt och miljömässigt försvarbart sätt.

Infrastrukturplanering (verksamhet 34*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,4	0,3	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	0,3	0,1	0,6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	699	320	640
Antal ärenden, inkomna och upprättade	19	19	39
Antal beslutade ärenden	16	19	41
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	2	2
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	208	338	293
Indikator: Avslutade ärenden inkomna under verksamhetsåret	11	13	32

Verksamhetens resultatindikator, avslut av ärenden som kommit in under året, visar att det är ett lägre ärendeflöde under de senaste två åren jämfört med under år 2017. I skrivande stund är det tre ärenden från 2019 som fortsatt är under handläggning, så den totala summan kommer att bli 14 när de ärendena är avslutade.

Samlad bedömning av resultat

Särskilda utmaningar under året har varit att verka tvärsektoriellt inom länsstyrelsens olika verksamhetsområden. Länsstyrelsens samlade bedömning av området infrastrukturplanering är utmärkt.

5. Hållbar samhällsplanering och boende

Råd, stöd och samverkan

Ett flertal träffar med kommunerna i länet har genomförts under 2019 i syfte att ge råd och stöd samt att skapa en god dialog. En ny metod är att även träffa respektive kommuns ansvariga nämnd och ge information om länsstyrelsens roll inom den fysiska planeringen. För att ha möjlighet att vara ett stöd för kommunerna inom den fysiska planeringen har medarbetare även deltagit på relevanta utbildningar och seminarier kopplade till verksamhetsområdet.

Den 18 december 2017 ingicks avtal avseende bostadsbyggande på Näringen i Gävle kommun (N2017/07384/PBB). Parter i överenskommelsen är Gävle kommun, Region Gävleborg och "Staten genom Samordnaren för större samlade exploateringar med hållbart byggande". Avtalet slöts inom ramen för arbetet i "Utredningen för att samordna större samlade exploateringar med hållbart byggande (N 2016:G)". Under 2019 har Länsstyrelsen varit närvarande i den statliga utredningen "Samordning för bostadsbyggande" som påbörjades i januari 2018. Uppdraget är att underlätta planeringsprocesser för att få till stånd ett ökat och hållbart bostadsbyggande.

Bostadsförsörjning och bostadsstöd

Under året har Länsstyrelsen arbetat med samordningen av frågor kopplade till bostadsförsörjning samt med utbetalning av statliga bostadsstöd. Dessa är viktiga aspekter inom arbetet med att verka för att behovet av bostäder tillgodoses. Länsstyrelsen har sammanställt den regionala bostadsmarknadsenkäten och senare även den regionala bostadsmarknadsanalysen. I rapporten framgår det att det råder obalans på bostadsmarknaden i sex av länets tio kommuner. I åtta av tio centralorter i länet råder det underskott på bostäder. Den kvantitativa bedömningen av underskottet är att det inte nödvändigtvis är särskilt stort,

men kommer i de flesta kommuner kvarstå på grund av låg byggtakt. Underskottet på bostäder drabbar främst hushåll som är nya på bostadsmarknaden, hushåll med lägre inkomster samt människor som har behov av särskilt anpassad bostad. Utmaningarna i Gävleborgs län är stora och ser inte ut att minska under de närmaste åren.

En medarbetare ingår i den nationella expertgruppen för handläggare som arbetar med frågor kopplade till bostadsstöd.

Detaljplaner och översiktsplaner

Under året har två nätverksträffar genomförts i Länsstyrelsen Gävleborgs regi, med god uppslutning från kommunernas handläggare, inom frågor som berör fysisk planering.

Kommunerna erbjuds även aktivt att delta på de interna planberedningarna för att presentera och diskutera sina ärenden med handläggare inom berörda sakområden från länsstyrelsen.

Inom verksamhetsområdet deltar medarbetare aktivt i nationella handläggargrupper för att ge och få kompetensbreddning samt bidra till erfarenhetsutbyte mellan olika länsstyrelser.

Havsplanering

Under 2019 har länsstyrelsen fortsatt varit ett viktigt stöd för Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med framtagandet av nationella havsplaner. Länsstyrelsen yttrade sig i juni 2019 över utställd havsplan för Bottniska viken och hade innan det även samverkat i arbetet med att delge förslaget till nationell havsplan till kustkommunerna samt Region Gävleborg.

Under hösten genomfördes en nationell handläggartäff med handläggare inom verksamhetsområdet havsplanering samt länsstyrelsernas energi- och klimatsamordnare (LEKS). Det har diskuterats på nationell nivå men även på länsnivå hur länsstyrelserna bör arbeta vidare med energiutvinning inom havsplaneområdena.

Fastighetsbildning och koncessioner

Länsstyrelsen har varit en del av förvaltningsgruppen för fastighetsbildning, ett initiativ för samverkan och samsyn avseende fastighetsbildningar mellan länsstyrelserna och lantmäterimyndigheterna nationellt. Vidare har länsstyrelsen anordnat två regionala träffar med lantmäterimyndigheterna i länet.

Vid begäran om samråd som inkommit under året har länsstyrelsen bistått med information och stöd i lantmåteriförrättningar.

Länsstyrelsen har under året granskat samrådsunderlag, miljökonsekvensbeskrivningar och beslutat om betydande miljöpåverkan för ansökan om nätkoncession för kraftledningar. Under det gångna året har sammanlagt 14 ärenden angående nätkoncessioner inkommit, en ökning från föregående år då 12 ärenden inkom till myndigheten.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Under året har länsstyrelsen tagit in en antagen detaljplan för överprövning. Att det bara skett en överprövning är sannolikt ett resultat av att länsstyrelsen arbetar proaktivt med att ge kommunerna stöd och råd. Det råder en snabb samhällbyggnadsprocess vilket kräver av länsstyrelsen att ständigt arbeta med förebyggande åtgärder för att kunna vara en del av de krav som råder. När länsstyrelsen bidrar med en hög närvaro inom detaljplaneärenden blir effekten att andelen överprövade ärenden blir färre.

GIS och planeringskatalogen

Länsstyrelsen Gävleborg har under året bidragit till utvecklingen av länsstyrelsernas planeringskatalog. Under året har fokus varit kvalitetssäkring och etablering av systemet som en del i länsstyrelsens arbetsrutiner kopplat till samhällsbyggnadsprocessen. Arbetet med planeringsunderlag har under en längre tid varit eftersatt. Genom utveckling av planeringskatalogen som system för sammanställning och tillhandahållande av statliga myndigheters planeringsunderlag har frågan lyfts upp på agendan.

Resultatmått och resultatanalys – Hållbar samhällsplanering och boende

Råd, stöd och samverkan

De möten som genomförts med två av länets samhällsbyggnadsnämnder har gett en positiv effekt. Politikerna visar intresse för frågor som berör den fysiska planeringen. Intresset från kommunerna för att delta på planberedningarna ökar successivt. Detta ger en god dialog mellan länsstyrelsen och kommunerna i kommunernas ärenden och det leder till bättre och mer välutformade planförslag som tar de statliga och allmänna intressena på allvar.

Det är av stor vikt att länsstyrelsen finns närvarande som statlig samordnare inom utredningen ”Samordning för bostadsbyggande”. Länsstyrelsen håller sig informerad samt delger utredningen relevant information och underlag för en smidigare process när planeringsarbetet senare kommer att gå in i en fas av upprättande av PBL- och infrastrukturplaner.

Bostadsförsörjning och bostadsstöd

Länsstyrelsens arbete präglas av en tidig och ständigt närvarande dialog med kommunerna inom detaljplaneärenden. Länsstyrelsen erbjuder möten i tidiga skeden, men även så kallade processmöten mellan olika skeden inom detaljplaneprocessen. Detta är ett steg i att verka för att behovet av bostäder tillgodoses. När länsstyrelsen och kommunerna har en god dialog och samverkan så bidrar det till att samhällsbyggnadsprocessen löper på smidigare och fler detaljplaner kan antas och vinna laga kraft. Länsstyrelsen arbetar dessutom aktivt med att nå ut med information om de bostadsstöd som finns att söka för privatpersoner och företag. Detta genererar i en större mängd ansökningar då fler blir medvetna om de statliga bidrag som är aktuella att söka. Att det råder obalans på bostadsmarknaden i sex av länets tio kommuner gör länsstyrelsens uppdrag att bidra till att det byggs fler bostäder än viktigare. Utmaningarna i Gävleborgs län är stora och ser inte ut att minska under de närmaste åren. Därför är det av stor vikt att länsstyrelsen fortsätter arbetet med att samordna kommunerna och Region Gävleborg i att verka för att behovet av bostäder tillgodoses; det goda arbete som sker behöver fortsätta.

Detaljplaner och översiktsplaner

Det är en stor personalomsättning i länets kommuner vilket ställer högre krav på länsstyrelsens medarbetare som behöver finnas till hands för att ge råd och stöd till nyrekryterade handläggare inom verksamhetsområdet på kommunerna. Detta ställer höga krav på att länsstyrelsens medarbetare arbetar proaktiv för att bredda sin kompetens och håller sig uppdaterade kring förändringar i regelverk och utredningar. På så sätt kan länsstyrelsen säkra en rättssäker handläggning i de inkomna ärendena.

Havsplanering

Som en del av länsstyrelsens granskningsyttrande över havsplanen, kommer den slutliga havsplanen att få ett tyngre, mer regionalt grundläggande planeringsunderlag kopplat till den del av havsplanen som berör Gävleborgs geografiska del. I december överlämnade Havs- och vattenmyndigheten havsplanen till regeringen.

Det har visat sig att det är av största vikt att länsstyrelserna arbetar tvärsektoriellt i frågor som berör energi och havsplanering. Det är oftast fler verksamhetsområden än enbart samhällsplanering och energi som berörs när det kommer till främst havsbaserad vindkraft. Det är väsentligt att samtliga berörda verksamhetsområden redan från början är med i frågor som berör detta för att det ska bli så effektivt som möjligt.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Det har varit svårt för myndigheten att rekrytera kvalificerad personal för frågor kopplade till "Tillsyn och tillsynsvägledning". Inom "Tillsyn och tillsynsvägledning" har länsstyrelsen haft en vakans under året som nu är tillsatt.

Under året har endast en detaljplan överprövats. Att endast en överprövning behövt göras är ett resultat av den metod som genomsyrar handläggningen och arbetet på länsstyrelsen. Tidiga dialoger och proaktivt arbete med att träffa kommunerna för att bidra till en god dialog medför på sikt att färre detaljplaner överprövas.

Fastighetsbildning och koncessioner

En väsentlig effekt av de regionala träffarna har varit att förbättringsmöjligheter utpekats, som i sin tur kan leda till ett bättre samrådsförfarande och ett minskat antal överklagade förrättningar.

De förbättrade samrådsförfarandena har lett till mindre antal överklaganden. Under 2019 har det inkommit 51 ärenden avseende begäran om samråd, vilket är en minskning från år 2018 då 70 begäran om samråd inkom. Grunden till det tros vara en förbättrad samrådsrutin, där onödiga samråd uteblir. Det har även skett en liten ökning av inkomna underrättelser om avslutade förrättningar, från 476 ärenden 2018 till 481 ärenden 2019. Länsstyrelsen Gävleborg har valt att överklaga sju avslutade förrättningar, vilket är en tydlig minskning från 2017 då 17 förrättningar överklagades. Grunden till en sådan avsevärd minskning är en förbättrad samverkan mellan Lantmäteriet och länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har en viktig roll att granska konsekvenserna av en eventuell beviljad nätkoncession och arbetet som genomförs inom dessa ärenden bidrar till att säkerställa de allmänna och statliga intressena i den här typen av ärenden.

GIS och planeringskatalogen

Systemet kräver ett aktivt och kontinuerligt arbete med planeringsunderlagen.

Planeringskatalogen ger länsstyrelserna möjlighet att överblicka, värdera, kvalitetssäkra och ajourhålla planeringsunderlagen så att berörda parter i ett tidigt skede har en gemensam och kvalitativ kunskapsgrund att utgå ifrån, vilket ökar förutsebarheten i samhällsbyggnadsprocessen. Det minskar risken för att processen hakar upp sig och fördröjs på grund av osäkerhet och/eller felaktiga ingångsvärden. I november månad har länsstyrelsens regionala redaktion haft sin första årliga översyn av det regionala innehållet i planeringskatalogen. Översynen är en kvalitetssäkringsåtgärd och innebär att all information om planeringsunderlagen skannas och uppdateras – en uppgift som var svår att genomföra på ett samlat vis då systemet inte fanns.

Hållbar samhällsplanering och boende (verksamhet 40* och 41*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	3,6	4,7	2,7
Årsarbetskrafter kvinnor	5,1	4,8	6,8
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	9 258	9 397	9 360
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 501	1 439	1 229
Antal beslutade ärenden	1 302	1 359	964
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	3
Indikator 1: Antal avslutade detaljplaner inkomna under verksamhetsåret	177	182	193
Indikator 2: Antal överprövade detaljplaner	1	2	2

Verksamhetens resultatindikator 1, visar på antalet inkomna detaljplaner som har avslutats under verksamhetsåret. Det finns fortfarande 15 ärenden från 2019 som är under handläggning. När ärendena är handlagda och avslutade så kommer siffran för 2019 att bli 192 avslutade ärenden, något högre än under 2018. Antalet överprövade detaljplaner – resultatindikator 2 – är lågt (cirka 0,1 procent av det totala antalet ärenden). Detta visar tydligt det goda arbetet som länsstyrelsen bedrev löpande under 2019 med att nå ut till kommunerna och ge stöd och råd som behövdes för att verka för att de statliga och allmänna intressena tillvaratogs inom detaljplaneringen.

Samlad bedömning av resultat

Den viktiga tidiga dialogen har genomförts på ett bra sätt och hanteringen av det relativt stora antalet ärenden inom ämnesområdet har skett i mycket god avgörandetakt.

Länsstyrelsens samlade bedömning av hållbar samhällsplanering och boende är att resultatet är utmärkt och att samhällsplaneringen fått rimligt utrymme i länsstyrelsens hela verksamhet.

6. Energi och klimat

En väsentlig del av länsstyrelsens arbete inom området energi och klimat har utgjorts av regleringsbrevsuppdraget 9 ”Energiomställning och klimatpåverkan” vilket redovisas i särskild ordning till Länsstyrelsen i Dalarnas län senast 31 januari 2020. Länsstyrelsen Gävleborg har under året arbetat fram och antagit ny energi- och klimatstrategi samt arbetat med framtagande av regional plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel. Båda dessa arbeten har gjorts i bred samverkan med länets aktörer inom flertalet sektorer. I arbetet med transporter har ett informationsmaterial tagits fram för att beskriva de fossilfria alternativ av drivmedel som finns att tillgå. Detta har gjorts av en regional samverkansgrupp.

Länsstyrelsen Gävleborg deltar i ett projekt som syftar till att skapa mer transporteffektiva planer i länet genom att lyfta andra mervärden: folkhälsa, jämställdhet, trygghet och integration. Övriga deltagare är länsstyrelserna i Västmanland (projektägare), Dalarna och Uppsala län. I projektet deltar nio kommuner där Ovanåkers kommun deltar i Gävleborgs län. Projektet ska se över hur tillämpningen av plan- och bygglagen kan användas för att i ökad omfattning ge både klimathänsyn och sociala mervärden i planerna/programmen. Projektet erbjuder seminarier, enskilda möten och individuellt stöd från sakkunniga konsulter och forskare.

Under året har 30 ansökningar till ”Klimatklivet” inkommit. Under 2019 fattade Naturvårdsverket beslut i 9 av dessa ärenden, varav 8 avslogs. Länsstyrelsens roll är enbart att yttra sig i ärendena.

Länsstyrelserna har tilldelats medel för regionala aktörer att bidra till klimatomställningen. I Gävleborgs län har fyra kommuner i Hälsingland beviljats medel för att gemensamt upphandla statistik för kartläggning av kommunernas energiproduktion och

energianvändning. Detta ska sedan ligga till grund för framtagande av energi- och klimatstrategier/planer i de deltagande kommunerna.

Myndighetens arbete med samordning av det regionala klimatanpassningsarbetet redovisas i kapitlet ”Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat”.

Resultatmått och resultatanalys – Energi och klimat

Energi och klimat (verksamhet 42*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	1,1	1,5	1,6
Årsarbetskrafter kvinnor	2,5	2,2	1,6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	4 141	4 298	3 318
Antal ärenden, inkomna och upprättade	52	61	59
Antal beslutade ärenden	59	48	55
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	175	316	0
Indikator: Antal kommunbesök i arbetet med framtagande av ladd- och tankinfrastrukturplan	10		
Indikator: Antal externa deltagare totalt vid kommunbesök för ovan nämnda uppgift	63		

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsens samlade bedömning är att kommuner och andra regionala aktörer är mycket engagerade i energi- och klimatfrågan. Det har visats genom stort deltagande i arbetet med framtagande av ny energi- och klimatstrategi, både i workshops och genom remissvar.

Länsstyrelsens arbete med strategin och färdplan för fossilfri ladd- och tankinfrastruktur har påvisat ett starkt engagemang bland länets aktörer i frågan. Arbetet har resulterat i aktiva nätverk inom flera sektorer där utveckling och kunskapsutbyte sker. Resultaten från det strategiska arbetet har också aktualiserat frågeställningar kring länsstyrelsens olika uppdrag som berör fossilfri energiproduktion, det vill säga synergieffekter och målkonflikter mellan länsstyrelsens uppdrag. Länsstyrelsen har arbetat aktivt under året för att på myndigheten upprätta kontaktytor och samarbetsformer för att identifiera synergier och hantera målkonflikter mer effektivt. Även den regionala samverkansgruppen, som arbetar aktivt med dessa frågor, har en informations- och påverkansuppgift som i förlängningen förväntas ge vidare resultat.

Den samlade resultatbedömningen för området är utmärkt.

7. Kulturmiljö

Skyddad bebyggelse

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att säkerställa kulturhistoriska värden i den skyddade bebyggelsen och för en aktiv dialog med ägare, förvaltare och allmänhet i syfte att tillgängliggöra och förmedla dessa värden.

Länsstyrelsens arbete med byggnadsminnen har utvecklats under året i och med att en fotodokumentation av länets samtliga byggnadsminnen har färdigställts 2019. Bilderna kommer att vara av stort värde för möjligheten att bedriva tillsyn och kartlägga behovet av åtgärder. Genom arbetet med tillståndsprövning har ett flertal byggnadsminnen fått de kulturhistoriska värdena tryggade. På världsarvsgårdarna Gästgivars i Vallsta och Fågelsjö Bortom Åa har besöksupplevelsorna ökat genom att ett café ställts iordning samt genom tillgänglighetsåtgärder. I Hybo Station har i samband med TV-serien ”Det sitter i väggarna” den skyddade 1930-talsinteriören i vänthallen tagits fram, vilket har tydliggjort och ökat förståelsen för stationshusets ursprungliga funktion. Kunskapen om länets byggnadshistoria växer ständigt och ett exempel är världsarvsgården Pallars i Långhed som har undersökts genom dendrokronologisk datering. Även ingripandeärenden och föreläggande om rättelse kan vändas till något positivt. Odd Fellow-logen i Söderhamn förelades 2017 att återuppbygga ett uthus som olovligen rivits inom byggnadsminnet. På initiativ av logen och med stöd av länsstyrelsen genomfördes under 2019 återuppbyggnaden av uthuset i samarbete med byggprogrammet på den lokala gymnasieskolan. Förutom återupprättade kulturvärden inom byggnadsminnet blev det också ett lyckat kunskapshöjande projekt för eleverna.

Länsstyrelsen har även under året genomfört den så kallade ”golvläggningen” av byggnadsminnesinformationen i Lantmäteriets och Riksantikvarieämbetets register. Arbetet innebär att uppgifterna i registren är korrekta, uppdaterade och tillgängliga för såväl tjänstepersoner som allmänhet, vilket är en förutsättning för rättssäker och transparent hantering av byggnadsminnena.

Länsstyrelsen har även avgjort sex ärenden inom gruppen ”fråga-väckt”. Arbetet har bedrivits med en systematisk metod som underlättat utrednings- och beslutsprocessen samt säkerställt att kulturvärdena lyfts fram. Då kunde dessa säkerställas på adekvat vis inom ramen för plan- och bygglagen (PBL) i de fall där avslag enligt kulturmiljölagen (KML) har gjorts. Till varje sådant beslut har ett pm bifogats där byggnadens kulturhistoriska- arkitektoniska och stadsbyggnadsmässiga värden redovisats på ett lättillgängligt sätt vilket har bidragit till ökad kunskap om vårt byggda kulturarv.

Länsstyrelsen har under året säkerställt kulturvärden i länets kyrkliga kulturminnen genom handläggning av ett ovanligt stort antal ärenden (94) samt deltagit i fördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning. Ärendenas innehåll spänner över en stor variation av angelägna frågor; från anläggande av askgravplatser på Harmångers, Bollnäs och Hanebo kyrkogårdar, konservering och stöldsäkring av medeltida skulpturer i Årsunda, Högs och Forsa kyrkor till dendrokronologisk undersökning för att fastställa Söderala kyrkas tidigmedeltida byggnadsskeden, liksom att stabiliteten av den genom bränderna 2018 rikskända Kårböle kyrka har säkerställts genom installation av dragstag på vinden. Tillgänglighetsanpassning av kyrkorna är ett prioriterat område och under året har sådana åtgärder genomförts i bland annat Ovanåkers, Bjuråkers och Hudiksvalls kyrkor. Den senare har under hösten återinvigts efter en drygt årslång stängning då kyrkorummet har totalrenoverats. Arbetet har inneburit stora antikvariska utmaningar, men samtidigt en välbehövlig uppfräschning av slitna och smutsiga ytskikt. Två andra stora kyrkorestaureringsprojekt har dragits igång under året, Staffans kyrka i Gävle och Hamrånge kyrka i Bergby. För Staffans kyrkas del så kommer kyrkorummet att restaureras och tillgängliggöras samtidigt som församlingslokaler iordningsställs i den

outnyttjade källarvåningen, ett innovativt och djärvt grepp. I Hamrånge genomförs en ovanligt omfattande restaurering och modernisering av kyrkorummet där de kulturhistoriska värdenas säkerställande går hand i hand med en länge efterlängtd modernisering av tekniska system samt uppgradering av kyrkans klimatskal. Ett särskilt intressant kunskapshöjande projekt är slutligen restaureringen av Hög kyrkas klockstapel som under året tagit en intressant vändning. Där har man konstaterat att stora delar av stapeln är täckt med spån av al, ett träslag som vi vet har använts historiskt i Finland, men som numera är helt bortglömt i byggnadssammanhang. Alspånen i Hög är från 1750-tal och stapeln är såvitt vi vet Nordens enda stående byggnad fortfarande täckt med alspån.

Bidrag

Anslaget 7:2, bidrag till förvaltning av kulturmiljöer, används aktivt till säkerställande av kulturvärden, kunskapshöjande insatser samt till information och tillgängliggörande av kulturvärden. Vård av byggnadsminnen och publika fornlämningsmiljöer är prioriterade områden. Länsstyrelsen har under året gjort ett sjuttiotal kulturhistoriska besöksmål tillgängliga genom att röja och sätta upp informationsskyltar. Genom fornvården bibehåller vi möjligheten att ta del av befintliga besöksmål. Vi tar även fram nya besöksvärda objekt och information om dessa. Arbetet ger förutsättningar för allmänheten att uppleva ett stort antal kulturhistoriskt intressanta objekt fördelade över hela länet. De vårdade forn- och kulturlämningarna ligger ofta mycket naturskönt och förutom att ge inblickar i såväl historia som samtid ger de även förutsättning för en stunds vila och reflektion. Objekten är mycket uppskattade av såväl lokalbefolkning som övriga besökare. Här kan också dokumentationen av länets enda kända hållmålning, Skinnlippstenen, framställas. Projektet följer av förra årets totalinventering av konservator av länets run- och hållristningar där hållmålningen identifierades som särskilt skadad och angelägen att dokumentera medan målningen fortfarande är möjlig att tyda.

En särskilt tillgänglig fornlämningskategori är länets milstenar. Under året har Länsstyrelsen implementerat en ny metod för hur restaurering av dessa ska ske. Metoden är framtagen i samverkan med Trafikverket och målet är att stenarnas kulturvärden ska bli bättre säkerställda och tillgängliga än förut.

Flera av byggnadsminnena som fått del av medel under året är besöksmål och här kan nämnas världsarvsgårdarna Fågelsjö gammelgård och Gästgivars i Vallsta. I samarbete med Högskolan i Gävle finansierar länsstyrelsen ett flerårigt projekt som syftar till att kartlägga luftfuktigheten i kryppgrunderna till gårdarna. Projektet kommer att bidra till kunskaper om hur vi bevarar vårt unika träbyggnadsarv även i en framtid med annat klimat. Anslaget för kulturmiljövård har även använts till projekt SFI-resor i samverkan med andra funktioner på länsstyrelsen. Dessa satsningar har främjat nyanländas delaktighet i samhället och möjliggjort fördjupad kunskap om vårt gemensamma kulturarv. Medlen har likaså använts till värdefulla informationsinsatser och framtagande av kunskapsunderlag. Genom att bidra med medel till ett antal arkeologiska utredningar och projekt under året har kunskapen ökat inom området.

Kulturreservaten

Länsstyrelsen har under år 2019 säkerställt en god bevarandestatus på länets tre kulturresevat genom att bevilja bidrag till den årliga skötseln enligt skötselplanerna. Länsstyrelsen har även beviljat bidrag till angelägna renoveringsprojekt i samtliga tre resevat. Vi vill särskilt nämna framtagande av en detaljerad projekteringshandling för restaurering av den stora hyttan vid kulturresevatet Axmar bruk, ett av de mest framträdande kärnvärdena i resevatet. Restaureringen ska genomföras under kommande år och är avgörande för att byggnaden ska kunna bevaras för framtiden. Förutom att vara ett historiskt

minnesmärke är den också en samlingspunkt för bygden där det hålls konserter, teaterföreställningar och guidningar.

Vi har även erhållit förbättrad kunskap om kulturresevatet Axmar bruk genom att bevilja bidrag till forskningsgrävningar inom området och genom ett vårdprogram för samtliga trädgårdar inom resevatet. Resultatet kommer att bli en mer målinriktad skötsel som med en gedigen kunskap som grund kommer att framhäva de kulturhistoriska värdena i resevatet på bästa sätt.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Arbetet med att säkerställa kulturvärdena i miljöer anknutna till vattendrag är fortsatt starkt och växande område. Länsstyrelsen har under året fokuserat på tre strategiskt viktiga områden, Nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP), miljöprojektet Rivers of LIFE och kulturmiljöunderlag i samband med biotoprestaurering av vattendrag.

Under våren 2019 genomförde länsstyrelsen informationsmöten om NAP i Högbo och Bollnäs. Mötena riktade sig till länets alla kraftverksägare och behandlade frågor om ansökan till NAP, tidsplan, ersättningsfrågor och kulturmiljöns roll i omprövningsprocesserna. Länsstyrelsen representerades av specialister för såväl kulturmiljö som miljö och fiskefrågor och de genomfördes i samverkan med Vattenkraftens Miljöfond AB. Syftet har varit att ge kraftverksägarna i länet en gemensam och allsidigt belyst bild av hur den framtida processen med omprövningar ska ske och att det handlar om att genomföra detta omfattande arbete med ett helhetsperspektiv. Länsstyrelserna över hela landet har arbetat aktivt med att ta fram metod- och processbeskrivningar för hur kulturmiljövärdena ska identifieras och beskrivas i omprövningarna. Länsstyrelsen Gävleborg har också stöttat Riksantikvarieämbetet i att arrangera en fältutbildning för länsstyrelserna i bedömning av kulturmiljöers känslighet/tålighet. Utbildningen genomfördes under året i Åmot och i Gävle.

För att underlätta och förenkla kulturmiljöhänsyn i samband med biotopåtgärder i vattendrag, har en tydlig och pedagogisk instruktion för hur man framställer och levererar den typ av kulturmiljöunderlag som länsstyrelsen efterfrågar tagits fram och tillämpats.

Fornlämningar

Under första halvåret 2019 genomfördes och avslutades granskningen av avverkningsanmälningar inom området för 2018 års stora skogsbränder i Ljusdals kommun. Genom samverkan med Skogsstyrelsen genomfördes en uppföljande inventering av möjliga forn- och kulturlämningar inom brandområdet.

Från september 2019 ändrade Skogsstyrelsen sin rutin för hantering av avverkningsanmälningar som berör fornlämningar. Den tidigare rutinen att Skogsstyrelsen granskade ärendena och vidareremitterade de anmälningar som berörde fornlämningar till Länsstyrelsen upphörde. Den ersattes av ett system där skogsbolag/markägare ska ange om fornlämning berörs av skogsåtgärderna och att länsstyrelsens handläggare ska logga in och söka upp ärendet i GIF/Nemus (gemensam inlämningsfunktion). Hittills har detta system fungerat dåligt och inneburit mycket extra arbete för såväl skogsnäringen som länsstyrelsen. För närvarande pågår ett intensivt arbete för att få systemet fungerande och i avvaktan på det hanterar länsstyrelsen ärendena manuellt i särskild ordning.

Under året har drygt 300 fornminnesärenden inkommit, hanterats och merparten också avslutats. Ett fåtal (ca 2%) av dessa rör fornfynd, resten fornlämningar. Genom att med underhandskontakter undvika ingrepp i fornlämningar har kulturmiljön istället bevarats och använts. Genom att villkora de ändå nödvändiga besluten om ingrepp i fornlämningar med

arkeologiska undersökningar har ärendehanteringens bidragit till att kulturmiljön kan bidra till kunskap och bildning.

För att stärka kulturmiljöns roll i samhällsutvecklingen har kulturmiljöfunktionen besvarat cirka 230 internremisser, varav största delen (91 stycken eller 40%) omfattat främst detaljplaner men även i mindre mån översiktsplaner, där plan- och bygglagens hantering av kulturvärden övervakats och behov av antikvariska insatser initierats. En betydande del av internremisserna berör mer eller mindre direkt olika infrastruktursatsningar; vägar, järnvägar samt el-, vatten- och bredbandsförsörjning. Kulturmiljöfunktionen har också fungerat som remissinstans till Gävle kommuns grävstillståndssystem Geosak i drygt 100 ärenden, varav en handfull har lett vidare till tillståndsärenden hos länsstyrelsen. Därmed har kulturmiljöarbetet bidragit till att olika kulturmiljöer i möjligaste mån bevarats eller bidragit till utökad kunskap om äldre miljöer och livsbetingelser.

Världsarvet Hälsingegårdar

Världsarvsarbetet har präglats av delaktighet och samverkan under år 2019. Den uppdaterade förvaltningsplanen, som antogs av världsarvsrådet under året, har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från kommunerna, de regionala museerna, gårdsägarna, Region Gävleborg och länsstyrelsen. Under 2019 inrättade Hälsinglands kommuner en ny tjänst, en lokal världsarvssamordnare, vilket har underlättat samordning och ansvarsfördelning mellan länsstyrelse, region och kommuner. Det bidrar också till värdefull helhetssyn i de olika delar som rör förvaltningen, från besöksnäring till bevarande, en helhetssyn som är nödvändig för en hållbar samhällsutveckling. Genom deltagande i det så kallade "Rådslaget", en samverkansplattform som samlar aktörer kring världsarvsarbetet och som träffas åtta gånger per år, kan Länsstyrelsen såväl fånga upp aktuella lokala frågor som informera om vad som är aktuellt från nationellt och internationellt håll.

Under året har insatser gjorts för att höja kunskapen om världsarvet, både generellt bland invånarna i länet, och i skolan. Länsstyrelsen har medverkat på den årligt återkommande kunskapsdagen som Region Gävleborg initierat. Den riktar sig till personer med anknytning till världsarvsarbetet och fokuserar på världsarv ur lokalt, nationellt och internationellt perspektiv. Länsstyrelsen har också haft nära dialog och samarbete med det projekt om världsarvspedagogik i skolan, som drivs av Bollnäs kommun. Projektet har redan haft god effekt i skolor som hittills tagit del av och använt det material som tagits fram.

Nyckeln till framtiden

Länsstyrelsen medverkar i projektet "Kulturarvet – nyckeln till framtiden", ett treårigt projekt, som startade 2017 med syfte att uppmärksamma Europaåret för kulturarv 2018 på regional nivå. Utgångspunkten i projektet var de tio europeiska initiativ som lyfts fram under rubrikerna Delaktighet, Hållbarhet, Skydd och Innovation, områden som anknyter naturligt till de kulturmiljöpolitiska målen i Sverige.

Projektets mål var att genom ett inkluderande arbetssätt nå nya målgrupper att ta del av kulturarvet samt lyfta och ge nya perspektiv på länets kulturarv. Syftet var att påvisa den kraft och potential som kulturarvet har för att bidra till ett hållbart samhälle. Arbetet under 2019 har inriktats på att ta vara på erfarenheterna från kulturarvsåret 2018 för att gå vidare med verksamhet efter projekttidens slut.

Under kulturarvsåret utvecklades en Virtual Reality (VR) upplevelse, som innebär att man kan besöka en av Hälsinglands världsarvsgårdar virtuellt, såväl i ett specialbyggt rum på Läns museet Gävleborg, som via en portabel lösning. Nästa steg i det arbetet är att utveckla tekniken och knyta ihop Världsarvet Hälsingegårdar med andra världsarv, till en början i

Europa, men på lång sikt med hela världen. Ett samarbete har därför inletts med norska Hamars VR-kluster VRINN, för att gå vidare i ett större EU-projekt.

Den andra delen rör kulturarv och lärande. En satsning på skolan är att ett sätt att på tidigt stadium motverka kunskapsbrist och utanförskap. Inom det världsarvs pedagogiska området pågår en utveckling inom skolan, där eleverna genom skapande och kreativitet inom exempelvis slöjd och bild lär sig mer om världsarvet och kulturarv i allmänhet. Den ökade kunskapen om det "egna" kulturarvet bidrar till en ökad nyfikenheten på andras kulturarv, något som lärarna har upplevt bidrar till större förståelse mellan elever med rötter i olika kulturer.

Resultatmått och resultatanalys – Kulturmiljö

Kulturmiljöverksamheten har fungerat väl under året med ett högt ärendeflöde. Kulturmiljöfrågorna utgör i hög grad kvalitativa aspekter av medborgarnas vardagsliv i form av estetiska upplevelser, god och rik vardagsmiljö, historisk förankring och identitet med mera och är därför svåra att mäta direkt. Kulturmiljölagens portalparagraf betonar att kulturmiljön är allas angelägenhet och ansvar. Detta synsätt speglas också i de nationella kulturmiljömålen som talar om att alla människor har rätt till kulturarvet och att de kulturhistoriska aspekterna ska ges utrymme i samhällets alla delar. Ett indirekt sätt att ge en indikator på Länsstyrelsens arbete med kulturmiljöfrågorna kan därför vara att uppskatta hur stor efterfrågan är på kulturmiljöunderlag och medverkan i de olika processer där länsstyrelsen är en aktör. Länsstyrelsen Gävleborg har valt att formulera två sådana indikatorer, en intern och en extern. Som intern indikator har länsstyrelsen valt antalet internremisser från andra sakområden i huset ställda till kulturmiljöfunktionen. Vår egen bedömning är att denna efterfrågan är hög och stigande. Under året har funktionen besvarat 227 interna förfrågningar från övriga sakområden på länsstyrelsen. Som extern indikator har länsstyrelsen valt kommunernas efterfrågan på kulturmiljöunderlag inom ramen för planering och byggande. Länets största kommun Gävle har under flera år särskilt efterfrågat kulturmiljöunderlag i tidiga skeden och länsstyrelsen har där mött upp med tidiga dialogmöten, uttolkning av riksintresset påverkan i form av pm med mera. Efterfrågan på kulturmiljöunderlag och kunskap från länets övriga kommuner avspeglas bland annat i skrivningar i översiktsplan (ÖP) som tydligt indikerar att kulturmiljöaspekterna ses som viktiga frågor i planering av mark och vatten. En tredje tydlig indikator på detta är den goda respons som höstens planträff gav där ett tema var lanseringen av utbildningssatsningen inom PBL (plan- och bygglagen) kompetens och kulturvärden presenterades

Kulturmiljö (verksamhet 43*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	3,3	3,6	3,3
Årsarbetskrafter kvinnor	4,2	4,1	4,3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	9 327	8 916	9 133
Antal ärenden, inkomna och upprättade	541	698	553
Antal beslutade ärenden	574	646	521
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	34	25	27
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	7 397	16	0
Indikator 1: Intern efterfrågan på kulturmiljöunderlag, antalet internremisser	227		
Indikator 2: Kommunernas efterfrågan på kulturmiljöunderlag	Hög		

Verksamheten ligger i stort sett i balans mellan inkommande och upprättade respektive avslutade ärenden. Under året har den ingående ärendebalansen minskat med 14 procent (från 226 till 193 öppna ärenden). Antalet ej avgjorda äldre ärenden har ökat, vilket i hög grad kan tillskrivas den relativt stora mängden öppna fråga-väckt ärenden. För att åtgärda detta har länsstyrelsen under årets slut rekryterat en särskild resurs för att åtgärda ärenden inom denna grupp. Under året har sex sådana ärenden avgjorts; balansen kommer att minska ytterligare i början av 2020. Skillnaden mellan utbetalningarna 2019 och 2018 är att från och med 2019 har länsstyrelsen utbetalningsrätt.

Samlad bedömning av resultat

Särskilda utmaningar under 2019 har varit att fylla vakanser inom personalgruppen utifrån utbudet av sökande personal med erfarenhet av ämnesområdet. Länsstyrelsens samlade bedömning av kulturmiljöverksamheten är att den fungerar utmärkt och att kulturmiljöfrågorna får adekvat utrymme i Länsstyrelsen Gävleborgs hela verksamhet.

8. Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Erfarenheterna från skogsbränderna i Ljusdals kommun 2018 har inneburit att länsstyrelsens krisledningsorganisation under året har omarbetats att följa Nato-standard (L1 till L8) och har därmed utökats med nya funktioner, roller och medarbetare. Krisledningsorganisationen är dimensionerad för att kunna hantera en händelse som spänner över en veckas tid i tre-skift, men kräver förstärkning för att klara uthållighet över längre tid. Länsstyrelsen har inlett ett arbete tillsammans med länets kommuner och Region Gävleborg för att skapa en gemensam stabsstruktur och stabsmetodik för att underlätta samverkan och möjliggöra förstärkning vid mer omfattande händelser. För att utbilda nya medlemmar och bibehålla grundförmågan i krisledningsorganisationen har länsstyrelsen under året genomfört både grund- och repetitionsutbildning samt genomfört flertalet egna övningar och deltagit i angränsande läns övningar. Myndigheten för kontinuerlig dialog med andra länsstyrelser om hur en krigsorganisation skulle kunna formuleras. Länsstyrelsens ledningsplats är i behov av uppdatering för att möta behovet för den nya stabsstrukturen.

Länsstyrelsen och kommunerna i länet är överens om hur arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska gå till för att gemensamt kunna prioritera behov av åtgärder. Det finns dock utvecklingsbehov hos kommunerna i hur de arbetar med RSA (risk-sårbarhetsanalys) processen och hur åtgärdsbehov kan hanteras på ett strukturerat sätt i länet. En fortsatt viktig fråga är att gemensamt arbeta vidare med hur länet ska kartlägga och prioritera samhällsviktig verksamhet. Det finns ett utvecklingsbehov hos länsstyrelsen i hur RSA-processen ska vara levande i vardagen för samtliga enheter på myndigheten.

I ett led att bygga vidare på de utbildningar inom våldsbejakande extremism som länsstyrelsen tidigare erbjudit kommunerna i länet, hölls under 2019 en gemensam dag tillsammans med Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) för att utveckla förståelsen om radikaliserings inom det egna länet.

Huvudfokus för länsstyrelsens arbete enligt planeringsanvisningarna har varit att stödja kommunerna i deras arbete med att öka sin förmåga, både vad gäller att planera för och hantera en händelse som ligger bortom krisberedskap och längre bort på hotskalan. Länsstyrelsen har under året stöttat kommunerna och genomfört aktiviteter som åligger länsstyrelsen att fullfölja utifrån "Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020". Myndigheten har till alla delar påbörjat det stöd som åligger de statliga myndigheterna att genomföra under nämnd period. Majoriteten av uppgifterna är av sådant slag att de kräver ett kontinuerligt arbete.

Länsstyrelsen har under 2019, i enlighet med "Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022", erbjudit kommunerna att samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive höjd beredskap. Hälften av länets kommuner (5 stycken) har varit intresserade av en sådan information/utbildning och länsstyrelsen har medverkat vid fem kommunstyrelsesammanträden under året. Grunden för att fortsätta planeringen och utvecklingen är god, det finns dock ett förmågemässigt utvecklingsbehov för såväl

länsstyrelsen som övriga aktörer i länet. Vid höjd beredskap måste samtliga aktörer klara att möta en högre kravbild och att arbeta under störda förhållanden, ett arbete som inletts inom ramen för förberedelserna med och start av ”Totalförsvarsövning 2020”.

Länsstyrelsen bedömer att kommunerna till stor del uppfyller de nationella målen för hur kommunerna ska arbeta inom lagen om skydd mot olyckor (LSO). Länsstyrelsen har genomfört tillsyn enligt tillsynsplan och har identifierat att det finns utvecklingsområden främst inom förebyggande arbete, räddningstjänst under höjd beredskap samt ledningsförmåga. Samarbetet mellan räddningstjänsterna i länet har utvecklats de senaste åren och kommunerna gör sitt yttersta för att hjälpa varandra med resurser vid insatser och bemannar vissa ledningsfunktioner tillsammans. Trots detta behöver räddningstjänsterna fortsätta utveckla sin ledningsförmåga med tanke på samhällets komplexitet och minskade resurser. Det kontinuerliga samarbetet mellan länsstyrelserna i Nordsam har bidragit till en mer likvärdig tillsyn inom LSO och där kvalitén har förbättrats genom kompetenshöjning och dialog om liknande arbetssätt.

Under året har det omfattande efterarbetet av skogsbränderna i Ljusdals kommun år 2018 fortsatt. Utvärderingar visar att myndigheten har tagit stort ansvar för efterarbetet och att det finns en god förmåga att hantera arbetet efter en samhällsstörning.

Inom kärnenergiberedskapen har länsstyrelsen ett stort utvecklingsbehov vilket också diskuterades vid den tillsyn som genomförts av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) under året. Länsstyrelsen har ett fortsatt arbete med att revidera planen för kärnteknisk olycka samt ta fram en ny plan för sanering samt en kommunikationsplan. Länsstyrelsen gör bedömningen att mycket arbete återstår för att möta de behov som kommit fram i arbetet med nya beredskapszoner.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län medverkar i ett länsstyrelsegemensamt treårigt utvecklingsprogram (PKR). Programmet leds av Länsstyrelsen i Uppsala län och syftet är att under perioden 2018–2020 utveckla länsstyrelsernas förmågor avseende krisberedskap och totalförsvar. Programmets förväntade förmågeökningar har 2017 av länsstyrelsekollektivet beskrivits i fem effektmål. Dessa omfattar informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, upprättande och spridning av lägesbilder, delning av information med hög säkerhetsklass samt förmåga till regional ledning från en alternativ ledningsplats. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är en viktig samverkanspart i länsstyrelsernas utvecklingsarbete inom PKR.

Programmets förändringsstrategi är att utveckla gemensamma lösningar som införs av länsstyrelsernas linjeorganisationer. Förmågeökningarna utgörs av utvecklade arbetssätt och uppgradering av tillhörande säkerhetstekniska lösningar. PKR har fram till och med 2019 också bidragit till anpassningar av den länsstyrelsegemensamma organisationen samt tydliggjort ansvarsförhållanden i densamma. Förmågeökningarna är nödvändiga för att varje länsstyrelse ska klara av uppgiften att bygga upp det civila försvaret och kunna fullgöra sin uppgift som högsta regionala totalförsvarsmyndighet.

Utvecklingsarbetet utförs i form av både små och stora insatser som initieras från PKR:s programledning på Länsstyrelsen i Uppsala län. Samtliga länsstyrelser deltar i olika grad i programmets arbete.

Under 2019 har länsstyrelsen endast hanterat ett fåtal skarpa händelser som inte krävt någon större samverkan med länets aktörer. Fokus har istället legat på övning samt att hantera efterarbetet av bränderna i Ljusdals kommun 2018 samt arbetet för att sprida erfarenheterna från dessa. Hanteringen av och samordningen under de tidigare inträffade händelserna har fortsatt höjt förmågan samt ökat kunskapsnivån inom krisberedskap i länet.

De extra medel som myndigheten erhållit för Totalförsvarsplanering har använts för personalkostnader.

Resultatmått och resultatanalys – Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap (verksamhet 45*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	5,5	6,1	4,0
Årsarbetskrafter kvinnor	7,4	8,9	4,0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	36 204	85 981	9 996
Antal ärenden, inkomna och upprättade	140	256	116
Antal beslutade ärenden	135	270	86
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	2	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 188	1 234	250

Bemanningen för samhällsskydd och beredskap har utökats i takt med att verksamheten och finansieringen har utökats. Medel för utveckling av krisberedskap och "Totalförsvarsövning 2020" har använts i större grad under 2019 jämfört med tidigare år. Gällande indikatorer för området se text under tilläggsupplysningar och noter.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen bedömer att samverkan i länet är utmärkt och att länets aktörer är medvetna om de utvecklingsbehov som ändå finns och arbetar aktivt med att förbättra dessa. Strukturen för samverkan i vardagen och vid skarpa händelser fungerar väl och är anpassad utifrån aktörernas behov. Framtagna regionala rutiner för att hantera samhällsstörningar fungerar väl vid skarpa händelser. Trots att samverkan i länet är god och att länsstyrelsens krisorganisation är väl fungerande bedömer länsstyrelsen att det finns utvecklingsbehov inom området, framför allt vad gäller uthålligheten vid långvariga händelser. Detta gäller även vid samverkan med privata näringslivet och andra komplexa beroendekedjor inom samhället som idag inte ingår i ordinarie krishanteringssystemet. Kravbilden har ökat och förväntas öka ju mer vi arbetar med civilt försvar. Utvecklingsbehov finns även inom området statlig räddningstjänst/kärnteknisk olycka.

Den sammanlagda bedömningen för området är gott.

9. Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Prestationer och effekter

Miljö- och hälsoskydd

Länsstyrelsen Gävleborg har under 2019 besökt fem av länets kommuner för uppföljning och utvärdering av deras miljöbalkstillsyn.

Länsstyrelsen Gävleborg har även under året genomfört 11 tillsynsvägledningsträffar inom en rad olika ämnesområden, bland annat täkter, enskilda avlopp och IED- (Industrial Emissions Directive) tillsyn. Inom LAV (lagen om allmänna vattentjänster) har två kommunbesök genomförts.

Internt arbete har genomförts för att öka samarbetet kring gemensamma frågor mellan handläggare inom miljötillsynen och miljöanalys.

Inom miljötillsynen har länsstyrelsen fortsatt deltagit i Energimyndighetens projekt ”Incitament för energieffektivisering”. Vid länets A-anläggningar har regelbunden tillsyn genomförts, bland annat med fokus på uppfyllande av BAT- (best available technology) slutsatser och egenkontroll.

Vattenskyddsområden

Länsstyrelsen Gävleborg har varit på kommunbesök i Söderhamn och informerat både kommun och huvudmän om vilka vattenskyddsområden som behöver revideras. Vi har även fört diskussioner om att kommunen ska ta över tillsynsansvar för vattenskyddsområden och informerat om vad detta ansvar innebär.

Länsstyrelsen har under året inlett ett arbete med fastställande av fyra vattenskyddsområden, en effekt av tidigare kommunbesök. Länsstyrelsen har under 2019 fått in alla kompletteringar så att det nu går att kungöra dem.

Länsstyrelsen Gävleborg har anordnat en träff om tillsynsvägledning med inriktning mot vattenskyddsområden med länets kommuner samt handläggare från Länsstyrelsen i Dalarna och handläggare från dess kommuner.

Naturvård

En fortsatt stor arbetsinsats har lagts på områdesskydd inom skogsbrandsområdet i Ljusdals kommun. Inventering har genomförts och nio inträngsavtal i brandområdet har tecknats under 2019. Arbetsinsatser har utförts för att effektivisera arbetet med områdesskydd samt öka hastigheten i beslutsprocessen, vilket resulterat i en ökad beslutstakt avseende naturreservatsbeslut sedan 2015. Under 2019 har 13 naturreservatsbeslut fattats och den sammanlagda arealen är 3 546 hektar.

De skyddade områdena har höga naturvärden och besluten om naturreservat har inneburit ett skydd för den biologiska mångfalden och för de värdefulla naturmiljöerna i områdena. Värdefulla livsmiljöer för hotade arter har bevarats och en långsiktig garanti ges att områdena blir kvar och även kan nyttjas för friluftsliv.

Inventering av naturvärden har genomförts i prioriterade områden med en sammanlagd yta om cirka 1 900 hektar i 16 områden, varav två av dessa områden är kopplade till marina objekt. Inventeringen har lett till ökad kunskap om områdenas naturvärden vilket är viktigt för prioritering och avgränsning av framtida områdesskydd.

Fyra områden har skickats för värdering och fyra till förhandling vilket lett till att dessa ärenden har kommit närmare avslut i processen att bilda naturreservat.

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat med fem marina reservat, flera av dessa är nu ute på remiss. Alla områden har höga marina värden och ett par omfattar också rikkärr och skog med höga naturvärden. Genom inventering och kartering av laguner och bottenvegetation har kunskapen om länets marina naturvärden ökat, vilket underlättar kommande naturskydd och ärendehantering. För att öka kunskapen om fiskrekryteringsområden och fritidsfiske har 10 000 enkäter skickats ut i Gävleborgs län. De insamlade underlagen möjliggör kunskapsbaserade åtgärder för att bevara fiskbestånden för framtiden. Även information till allmänheten har genomförts.

Länsstyrelsen har effektiviserat det interna samarbetet mellan enheten för miljö och enheten för naturvård gällande vattenverksamhetsfrågor. Detta har lett till att fler internremisser hanteras av funktionen för områdesskydd, men också att områden med höga naturvärden som inte är skyddade i dagsläget skonats från miljöstörning. Länsstyrelsens engagemang i havsplanering och "Handlingsplanen för marint skydd i Bottniska viken" har lett till att planering av framtidens marina skydd har ett helhetsperspektiv och ska ta hänsyn till klimatförändring.

För skötsel av odlingslandskapet inom Färnebofjärdens nationalpark, naturreservat och Natura 2000 områden i länet har bete och slåtter utförts för att bibehålla biologisk mångfald. Totalt har 23 områden skötts och utvecklas genom bete och 20 områden genom slåtter. Av dessa ansvarar länsstyrelsen för skötseln inom 15 respektive 16 områden. Investering i nya rovdjursavvisande stängsel har gjorts och förbättring har skett avseende stängsel där betesdjur finns.

Inom våtmarkssatsningen har igenläggning av diken slutförts i Hamra nationalpark (sträcka på 3 km under året). Dessutom har igenläggning av 2,2 kilometer diken gjorts i Storröjningsmorans naturreservat och 5,5 km i Skrebbmyrans naturreservat.

Insatser för underhåll och skötsel av friluftsanläggningar har genomförts.

Strandstädning och övrig städning utfördes i tre områden samt att latrin och/eller soptömning skett i åtta områden.

Antalet besökare till Naturumverksamheten har ökat och därmed besökarnas kunskap om länets skyddade natur och framförallt Färnebofjärdens nationalpark. Ett stort antal aktiviteter har erbjudits besökare i området som en effekt av Naturum och förvaltningens arbete med samarbetspartners.

Effekterna av länsstyrelsens arbete med fördelning och prioritering av sökta medel inom LONA- (lokala naturvårdssatsningen) projekt har inneburit att det pågår arbeten i alla länets tio kommuner som förstärker den biologiska mångfalden samt underlättar för fler personer att komma ut i naturen. Detta bör bidra till god effekt på hälsan i länet.

Fördelning av LONA-bidrag till våtmarker ökar landskapets förmåga att bibehålla grundvattennivåer och förmåga att balansera vattennivåer vid översvämningar. Det gynnar även flera ekosystem och bidrar därmed till viktiga ekosystemtjänster som ger hållbara samhällen.

Länsstyrelsens friluftslivssamordnare har stöttat kommunerna i deras arbete med att erbjuda människor möjlighet att få utomhusvistelse och ett mer varierat friluftsliv. Detta har skett bland annat genom att kontaktmöjligheter skapats mellan kommuner, föreningar, turistföretag och andra aktörer i länet. En bra plats för utbyte är den regionala tankesmedjan som genomfördes i Järvsö, där ett 70-tal aktörer utbytte erfarenheter, inspiration och kontakter. Under 2019 har fokus varit på låglandsleder och utbildningar i allemansrätt.

Inom arbetet med Grön Infrastruktur (GI) har en regional handlingsplan samt värdetrakter (med tillhörande beskrivningar av naturvärdena) för naturtyperna skog, våtmarker, gräsmarker, sötvatten och hav tagits fram. Detta innebär bättre underbyggda beslut vid planering av markanvändning och åtgärder som påverkar landskapets biologiska mångfald och förmåga att långsiktigt leverera ekosystemtjänster.

ÅGP (åtgärdsprogrammet för hotade arter) har genomfört effektuppföljning av de stora bränderna i Hälsingland och konsekvenserna för insektslivet och flodpärlmusslor samt eftersök av den hotade arten mosippa. Ett flertal brandgynnade och sällsyntare insektsarter hittades. En större inventering av flodpärlmusslor har genomförts i Voxnan. Inventeringen visar på ett stort behov av biotopförbättrande åtgärder för musslornas fortlevnad. Därutöver har genomförts flera andra åtgärder till exempel bränning för att gynna mosippa, slåtter av gräsmarker och rikkärr utanför skyddade områden. Resultatet av åtgärderna är goda och har fört arbetet med åtgärdsprogrammen framåt.

Länsstyrelsen har fortsatt sin strävan att skapa tolerans och acceptans för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet. Ett stort antal informationsinsatser som till exempel föreläsningar hos olika intresseorganisationer och föreningar har genomförts. Arbetet med inventering och informationsinsatser har bland annat lett till att kunskapen om omfattningen av våra rovdjurspopulationer ökat och vi har en fortsatt hög inrapportering av rovdjursobservationer från allmänheten.

Resultatmått och resultatanalys – Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Miljö- och hälsoskydd

Länsstyrelsen Gävleborg har genomfört fler tillsynsvägledande insatser 2019 jämfört med 2018. Under 2019 har dessutom ett samarbete inom tillsynsvägledningen inletts som innebär att miljöinspektörer från närliggande län erbjuds att delta i de träffar som Länsstyrelsen Gävleborg anordnar och vice versa. Alla tillsynsvägledande insatser, såsom kommunbesök, träffar för tillsynsvägledning och liknande har syftet att bidra till att öka samsynen inom miljöbalkens område, ge miljöinspektörer möjlighet att diskutera gemensamma frågor och utveckla sitt arbete.

Detta leder till en effektivare tillsyn och förhoppningsvis minskade utsläpp till den yttre miljön. Inom LAV bidrar arbetet till att fler kommuner arbetar med vatten- och avloppsfrågor genom att till exempel ta fram VA-planer. Även detta bidrar i förlängningen till mindre utsläpp av övergödande ämnen.

När det gäller det interna samarbetet så är förhoppningen att det ska leda till förbättrad kunskap om vilka utsläpp de största industrierna i länet har till de vattenförekomster som prioriterats högt inom vattenförvaltningens arbete. Detta kan sedan leda till krav på åtgärder för att minska utsläppen i de fall det är miljömässigt motiverat.

Fokus på energifrågor för de medelstora industrierna leder till att fler verksamheter kartlägger sin energiförbrukning. Denna kartläggning kan sedan fungera som ett underlag för tillsynsmyndigheten att ställa krav på åtgärder som bidrar till minskad och effektivare energianvändning i länet.

IED-verksamheter med beslutade BAT-slutsatser är högt prioriterade i tillsynsarbetet eftersom de bedömts ha stor påverkan på omgivande miljö. Regelbunden tillsyn av huruvida BAT-slutsatserna följs och hur industrierna generellt arbetar med egenkontroll är väsentlig eftersom dessa verksamheter generellt står för en stor del av utsläppen till luft och vatten i länet.

Vattenskyddsområden

Av de fyra vattenskyddsområden som ska fastställas så är tre av dem en revidering av gamla föreskrifter. Det fjärde är ett fastställande av nytt vattenskyddsområde för en ny dricksvattentäkt - Sörfjärden. Under kommunbesöken så har länsstyrelsen träffat politiker och chefer vilket har varit viktigt för att få igång arbetet med vattenskyddsområden.

Tillsynsvägläsningssträffen kring vattenskyddsområden planerades utefter att kommunens handläggare efterfrågat denna tillsynsvägläsningssträffa då det är en komplicerad lagstiftning kring vattenskyddsområden.

Naturvård

Ur ett naturvårdsperspektiv var 2019 ett år med betydligt mindre medel i anslag jämfört med åren 2016–2018. Trots detta har de insatser som Länsstyrelsen Gävleborg bedrivit inom området naturvård bidragit till att områden med höga naturvärden skyddats och den biologiska mångfalden samt värdefulla livsmiljöer för hotade arter bevarats i dessa områden.

Från 2015 och framåt har arbetsinsatser gjorts för att effektivisera arbetet med områdesskydd och därmed komma snabbare framåt i beslutsprocessen. I detta ingår resursfokus på reservatsbildning, konsult hjälp, tydligt målfokus och att ta delbeslut, vilket resulterat i en ökad beslutstakt avseende naturreservat.

Inventering av naturvärden är ett verktyg som har stor betydelse för att införskaffa ökad kunskap om områdenas naturvärden vilket är viktigt för prioritering och avgränsning av framtida områdesskydd, både terrestert och marint. Det har visat sig i arbetet med bland annat de marina reservaten där inventering och kartering av laguner och bottenvegetation har ökat kunskapen, vilket underlättar naturskydd och ärendehantering.

Arbetet med informationsinsatser, friluftsliv, bidrag till kommuner och föreningar har inneburit förstärkt kunskap och tillgänglighet till naturen både ur ett regionalt och lokalt perspektiv vilket bland annat gynnar att fler personer kommer ut i naturen och som i sin tur ger god effekt på hälsan i länet.

Skötsel med bland annat bete och slåtter har utförts för att bibehålla och förstärka den biologiska mångfalden. Det gynnar flera ekosystem och bidrar därmed till viktiga ekosystemtjänster som i sin tur möjliggör hållbara samhällen.

Målet att långsiktigt arbeta med hög tillgänglighet och transparens kombinerat med kunskapsspridning har bidragit till att myndigheten har ett generellt sett bra samarbete med intresseorganisationer, länets kommuner och medborgare. Arbetet med inventering och informationsinsatser har bland annat lett till att kunskapen om omfattningen av våra rovdjurspopulationer ökat. Det borgar för en fortsatt hög inrapportering av rovdjursobservationer från allmänheten. Resultatet av de licensjakter som genomförts på rovdjur har följt målsättningen och arbetet med till exempel jaktzoner och besiktningsstationer fortsätter vara väl fungerande verktyg i kontroll och tillsyn.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd (verksamhet 5*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	32,9	32,1	31,0
Årsarbetskrafter kvinnor	31,8	32,4	31,2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	80 199	78 985	70 129
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 737	2 673	2 588
Antal beslutade ärenden	2 668	2 620	2 444
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	54	55	57
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	14 225	16 449	15 751

Inga nämnbara avvikelser, antal inkomna ärenden har ökat vilket lett till en ökad andel beslutade ärenden. Dock har antal ej beslutade ärenden äldre än två år minskat vilket är en förbättring då samtliga ärenden ökat.

Indikatorer för Natur

- Antal 12:6-samråd (525).
- Måluppfyllnad för Lisa-målet (42 dagar) för 12:6-samråd.

Indikatorer för Miljöskydd

Kostnader för utförd tillsyn 555 i förhållande till länsstyrelsens del av tillsynsintäkter i FAPT (förordning om avgifter för prövning och tillsyn). (Kostnader för utförd tillsyn = 1 635 211 kronor, tillsynsintäkter = 3 784 184 kronor, Förhållandet = 43 procent).

Indikatorer för Vatten

- Median för handläggningstid för anmälningsärenden (37 dagar).
- Antal beslutade anmälningsärenden för vattenverksamhet (48).

Indikatorer gemensamt för miljöområdet

Nedlagd tid för miljötillsyn i förhållande till behövd tid enligt länets behovsutredning (58 procent).

Samlad bedömning av resultat

Miljö- och hälsoskydd

Flertalet av länsstyrelsens insatser för tillsynsvägledning ger inte något omedelbart synligt resultat utan är ett kontinuerligt arbete för att långsiktigt nå en mer likriktad tillsyn i länet. Länsstyrelsen har arbetat med utveckling av tillsynsvägledningen de senaste åren och bedömningen är att det gett ett gott resultat. Under 2019 har dessutom länets kommuner kunnat delta i träffar om tillsynsvägledning som ordnats av närliggande län och vice versa. Kommunerna har återkopplat att de är nöjda med länsstyrelsens tillsynsvägledande arbete och det pågår en kontinuerlig dialog med kommunerna kring behov och utvecklingsmöjligheter.

Även upplägget för länsstyrelsens tillsyn av IED-verksamheter är väl inarbetat och genomförs med kontinuitet. Den egeninitierade tillsynen får ofta stå tillbaka för den händelsestyrda och det finnas en utvecklingsmöjlighet att öka andelen egeninitierad tillsyn. Länsstyrelsens interna samarbete för att få förbättrad kunskap om industriernas utsläpp av vissa förorenande ämnen kommer med stor sannolikhet att bidra till detta.

Den samlade bedömningen av arbetet kring Miljö- och hälsoskydd är gott.

Vattenskyddsområden

Resultatet av tillsynsvägledningsträffen kring vattenskyddsområden blev utmärkt då länsstyrelsen fick mycket positiv feedback från träffens deltagare och önskan om ytterligare en träff under 2020 lyftes.

Vid arbetet med att fastställa vattenskyddsområden så ser länsstyrelsen ett utvecklingsbehov. Länsstyrelsen önskade att ha hunnit längre under året men då det har blivit mycket arbete med den nationella planen så blev fastställande av vattenskyddsområden nedprioriterat.

Naturvård

Länsstyrelsen har omsatt i stort sett hela skötselanslaget i verksamhet trots att en tredjedel av anslaget kom efter halvårsskiftet. Bland annat har en omfattande biologisk skötsel genomförts.

På friluftsanordningar är underhållsskulden nu låg och reservatens gränser är i gott skick. Vår takt i reservatsbeslut är fortsatt hög och har givit god effekt med en hög andel beslutade naturreservat. Även arbetet med de marina reservaten fortsätter i bra takt och de fem aktuella reservaten har alla höga marina värden. Uppdragen med att samordna, skapa möjligheter till ökat friluftsliv och kunskap om skyddad natur har fullföljts på ett utmärkt sätt. Naturum har haft ett högt besöksantal vilket inneburit ökad kunskapsspridning. LONA har omsatt hela anslaget till bidrag för kommunernas lokala naturvårdsåtgärder och friluftssamordnaruppdraget har skapat samverkansytor för länets olika aktörer. Grön infrastruktur (GI) har med det kunskapshöjande arbetet internt och externt tillsammans med framtagandet av den regionala handlingsplanen samt värdetrakter ökat länets förmåga att långsiktigt leverera ekosystemtjänster. Insatserna kring länets åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) har genom bra samverkan med externa och interna aktörer fört arbetet med åtgärdsprogrammen framåt.

Länsstyrelsens strävan att skapa tolerans och acceptans för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet har fungerat väl, vilket bland annat visat sig i att länet har en av landets högsta nivåer avseende inrapporterade observationer från allmänheten.

Länsstyrelsen bedömer att resultatet ur ett naturvårdsperspektiv är gott och kommer fortsatt sträva efter att leverera i linje med uppdragen.

10. Lantbruk och landsbygd

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat för att klara av uppgiften att genomföra "Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020" genom att handlägga jordbrukarstöd, företags- och projektstöd samt genomföra kompetensutvecklingsprojekt.

EU-stöd till jordbruket

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat med administration av EU:s jordbrukarstöd till lantbruket. Jordbruksverkets fortsatta utveckling av IT-system för handläggning av jordbrukarstöden har under 2019 haft en positiv riktning där fler väsentliga funktioner kommit på plats. Detta har bidragit till att länsstyrelsen under året kunnat minska balansen av ärenden från föregående år. Länsstyrelsen har arbetat enligt den prioritering som är framtagen av länsstyrelserna tillsammans med Jordbruksverket och detta tillsammans med den positiva utvecklingen av IT-systemen är en bidragande orsak till att länsstyrelsen har lyckats uppnå målen med utbetalningarna av jordbrukarstöden 2019.

Landsbygdsutveckling

Gällande projekt- och företagsstöd finns fortfarande en ärendebalans vilken är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Visserligen kommer allt färre ansökningar om stöd in när programperiodens slut närmar sig, men samtidigt ökar antalet ansökningar om utbetalning.

Av den totala tilldelade budgeten för programperioden återstår inte mycket. Flera insatsområden har slut på stödmedel. Inom stöden till förnybar energi, energieffektivisering, mindre utsläpp, kort livsmedelskedja, förädlingsstöd - nya jobb, nya jobb och hembygdsgårdar har det funnits pengar kvar att söka under året, men intresset har varit lågt för bland annat stöden till energieffektivisering och minskade utsläpp. Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag är det mest sökta stödet och vid årets slut var det kraftigt översökt.

Stöd till bredbandsutbyggnad på landsbygden är ett stort stöd sett till tilldelad budget. Av den tilldelade budgeten på cirka 200 miljoner kronor är nu cirka 95 procent beslutade.

Utbetalningstakten har ökat under 2019. Handläggningen av utbetalningsansökningar är dock komplex och omfattande vilket innebär en stor arbetsbörda för handläggarna. Dessutom har ändringar i regelverket lagts fram under året. Det har inneburit att handläggningen av dessa ärenden har avstannat under hösten i väntan på vad dessa ändringar får för konsekvenser för sökande och hur de ska hanteras.

För ytterligare information om projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet. Se även avsnitt återskärningskrav "1.15 Genomförande av Landsbygds- och fiskeriprogrammet".

Kurser, demonstrations- och informationsinsatser samt rådgivning inom olika kompetensutvecklingsprojekt inom ramen för landsbygdsprogrammet har genomförts under 2019. Projekten är inriktade inom fyra arbetsområden: "Ekologisk produktion", "Ett rikt odlingslandskap", "Greppa Näringen" och "Nya jobb". Dessa insatser har gett effekter hos berörda målgrupper i form av höjd kunskapsnivå, inspiration och möjligheter till nätverksskapande samt bidragit till att uppfylla de nationella miljömålen.

Länsstyrelsen har under 2019 även arbetat inom ett projekt som syftar till att implementera den regionala handlingsplanen för Sveriges livsmedelsstrategi. Målet med detta projekt är att

stötta aktörer som arbetar med genomförandet av åtgärder för att nå de mål som ingår i den regionala handlingsplanen.

Länsstyrelsen driver även ett projekt att ta fram en regional handlingsplan för det svenska skogsprogrammet. Under 2019 har arbetet gått ut på att hämta in synpunkter från berörda aktörer i länet. Arbetet har genomförts genom dialogmöten. Arbetet med handlingsplanen fortsätter under kommande år.

Behörighetsutbildningar för säker hantering av bekämpningsmedel har genomförts under 2019, dels som grundkurser och repetitionskurser inom länet, dels på uppdrag åt andra län. Länsstyrelsen har också bidragit med resurser vid funktionstestarkurser av sprututrustning. Utbildningsinsatserna har lett till säkrare hantering vilket också bidragit till att mindre mängder bekämpningsmedel hamnar i våra vattendrag på grund av felaktig hantering.

Resultatmått och resultatanalys – Lantbruk och landsbygd

Lantbruk och landsbygd (verksamhet 60*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	7,5	7,2	7,6
Årsarbetskrafter kvinnor	13,5	13,5	13,6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	27 072	24 334	22 256
Antal ärenden, inkomna och upprättade ¹⁾	7 091	7 132	7 371
Antal beslutade ärenden ¹⁾	8 064	6 115	6 957
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ¹⁾	1 248	1 424	683
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Indikatorer:			
Handläggningstid ansökan om företagsstöd inom 180 dagar i %	32	32	18
Handläggningstid ansökan om miljöinvesteringar inom 180 dagar i %	40	62	58
Handläggningstid ansökan om projektstöd inom 180 dagar i %	46	46	24
Handläggningstid ansökan om utbetalning av företagsstöd inom 120 dagar i %	78	86	78
Handläggningstid ansökan om utbetalning av miljöinvesteringar inom 120 dagar i %	100	86	100
Handläggningstid ansökan om utbetalning av projektstöd inom 120 dagar i %	84	88	79
Antal utförda rådgivningar Greppa Näringen	11	41	27
Antal utförda rådgivningar Ekologisk produktion	13	9	28
Antal utförda rådgivningar Ett rikt odlingslandskap	49	32	3
Antal utförda rådgivningar Nya jobb	0	0	0

¹⁾ Under 2019 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2019 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Kommentar till tabellen

Handläggning av jordbrukarstöd

I Gävleborgs län lämnades 1 850 SAM- (samordnad ansökan om jordbrukarstöd) ansökningar in från jordbrukare. En ansökan består vanligtvis av ansökan om flera olika stödformer och betalas ut i flera omgångar, vilket medför att en enskild ansökan genererar ett flertal beslut. Inför 2019 kvarstod delar av handläggningen från 2015, 2016, 2017 och 2018 års ansökningar om jordbrukarstöd. Under 2019 har det dock levererats funktioner i det IT-system som länsstyrelsen handlägger ansökningarna i och som gjort det möjligt att i större omfattning avsluta tidigare års ärenden. Länsstyrelsen har därmed kunnat arbeta ikapp majoriteten av rester från tidigare år och beslutat en större andel ärenden än föregående år.

Handläggning av landsbygdsutvecklingsstöd

Resultatindikatorer är inte lätta att fastställa för verksamhetsområdet eftersom verksamheten till sin natur är fluktuerande beroende på var i programperioden den befinner sig. Det är svårt att jämföra åren i programperioden med varandra. Handläggningstider uppdelade på ansökantyp kan vara tänkbara resultatindikatorer och för dessa finns mål i antal dagar fastställda. Dessa redovisas även i Tabell G i årsredovisningen.

Utifrån jämförelse av handläggningstider de senaste åren kan konstateras att det är svårt att dra tydliga slutsatser om resultatet. Hur lång tid en ansökan tar att handlägga beror mycket på vad det är för investering eller projekt som stöd söks för och inom vilken åtgärd stöd söks. Graden av måluppfyllelse ett år beror alltså till stor del på vilka ansökningar som handläggs just det året.

Stödverksamheten inom landsbygdsprogrammet är verktyg för ”En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder”, 2017/18:179. Beviljande av landsbygdsutvecklingsstöd ger effekter för utvecklingen av en livskraftig landsbygd i länet genom bland annat:

- att uppfylla ett flertal av de nationella miljömålen,
- fortsatt drift, utveckla företaget på landsbygden och stärkt konkurrenskraft,
- nyföretagande generationsväxling,
- förbättring av social samvaro, småskalig infrastruktur, trygghet och besöksnäring och utbudet av idrotts- och friluftslivsaktiviteter för boende på landsbygden,
- ökad attraktionskraft och möjligheter att bo och driva företag på landsbygden tack vare utbyggnad av bredband,
- fortsatt överlevnad för livsmedelsaffärer och drivmedelsstationer på landsbygden och
- möjligheten till en cirkulär ekonomi på mindre orter som ger en besparing i restid, reskostnad, underlättad kontanthantering och som i flera fall möjliggör ett fortsatt boende och företagande.

Vid en manuell genomgång av de ansökningar om företagsstöd som hittills har inkommit under programperioden kan konstateras att beviljade stöd bland annat har bidragit till investeringar i ett par hundra platser för mjölkkor, fyra mjölkrobotar, ett par tusen platser för kött- och ungdjur samt gödselbrunnar med en sammanlagd yta på ungefär ett hektar. Dessutom har startstöd beviljats till 16 yngre lantbrukare och stöd har givits till 35 investeringar i solceller.

Antal utförda rådgivningar

Under 2019 har utförd rådgivning inom ”Greppa Näringen” men även ”Ekologisk produktion” minskat i länet vilket innebär minskad kunskapsspridning inom dessa områden. Däremot har antalet rådgivningar inom ”Ett rikt odlingslandskap” ökat.

Tänkbara förklaringar till minskningen kan vara landsbygdsprogrammets krav på upphandling av rådgivningstjänster, få leverantörer som arbetar inom stora geografiska områden, personalförändringar hos upphandlade aktörer, annan subventionerad rådgivning kopplat till torkan 2018, mejeriernas stopp att ta in fler ekologiska producenter och begränsad efterfrågan från målgruppen. Framgångarna till en ökad rådgivning inom ”Ett rikt odlingslandskap” beror på att den rådgivningen genomförs främst av länsstyrelsen egen personal.

Samlad bedömning av resultat

EU-stöd till jordbruket

Länsstyrelsens samlade bedömning av genomförandet av arbetet med EU-stöd till jordbruket är att länsstyrelsen utfört uppdraget med ett gott resultat.

Resultatet av utbetalnings- och kontrollarbetet visar att länsstyrelsen har nått målen och bidragit till de effekter som avsågs. Arbetet med utveckling av handläggningssystemen har dock inneburit viss ekonomisk påverkan på lantbruket i länet. Länsstyrelsen upplever trots detta ett stort förtroende hos lantbrukarna och har en god dialog med såväl lantbrukare som företrädare för deras intresseorganisationer. Bedömningen är därmed också att arbetet med jordbrukarstöden bidrar till lantbrukets fortlevnad i länet.

Indikator: mål om att 95 procent av ansökningarna om direktstöd ska betalas ut innan årsskiftet, detta har uppnåtts.

Landsbygdsutveckling

Länsstyrelsens samlade bedömning av genomförandet av ”Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020” är att länsstyrelsen har utfört uppdraget med gott resultat.

Denna bedömning grundas bland annat på resultatet av handläggning av ansökningar om stöd och ansökningar om utbetalning, genomförda aktiviteter inom rådgivning och kompetensutveckling, arbetet med uppdatering av den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammets genomförande, arbetet med implementering av den regionala handlingsplanen för Sveriges livsmedelsstrategi samt framtagandet av en regional handlingsplan för Sveriges skogsprogram.

11. Fiske

Länsstyrelsen har under året genomfört ett målinriktat restaureringsarbete för att återskapa vattenekosystem med naturligt reproducerande lax- och öringsstammar och god miljö åt övriga vattenorganismer i bland annat Nedre Dalälven, Gavleån, Gnarpån, Nedre Tälningån och Ljusnan (Bollnäs strömmar). Länsstyrelsen har varit projektledare och drivit flera av restaurerings- och fiskvandningsprojekten, och i de övriga samarbetat nära med kommuner och fiskets organisationer för att få större verkningsgrad och fler åtgärder utförda. Den biologiska återställningen har varit framgångsrik då stora ytor åter blivit viktiga produktionsområden. Effekttuppföljning med bland annat elfiskebåt visar på ökad produktion av laxfisk och därmed större fångstchanser för sportfisket och fisketurister vilket är en viktig grund för landsbygdsutveckling.

Länsstyrelsen har exempelvis gjort flera åtgärder för att återskapa stabila, långsiktigt hållbara populationer av havsvandrande fisk i Testeboån. Under året har bland annat arbete med restaurering, införande av moderna miljövillkor genomförts för Strömsbro kraftverk. Det ligger närmast havet och är därför extra viktigt att åtgärda då många havsvandrande fiskarter berörs. Först infördes stängning av kraftverket en dag per vecka 1 juli-15 oktober varje år för att uppvandrande lax, havsöring etc. inte skulle "fastna" vid vattenutsläppet från turbinerna utan skulle hitta upp i naturfåran och vidare upp i älven för att reproducera sig. Efter detta har en stängning av kraftverket under 2019 gett ännu bättre effekt. Alla de åtgärder som länsstyrelsen och samarbetspartners genomfört gjorde att 2019 blev ett rekordår vad gäller uppvandrande lax. Antalet stigande laxar var mer än dubbelt så stort jämfört med tidigare toppåret 2016. Från att laxen varit helt borta i flera decennier pekar nu kurvan starkt uppåt för den återskapade vildlaxpopulationen i Testeboån. Även havsöringsuppvandringen var högre än den tidigare toppnoteringen.

Länsstyrelsen har prioriterat åtgärder för att stödja det långsiktigt hållbara småskaliga kustfisket i regionen. Exempelvis genom att medverka i att initiera och delta i flera projekt med finansiering från "EU Leader Fiskefonden" till stöd för fiskerinäringen och i synnerhet att medverka till nyrekrytering och bättre förhållanden för unga fiskare. Länsstyrelsen har även tillsammans med Länsstyrelsen i Västernorrland och Uppsala stöttat fiskerinäring i arbetet med att inrätta en producentorganisation inom länen, vilket under året resulterat i "PO Kustfiskarna i Bottenhavet" som organiserar yrkesfiskare från Gävleborg, Västernorrland och norra Uppland.

Effekten har blivit större samverkan och samordning inom fiskerinäringen i vårt område.

Resultatmått och resultatanalys – Fiske

Att skapa fri fiskvandring och restaurera vattendrag är prioriterade målsättningar i fiskes verksamhet och bidrar till att uppfylla flera miljömål, bland annat "Levande sjöar och vattendrag" och "Hav i balans, Levande kust och skärgård". Vår målsättning är att minst två vandringshinder varje år ska åtgärdas, antingen genom fiskväg eller utrivning av hindret.

Stort fokus har under år 2019 legat på att restaurera strömvattenbiotoper med avseende på skador från flottningsrensningar. Detta har genomförts i ett flertal vattendrag i länet bland annat i Dalälven (Gysinge-området), i Gavleån (Mackmyra-området), Ljusnan (Gullströmmen) samt i Gnarpån.

Fiske (verksamhet 62*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	3,8	3,5	3,0
Årsarbetskrafter kvinnor	1,1	1,6	1,3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	6 043	6 841	5 576
Antal ärenden, inkomna och upprättade	612	494	607
Antal beslutade ärenden	605	489	610
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	7	4
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 905	6 916	3 441
Indikator: Fri fiskvandring	5	8	1

Indikator fri fiskvandring: två vattendrag per år bedöms som ett gott resultat.

Samlad bedömning av resultat

Under året har fokus bland annat legat på att skapa fria vandringsvägar för fisk och målet har varit att skapa fri vandring i minst två vattendrag. Genom statlig finansiering tillsammans med kommuner och fiskets intressenter har det uppfyllts. Vandringshinder i Trödjeån, Harsjöbäcken/Vattlångsån, Gavleån, Sillerboån och Gullströmmen i Ljusnan har åtgärdats. Trots lägre lämnade bidrag har länsstyrelsen lyckats nå målet.

Den samlade bedömningen av området fiske är utmärkt.

12. Folkhälsa

Under 2019 har Länsstyrelsens arbete och redovisning utgått ifrån:

- Samordningsuppdrag och instruktioner om redovisning enligt förordning 2012:606 om arbete inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet (ANDT) samt instruktioner i regleringsbrevet gällande redovisning av länsstyrelsens verksamhet inom ANDT-samordning (p. 48) och uppdraget om förstärkt alkohol- och tobakstillsyn 2016–2020 (p. 49). (se dnr: 62–2020)
- Regleringsbrevsuppdrag (p. 50) om stöd till huvudmännen gällande det utökade ansvaret för spelmissbruk, vilket redovisas samordnat av Länsstyrelsen Västra Götaland till Socialdepartementet.
- Uppdrag enligt förordning 2016:1258 om regional samordning inom det brottsförebyggande området, vilket redovisas i särskild ordning till Brottsförebyggande rådet.
- Regionalt tillsynsansvar enligt alkohollag (2010:1622) och lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

De olika verksamhetsområdena inom folkhälsa har samverkat på både lokal, regional och nationell nivå, vilket både ger en plattform för frågorna och möjlighet att bedriva ett långsiktigt arbete.

Arbetet med att föra ut regeringens politik inom alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) området har fortsatt under 2019 genom den regionala ANDT-strategin för Gävleborg som ligger till grund för det regionala och lokala ANDT-arbetet. Genom olika utbildningsinsatser som barnrättsdagar, fördjupningsdagar för kommunala samordnare i Mellansverige, stötta barn och unga i asylprocessen, socioekonomiska verktyg, dopningsutbildning, lågröskelverksamhet med flera har länsstyrelsen bidragit till ett tvärsektorielt långsiktigt kunskapsbaserat arbete regionalt och lokalt.

Länsstyrelsen har bidragit till en effektiv och enhetlig rättstillämpning genom verksamhetstillsyn, löpande granskning av inskickade tillsynsärenden samt genom råd och stöd till kommunernas handläggare. Utöver detta har myndigheten bidragit med kompetensutveckling för kommunerna genom att anordna utbildningsdagar med särskilt fokus på den nya tobakslagstiftningen. Handläggarna har även erbjudits möjligheten att delta i nationella konferenser inom områdena förebyggande insatser och tillsyn.

Länsstyrelsen har under 2019 haft ett fortsatt uppdrag att stödja huvudmännen gällande det utökade ansvaret för spelmissbruk. Tillsammans med Region Gävleborg har en kunskapshöjande insats kring att stärka vård och behandling av spelmissbruk genomförts. Spelfrågan har under året även lyfts i olika nätverk och forum vilket bidragit till ökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte på både regional och lokal nivå.

Inom det brottsförebyggande området har länsstyrelsen bidragit till att minska brottsligheten och öka tryggheten likväl som att öka kunskapen, bland annat genom att under året påbörja en flerårig satsning mot pågående våld i offentlig miljö. Projektet erbjuder bland annat skolor ett material för att möta upp en eventuell våldssituation. Inom det stödjande brottsförebyggande arbetet har länsstyrelsen tillsammans med det Brottsförebyggande rådet samlat länets kommuner till en ”hearing” om det lokala arbetet med fokus på de styrgrupper och råd som finns i länet samt för att erbjuda dem strukturerad metodik. Länsstyrelsen bedömer att detta lett till att många kommuner vidareutvecklat sitt arbete.

Samverkan och samordning på regional nivå

Länsstyrelsen har under året spridit kunskap och bidragit till erfarenhetsutbyte inom social hållbarhet genom arbetet i samverkansmodellen ”Prevention i samverkan” (PiS). Modellen samlar länsstyrelsernas uppdrag inom ANDT, mäns våld mot kvinnor, förebygga att barn upplever våld, föräldrastöd, ensamkommande barn, asylsökande och nyanlända, jämställdhet samt mänskliga rättigheter och för att utveckla intern och extern samverkan kopplad till prevention inom social hållbarhet. PiS har en tydlig koppling till jämställdhet, mänskliga rättigheter och Agenda 2030 och syftar till att skapa ett socialt hållbart Gävleborg.

Myndigheten har i samarbete med andra aktörer bidragit till strategisk utveckling på politisk nivå inom ”Nätverk för strategiskt folkhälsoarbete i Gävleborg” (NSFG). I nätverket träffas lokala och regionala politiker och diskuterar aktuella frågor som bereds av ett sekretariat i vilket länsstyrelsen ingår.

Länsstyrelsen har även bidragit till kunskaps- och erfarenhetsutbyte på högsta nivå som värd för samhällsrådet, ett samverkans- och samordningsforum för sociala, brottförebyggande och krisberedskapsfrågor i Gävleborg län. Rådet träffades under 2019 regelbundet och bestod bland annat av de högsta cheferna från Länsstyrelsen Gävleborg, polisområde Gävleborg, Region Gävleborg samt representanter från länets kommuner.

Resultatmätt och resultatanalys – Folkhälsa

Medarbetarna inom folkhälsa har relevant utbildningsbakgrund och arbetserfarenhet inom området. Planerade insatser har utformats utifrån beprövade metoder och i enlighet med regionala och nationella strategier och styrdokument. Genom bland annat utbildningsinsatser har myndigheten bidragit till ett tvärsektoriellt, långsiktigt och kunskapsbaserat arbete regionalt och lokalt. Myndigheten driver och verkar i aktiva nätverk tillsammans med kommunerna och övriga regionala aktörer. Genom förekomsten av dessa nätverk har flödet av information och planeringen av arbetet underlättats, vilket starkt bidragit till det goda resultatet.

Folkhälsa (verksamhet 70*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	1,3	1,2	1,0
Årsarbetskrafter kvinnor	2,1	1,7	1,5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	4 916	4 000	3 046
Antal ärenden, inkomna och upprättade	29	37	40
Antal beslutade ärenden	20	35	37
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	20	187	272
Indikator: Genomförda PiS-besök	2	0	0

Samlad bedömning av resultat

Ytterst syftar arbetet till en god folkhälsa och trygghet där minskat missbruk är en central del i detta. Ett tecken på att verksamheten fungerar väl är den efterfrågan som finns från kommunerna kring att träffa länsstyrelsens tjänstepersoner i en PiS-kontext. En metod för att genomföra sådana besök finns nu och ett par besök har under året för första gången genomförts och med god framgång. Metoden kommer att fortsätta utvecklas och är central i verksamhetsplaneringen för 2020.

Länsstyrelsens tillsyns- och samordningsfunktioner har under året helt eller delvis genomfört tillsyn i drygt hälften av länets kommuner samt samordnat länets ANDT- och brottförebyggande arbete. Myndigheten har erbjudit råd och stöd och kompetenshöjning av olika slag, bland annat kopplat till ny lagstiftning. Myndighetens samlade bedömning är att länsstyrelsens och kommunernas arbete generellt sett fungerar väl och resultatet av

myndighetens insatser inom folkhälsa bedöms som mycket goda. Den sammanlagda bedömningen för området får betyget utmärkt.

13. Jämställdhet

Länsstyrelsen har under året haft ett pass om jämställdhet vid en workshop för ideella verksamheter som sökt och beviljats TIA (tidiga insatser för asylsökande) medel från länsstyrelsen. Ett flertal diskussioner ägde rum och engagemanget var stort.

Länsstyrelsen har regelbundet deltagit på de nationella länsstyrelsearrangerade träffarna för erfarenhetsutbyte och informationsinhämtning.

Länsstyrelsen har efter överenskommelse med Region Gävleborgs regionala samverkans- och stödstruktur (RSS) under två år haft uppdraget Kvinnofridssatsningen. Kvinnofridssatsningen är en överenskommelse mellan staten och SKR (Sveriges kommuner och regioner) att förstärka arbetet på regional nivå för att påskynda genomförandet av den nationella strategin Mäns våld mot kvinnor. I uppdraget så har utvecklingsledaren tillsammans med samordnare på länsstyrelsen skapat en digital plattform för våldsarbetet i länet (www.valdsfrivardag.se). Vidare har ett arbete påbörjats tillsammans med två kommuner i länet kring samverkan för hantering av ärenden med våldsutsatta som behöver byta bostadskommun inom länet med anledning av våld i nära relationer. Länsstyrelsen har tillsammans med kommunerna också arbetat fram en rutin för att säkerställa skolgång för barn i skyddade boenden, då ett flertal kommuner i länet saknat en sådan rutin. Uppdraget återrapporteras i sin helhet till SKR i februari 2020.

Länsstyrelsens arbete med det sjätte delmålet ”Mäns våld mot kvinnor” redovisas i särskild ordning under mars 2020. Länsstyrelsen fortsätter att stödja arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål genom att delfinansiera två tjänster tillsammans med kommunerna i länet och ytterligare två länsstyrelser. Länsstyrelsen Gävleborg är ett av fyra pilotlän för satsningen på ”Resurscentra” mot hedersrelaterat våld. Utifrån uppdraget så har länsstyrelsen bland annat tecknat samverkansavtal samt fördelat medel till samtliga tio socialtjänster i länet. Avtalet innebär ett närmare samarbete mellan kommunernas tio socialtjänster och länsstyrelsen för att stimulera samverkan på lokal och regional nivå. En särskild koordinator arbetar också för att kunna bistå i att utsatta praktiskt får stöd. Det särskilda sambandet med föräldraskapsstöd kommer att särskilt belysas i ett nytt projekt som planerats under 2019 och som påbörjas under 2020 med Länsstyrelsen Gävleborg och Länsstyrelsen Norrbotten som huvudmän och med nära samarbete med forskare. Uppdraget gällande resurscentra redovisades i särskild ordning under januari 2020.

Flertalet exempel av länsstyrelsens arbete inom §5.1 och §5.2 finns återgivet under återrapporteringen av länsstyrelsens strategi ”Ett jämställt Gävleborg”. Av den återrapporteringen framgår att alla medarbetare på Länsstyrelsen Gävleborg fått kompetenshöjande insatser under året och att samarbetet med Region Gävleborg har utökats och fördjupats under året.

Resultatmått och resultatanalys – Jämställdhet

Jämställdhet (verksamhet 80*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,1	0,1	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	3,6	1,8	1,4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	5 747	4 227	2 867
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12	13	13
Antal beslutade ärenden	9	11	13
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 647	2 535	345
Indikator: Samverkande utbildningsinsatser med Region Gävleborg	6		
Indikator: Kompetenshöjande insatser för all länsstyrelsens personal	3		

Samlad bedömning av resultat

Utifrån åiterrapporteringen av länsstyrelsens strategi ”Ett jämställt Gävleborg” kan konstateras att all länsstyrelsepersonal i länet fått kompetenshöjande insatser under året och att samarbetet med Region Gävleborg har utökats och fördjupats under året. Utifrån att mänskliga rättigheter är ett prioriterat område för länsstyrelsen så har arbetet påbörjats med att ta fram handlingsplaner för olika perspektiv. Länsstyrelsen Gävleborg fortsätter att HBTQ-certifiera sin personal vilket är en kompetenshöjande insats som har bäring på genus och jämställdhet. Den samlade bedömningen för området blir därför betyget utmärkt.

14. Integration

Länsstyrelsen Gävleborgs arbete med integrationsuppdragen (mottagande av nyanlända/ensamkommande barn, samhällsorientering, tidiga insatser för asylsökande, utvecklingsmedel, regional samordning) redovisas i separata bilagor till de redovisningar för samtliga län som lämnas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Övriga integrationsinsatser

Utöver de insatser som gjorts utifrån integrationsuppdragen har Länsstyrelsen Gävleborg fortsatt att fokusera på att utveckla konceptet ”integration och tillväxt”. I flera år har konceptet utvecklats i olika projekt i samarbete med näringslivet. Under 2019 har Länsstyrelsen drivit projektet Qlivet. Projektets syfte är att utrikesfödda kvinnors väg till etablering ska förkortas genom kontakter med företagande kvinnor i länet samtidigt som företagen får möjlighet till tillväxt. Projektet finansieras gemensamt av Länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Gävleborg fortsatt att samordna det väl utvecklade regionala samarbetet i partnerskapet ”Integration Gävleborg”. Övriga parter i samarbetet är Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Högskolan i Gävle, Polisen, Gävleborgs Idrottsförbund och länets samtliga kommuner.

För att utveckla samarbetet med det civila samhället har Länsstyrelsen Gävleborg samordnat ”Frivillig i Gävleborg”, som är ett samverkansorgan för föreningar/organisationer och offentliga aktörer. Genom samarbetet har möjligheter till erfarenhetsutbyte erbjudits och frivilliga har bjudits in till de utbildningar/konferenser som Länsstyrelsen anordnat i länet i samarbete med övriga parter i regionala partnerskapet Integration Gävleborg.

Under 2019 har Länsstyrelsen bedrivit ett utvecklingsarbete under benämningen PiS – Prevention i Samverkan. Målet är att uppnå en bättre samordning av Länsstyrelsens insatser inom integration, folkhälsa och det brottsförebyggande området som utgår från kommunernas behov och önskemål som är kopplat till prevention inom social hållbarhet. Arbetet syftar till

att utveckla en praktisk arbetsmetod för inventering, dialog och samordnade insatser med kommunerna kring preventionsarbete, med utgångspunkt i risk- och skyddsfaktorer och med särskilt fokus på barn och unga. Under året har ett flertal interna arbetsgruppsmöten genomförts samt två externa kommunbesök. Syftet med kommunbesöken har varit att föra en dialog om den enskilda kommunens arbete, förutsättningar och behov inom prevention. Arbetet inom PiS har utvecklats under året och kommer fortsätta utvecklas även under 2020. PiS har en tydlig koppling till jämställdhet, mänskliga rättigheter och Agenda 2030 och syftar till att skapa ett socialt hållbart Gävleborg.

Flera enheter inom Länsstyrelsen Gävleborg har också engagerat sig inom integrationsområdet. Tillsammans med integrationsfunktionen har flera verksamhetsområden på länsstyrelsen i flera år haft ett samarbete med länets SFI-skolor (svenska för invandrare) genom att erbjuda studiebesök till besöksmål i länet, som bedömts som särskilt intressanta av respektive verksamhetsområde. Under 2019 har studieresor genomförts för SFI-elever i fem av länets tio kommuner.

Resultatmått och resultatanalys – Integration

Som nämnts ovan redovisas och analyseras insatserna inom integrationsuppdragen i den särskilda rapportering som görs via Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn fungerar bra i länet. Indikatorer på detta är att samtliga kommuner i länet tagit emot det antal som anvisats enligt de beslutade kommun- och andelstalen och att samtliga kommuner kan erbjuda permanent boende under etableringsperioden. Många kommuner uppger också att det finns ett önskemål och en kapacitet för ett utökat mottagande.

De utvecklingsmedel som Länsstyrelsen har att förmedla har stor betydelse för de kommuner och föreningar/organisationer som har möjlighet att söka dessa. Behovet av medlen är också stort. En indikator på behovet är att söktrycket på medlen fortfarande är högt, trots att det totala mottagandet de senaste åren och de medel Länsstyrelsen Gävleborg haft att fördela har minskat. Under 2019 ansöktes om tre gånger så mycket som fanns att fördela. Totalt beviljades medel med 7,3 miljoner kronor och den totala summan som medel ansöktes för var 21,3 miljoner kronor.

Integration (verksamhet 85*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	1,8	4,2	4,4
Årsarbetskrafter kvinnor	4,4	4,7	6,0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	7 834	9 740	10 809
Antal ärenden, inkomna och upprättade	56	70	61
Antal beslutade ärenden	58	63	58
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	1
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	901	0	0
Indikator: Antal kommuner som mottagit anvisade nyanlända och ensamkommande barn enligt kommun- respektive andelstal	10	10	
Indikator: Sökta statsbidrag (mkr) - §37, §37a, TIA	21,3	22,0	

Samlad bedömning av resultat

Samtliga kommuner har tagit emot det antal nyanlända som anvisats plats enligt kommuntalen. Genom en omfördelning av kommuntalen har de kommuner som hade en extra svår bostadssituation kunnat ta emot färre medan de kommuner som sett att man haft förutsättningar för ett högre mottagande har fått fler nyanlända anvisade.

Genomförda insatser inom uppdraget avseende ensamkommande barn och unga bedöms som framgångsrika. Med ett fortsatt lågt mottagande av ensamkommande barn och unga har fokus

inom uppdraget legat dels på stärkt kvalitet och barnrättsperspektiv i mottagandet, och dels på att stötta kommuner och civilsamhället i att förstå ett komplext regelverk och hantera en utmanande situation i flera avseenden när det gäller ensamkommande unga med uppehållstillstånd för studier.

Det sedan tidigare mycket väl fungerande regionala samarbetet mellan länets kommuner och berörda myndigheter/organisationer i ”Integration Gävleborg” har vidareutvecklats. Totalt har sju större kompetenshöjande utbildningar/konferenser anordnats och en ansökan till Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) har beviljats. Syftet är att vidareutveckla det regionala samarbetet så att det i högre grad kan svara upp mot de behov som den ökande gruppen lågutbildade har.

Intresset för att erbjuda tidiga insatser för asylsökande är fortfarande stort och olika former av aktiviteter erbjuds runt om i länet.

Länsstyrelsens fortsatta satsning på konceptet integration och regional tillväxt genom projektet ”Qlivet” har bidragit till integration och tillväxt för målgrupperna utrikesfödda kvinnor samt företagande kvinnor i länet. Kvinnorna har tagit del av olika insatser och mötesplatser. Företagarna har skapat tillväxtmöjligheter och utrikesfödda kvinnor har ökat självledarskap som skapar möjligheter att snabbare komma in på arbetsmarknaden och därmed få egenförsörjning. Länsstyrelsens insatser inom integrationsområdet bedöms som utmärkta.

Länsstyrelseinstruktion 4 §: Länsspecifika uppgifter

Länsstyrelsens uppgifter omfattar också

1. tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken,
2. Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län,
3. i Norrbottens, Västernorrlands och Västra Götalands län att göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken,
4. i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom målet Europeiskt territoriellt samarbete inom EU:s strukturfonder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006,
5. i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, vid kontroller och inspektioner avseende de program som anges i 4, och
6. i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete

Länsstyrelsen i Gävleborgs län omfattas av punkten 1 ovan.

1. Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken (4 § punkt 1. länsstyrelseinstruktionen).

Enligt bestämmelserna ska dödsboägda lantbruksfastigheter vara avvecklade senast fyra år efter utgången av det kalenderår då dödsfallet inträffade. Reglerna har införts för att begränsa antalet fastigheter som ägs av dödsbon. Målet antas nås genom att dödsboets ägande av lantbruksenhet tidsbegränsas. Under 2019 inkom från skatteverket 120 underrättelser om dödsboägda lantbruksfastigheter. Antalet ligger på samma nivå som de föregående fem åren. Påpekas kan att länsstyrelsen endast utövar tillsyn på fastigheter utifrån bouppteckningar från skatteverket.

Resultat

Av äldre ärenden med lantbruksfastigheter som skulle vara avvecklade senast 2018 eller tidigare återstår 19 stycken. Av ärenden med avveckling senast 2019 återstår sju stycken. Av äldre oavslutade ärenden är tio stycken av sådan natur att möjligheten att vitesförelägga dödsboet är bortfallet. Här kan avveckling endast komma att ske på frivillig väg. För övriga återstående ärenden kommer dödsboet att föreläggas, vid behov vid vite. En analys av resultatet visar att cirka 95 procent av dödsboägda lantbruksenheter blir avvecklade inom rätt tid och att ärenden som inte längre är möjliga att hantera är fåtaliga och hör till en äldre tid.

Samlad bedömning av resultat

Verksamhetens syfte, tillika lagens syfte, torde vara en samhällsnytta, att lantbruksfastigheter bör vara i aktivt ägande och förvaltning. Dödsboägda lantbruksfastigheter som inte avvecklas i tid tenderar vara små, ofta med flera andelsägare, ha ett lågt ekonomiskt värde samt vara ointressanta ur driftsynpunkt. Länsstyrelsens erfarenhet är att delägare i sådana små fastigheter ibland är svåra att få att avveckla ägandet så att lagens mening uppfylls, man ser inte nyttan. Resultatet av länsstyrelsens arbete inom området bedöms dock som gott, de allra flesta fastigheter avvecklas i tid.

Länsstyrelseinstruktion 5 §: Sektorsövergripande uppgifter

Länsstyrelsen ska vidare

1. integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor,
2. genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta,
3. vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och då ta särskild hänsyn till barns bästa,
4. vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning,
5. integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering,
6. verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak,
7. i sin verksamhet verka för att förenkla för företag,
8. samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat, och
9. i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses

1. Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet

Länsstyrelsen Gävleborg har under året fortsatt att arbeta utifrån ”perspektivhandboken” som togs fram av Länsstyrelsen i Södermanland 2018 och som delats ut till samtliga medarbetare. Perspektivhandboken presenterades på länsstyrelsens personalinformation i maj med särskilt fokus på jämställdhet. En av årets medarbetardagar hade temat mänskliga rättigheter med efterföljande workshop som bland annat innehöll uppgiften att prata jämställdhetsintegrering och tillämpa det i sin egen verksamhet.

Det påbörjade arbetet med att lyfta jämställdhet utifrån ”perspektivhandboken” har resulterat i ett flertal interna förfrågningar om stöd. Stödet som efterfrågats gällde kunskap om hur ett jämställdhetsperspektiv kan integreras i olika verksamhetsområden.

För att inom länsstyrelsen kunna stötta kunskapsutveckling och jämställdhetsintegrering så har Länsstyrelsen genom Högskolan i Gävle möjlighet att erbjuda en uppdragsutbildning på 4 högskolepoäng. Utbildningen ges under våren 2020 och samtliga enheter har erbjudits plats.

Samlad bedömning av resultat

Behovet av stöd och efterfrågan på jämställdhetsintegrering har ökat utifrån de kunskapshöjande insatser som genomförts för all personal. Dessutom har de genomförda insatserna visat på betydelsen av en bra metod. Detta kommer att framgå av verksamhetsplaneringen för 2020. Länsstyrelsen bedömer att resultatet för 2019 för området är utmärkt.

2. Genomgående analysera och presentera individbaserad statistik baserat på kön

Länsstyrelsen har kompetens och kunskap för att bedriva arbetet inom alla verksamhetsområden. Under 2019 har fokus i arbetet inte handlat om det utan om en regelverksfråga som kommer att lösas under 2020.

Regelverksfrågan avser Platina, länsstyrelsernas ärendedatabassystem. Flertalet diskussioner har förts på nationell nivå kring möjligheterna att ta in könsuppdelad statistik i förhållande till GDPR lagstiftningen. Det som är avgörande för att få samla in könsuppdelad statistik utifrån GDPR lagstiftningen är att länsstyrelsen har användning för underlaget. Utifrån Länsstyrelseinstruktionen, för att de jämställdhetspolitiska målen ska få genomslag i länet och för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten är statistiken nödvändig. Detta för att kunna belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor. Instruktionsuppgifterna gäller samtliga av länsstyrelsernas verksamhetsområden och det bör därför endast vara i undantagsfall som könsuppdelad statistik inte behövs. Varje verksamhetsområde behöver gås igenom för att säkerställa att inget samlas in på ett sätt som inte är i enlighet med GDPR och hemställan om detta behöver riktas till generellt handläggargröd.

Samlad bedömning av resultat

Resultatet inom området bedöms som gott. Den regelverksfråga som påverkat arbetet under året är gemensam för alla länsstyrelser och behöver lösas under kommande år.

3. Analysera konsekvenserna för barn och ta särskild hänsyn till barns bästa

Handbok för perspektivfrågor konkretiserar vad 5§ punkterna 1–6 innebär för länsstyrelsens arbete. Handboken beskriver hur länsstyrelsen kan använda ett perspektiv för barns rättigheter i sitt arbete och innehåller både fakta, analysmetod och fördjupningar gällande barns rättigheter och är tänkt som ett stöd i arbetet.

Vid en medarbetardag med tema mänskliga rättigheter genomfördes kompetenshöjande insatser för all personal genom föreläsning om mänskliga rättigheter och workshop om mänskliga rättigheter i praktiken. Personalen fick reflektera över hur man kan arbeta med mänskliga rättigheter i det praktiska arbetet på länsstyrelsen genom gruppdiskussioner utifrån olika diskussionsfrågor där frågor om barns rättigheter fanns med. Exempel och diskussion på hur länsstyrelsen kan arbeta med handlingsplaner inom perspektivfrågorna gavs också i samband med workshopen.

Ett arbete har påbörjats under året med att samla det stödmaterial som finns gällande barns rättigheter och detta kommer att finnas samlat på länsstyrelsens intranät under 2020.

Internt kunskapshöjande insatser inför att barnkonventionen blir lag 2020 har påbörjats under året då enheten för samhällsutveckling har haft barnrättstema på ett av sina enhetsmöten med en översiktlig genomgång av barnkonventionen och vilket stödmaterial som barnombudsmannen utarbetat exempelvis när det gäller webbutbildning och inspelade webinarier. En extern workshop genomfördes med barnrättstema hur arbetet med barns rättigheter behöver utvecklas på funktionerna. Ett fortsatt arbete med kunskapshöjande insatser kommer att ske under 2020.

Ett exempel på arbete med barns rättigheter som pågått under 2019 är att barnrättsperspektivet beaktats inom uppdraget avseende ensamkommande barn och unga.

Ett utvecklingsprojekt har bedrivits under året med finansiering och medverkan från länsstyrelsen gällande ensamkommande barn i nätverkshem, utifrån att denna grupp riskerar att få sämre förutsättningar för en god samhällsintegration. Insatsen har även varit prioriterad utifrån ett jämställdhetsperspektiv då ensamkommande barn i nätverkshem i högre grad är flickor.

Under 2019 har också en regional samverkansplan lanserats avseende ensamkommande barn som försvinner i syfte att motverka barns utsatthet och exploatering. Under hösten har en rättighetsanalys tagits fram inom uppdraget i syfte att vara vägledande i arbetet inför det kommande året och fungera som ett initialt led i att implementera en struktur för ett rättighetsbaserat arbetssätt.

Integrering av sektorsövergripande uppgifter gäller alla sakområden på länsstyrelsen och för att få en samlad bild av arbetet hänvisas i övrigt till konkreta exempel under respektive avsnitt.

Samlad bedömning av resultat

Alla anställda vid Länsstyrelsen Gävleborg har fått material och information inom ämnesområdet under året och externa insatser har genomförts. Länsstyrelsen arbetar i högre grad rättighetsbaserat än vid motsvarande tid 2018 och mer metodmässigt. Det finns också en tillgänglig ”verktygslåda” med information inom ämnesområdet som kontinuerligt utökas. Resultatet inom området bedöms som utmärkt.

4. Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Perspektivhandboken beskriver hur länsstyrelsen kan använda ett perspektiv för tillgänglighet och funktionshinder i sitt arbete och innehåller både fakta, analysmetod och fördjupningar gällande tillgänglighet och funktionshinder och är tänkt som ett stöd i arbetet.

I samband med en medarbetardag diskuterades frågor om tillgänglighet och funktionshinder utifrån ”Perspektivhandboken”. Exempel och diskussion på hur länsstyrelsen kan arbeta med handlingsplaner inom perspektivfrågorna gavs också i samband med workshopen.

Checklistor som Myndigheten för delaktighet har tagit fram bland annat gällande tillgänglig information har spridits internt. Information har också spridits gällande de webinarier som Myndigheten för Delaktighet har genomfört under året i samarbete med upphandlingsmyndigheten, DIGG och Boverket som fokuserar på olika delar av tillgänglighet såsom tillgänglighet i upphandling, digital tillgänglighet och fysisk tillgänglighet.

Ett arbete har påbörjats under år 2019 med att samla stödmaterial som finns gällande tillgänglighet och funktionshinder. Detta kommer att finnas samlat på länsstyrelsens intranät under 2020.

Integrering av sektorsövergripande uppgifter arbetas det med inom myndighetens olika delar.

Samlad bedömning av resultat

Alla anställda vid Länsstyrelsen Gävleborg har fått material och information inom ämnesområdet under året och externa insatser har gjorts. Länsstyrelsen arbetar i högre grad rättighetsbaserat än vid motsvarande tid 2018 och mer metodmässigt och tydligare utifrån ett tvärvetenskapligt perspektiv. Resultatet inom området bedöms som utmärkt.

5. Integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet

Handbok för perspektivfrågor beskriver hur länsstyrelsen kan använda ett perspektiv för mänskliga rättigheter i sitt arbete. Den innehåller både fakta, analysmetod och fördjupningar gällande mänskliga rättigheter och är tänkt som ett stöd i arbetet. Handboken innehåller också kopplingar till Agenda 2030.

I samband med personalmöte för all personal på Länsstyrelsen Gävleborg med MR-tema i maj gjordes en genomgång av upplägg och innehåll i handbok för perspektivfrågor. Handboken delades ut till all personal i samband med personalmötet. En genomgång gjordes gällande rättighetsbaserat arbetssätt med kopplingar och exempel på länsstyrelsens arbete utifrån olika artiklar i Europakonventionen bland annat när det gäller förbud mot diskriminering. Betydelsen av styrdokument, systematik och att göra perspektivet begripligt genom checklistor lyftes också. Personalen informerades även om den webbutbildning som finns på kunskapsguiden.se och som Uppsala Universitet utvecklat i samarbete med SKL. Inom enheten för samhällsutveckling har all personal genomgått denna webbutbildning för att ytterligare öka kunskapen om mänskliga rättigheter.

Vid medarbetardag med tema mänskliga rättigheter genomfördes kompetenshöjande insatser för all personal genom föreläsning om mänskliga rättigheter och workshop om mänskliga rättigheter i praktiken där personalen fick reflektera hur man kan arbeta med mänskliga rättigheter i det praktiska arbetet på länsstyrelsen genom gruppdiskussioner utifrån olika diskussionsfrågor. Exempel och diskussion på hur länsstyrelsen kan arbeta med handlingsplaner inom området för mänskliga rättigheter gavs också i samband med workshopen.

För att göra MR-perspektivet mer konkret och begripligt lyfte ledningen i instruktionen för verksamhetsplaneringen för 2020 att alla enheter ska ta fram handlingsplaner för minst ett av perspektiven i handbok för perspektivfrågor i samband med verksamhetsplaneringen för 2020. Detta arbete har påbörjats under 2019. De mänskliga rättigheterna har också beaktats under året, bland annat när det gäller målgruppen ensamkommande unga/unga nyanlända med uppehållstillstånd för studier, enligt den så kallade "gymnasielagen".

Informationsinsatser har genomförts riktade främst mot gymnasieskolans studie- och yrkesvägledare i syfte att främja en förståelse för lagstiftningen. Länet har även deltagit i en nationell kartläggning av målgruppens situation och inför det kommande året beviljat statsbidrag för ett utvecklingsprojekt i syfte att främja målgruppens etablering.

Samlad bedömning av resultat

Kompetenshöjning inom ämnesområdet har skett för all personal vid Länsstyrelsen Gävleborg och på flera sätt under året. Det syftar i sin tur till att bygga ett metodmässigt rättighetsbaserat arbetssätt med starka inslag av tvärvetenskapligt arbete. Vid decembermötet fick insynsrådet information om hur arbetet med mänskliga rättigheter bedrivs inom myndigheten. Resultatet inom ämnesområdet bedöms som utmärkt.

6. Verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås

Länsstyrelsen arbetar med folkhälsa på flera nivåer och områden så som regional tillväxt, integration, samhällsplanering och social hållbarhet. Vårt samlade arbete har därför stora möjligheter att bidra till bättre folkhälsa i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen har under året utvecklat samverkansmodellen Prevention i samverkan (PiS). Modellen utgår från länsstyrelsernas uppdrag inom folkhälsa, integration, brottsförebyggande och jämställdhet och mänskliga rättigheter ger ett gemensamt ramverk för myndighetens preventionsuppdrag inom social hållbarhet, med en tydlig koppling till jämställdhet, mänskliga rättigheter och Agenda 2030 och syftar till att skapa ett socialt hållbart Gävleborg. Med en gemensam utgångspunkt i risk- och skyddsfaktorer och möjligheten att utifrån befintliga kunskapskällor analysera dessa på regional och lokal nivå kan länsstyrelsen höja kunskapsnivån kring dessa frågor i länet och erbjuda ett lokalt anpassat stöd till kommunerna och andra lokala aktörer när det gäller att länka samman arbetet mellan olika preventionsområden.

Länsstyrelsen har bidragit till en stärkt folkhälsa genom att på olika sätt ha främjat det tillgänglighetsbegränsande arbetet som kommunerna genomför i sin alkohol- och tobakstillsyn. Myndigheten har möjliggjort gemensam tillsyn, genomfört egen tillsyn, erbjudit råd och stöd samt kompetensutveckling till kommunerna.

Myndigheten har strävat efter en förbättrad folkhälsa hos ungdomar med antilangningskampanjen ”Tänk Om”. Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Region Gävleborg och länets kommuner genomfört en alkohol- och droganeundersökning i årskurs 2 på gymnasiet. Undersökningen har genomförts sedan 1996 och ger en god kunskap och underlag för prioriteringar i länet. Länsstyrelsen har anordnat regionala nätverksträffar samt erbjudit kommunala samordnare och handläggare möjlighet att delta på nationella konferenser om folkhälsa.

Med länsstyrelsens fornvård har tillgängligheten till länets kulturhistoriska besöksmål ytterligare förbättrats genom att exempelvis informationsskyltar satts upp och framkomligheten förbättrats. Ur folkhälsosynvinkel torde besöksmålen bidra med kunskap om historia och förutsättningar för vila och reflektion. Detta gäller även länsstyrelsens naturvård.

Länsstyrelsen har arrangerat studieresor i länets kommuner för SFI-elever (svenska för invandrare). Genom vår guidning har lärare och nysvenskar fått ökad kunskap och bättre möjligheter att tillgodogöra sig svensk natur och allemansrätten, kultur och lantbruk. Myndigheten bedömer att det på lång sikt bidrar till ökad folkhälsa.

Utöver detta avsnitt finns relevant redovisning under andra områden. Se redovisningarna under 5 § i Länsstyrelseinstruktionen gällande p. 3 regional tillväxt och p. 14 integration under samt åiterrapporteringskraven 1.14 beslut om tilldelning av medel för regionala tillväxtåtgärder och 1.24 verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen har tillsammans med andra regionala och lokala aktörer verkat för en bättre folkhälsa genom främst kunskapshöjande insatser. En hög andel av invånarna i Gävleborgs län upplever att de har en god hälsa. Andelen som upplever att de har god hälsa har ökat sedan 2004, men den positiva utvecklingen ser ut att ha avstannat under de senaste åren. Skillnaden i hälsa är fortfarande stor utifrån kön, socioekonomi och ålder. För att nå folkhälsomålet och minska de påverkbara klyftorna ser myndigheten att det behövs ytterligare samordnande insatser mellan flera aktörer. Länsstyrelsen vill framhålla att resultaten från de kunskapshöjande insatserna som genomförts under året bedöms som särskilt goda. Länsstyrelsens insatser inom ämnesområdet bedöms ha lett till ett utmärkt resultat.

7. I sin verksamhet verka för att förenkla för företag

Se text under uppdrag 3.34 Fortsätta förenklingsarbetet för företag där områdena samredovisas.

8. Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat

Arbetet med att samordna den regionala klimatanpassningen har under 2019 i mångt och mycket kretsat kring myndighetens arbete med implementering av förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Genomförandet har resulterat i en klimat- och sårbarhetsanalys, myndighetsmål och en handlingsplan som sträcker sig till och med 2021. Stor vikt har lagts vid att förankra uppdraget på samtliga berörda enheter på myndigheten.

Funktionen för miljömål och klimat har under året upprättat en projektorganisation för förordningens genomförande som innefattar ett 20-tal handläggare på i princip samtliga funktioner på myndigheten. Tillsammans med dessa har tre gemensamma workshops genomförts. Utöver det har sex enskilda möten med verksamhetsfokus genomförts med enskilda eller grupper av funktioner och fyra utbildningstillfällen med hela enheter. Identifierade utbildningsinsatser har redan påbörjats, exempelvis en klimatskola för myndighetens planfunktion i syfte att göra dessa handläggare duktigare och mer självständiga i fråga om klimatrelaterade risker plangranskningen.

Arbetet med förordningen har aktualiserat behovet av intern samverkan på myndigheten och resulterat i ett stort engagemang för frågan och många identifierade åtgärder. I dagsläget har klimatanpassningsfrågan inkluderats eller lyfts i myndighetens handlingsplaner för grön infrastruktur, livsmedelsstrategi, skogsstrategi, vattenförvaltning, regional vattenförsörjningsplan och nationell plan för omprövning av vattenkraft. Bedömningen är att myndigheten som helhet höjt sin kunskapsnivå, gällande klimatanpassning i och med arbetsmöten och utbildningar. Likaså har åtskilliga kunskapsluckor och utvecklingsmöjligheter identifierats och lyfts in i handlingsplanen. Myndigheten kommer fortsätta att följa upp i vilken grad klimatanpassningsfrågan integreras i myndighetens övriga styrande dokument, samt hur identifierade kunskapsluckor och utvecklingsbehov åtgärdas.

Bedömningen är att tidigare års insatser med exempelvis klimatanpassningsutbildning för kommunerna och deltagande i forskningsprojektet ROBUSTA har lett till att kommunerna nu på ett mycket mer självständigt sätt hanterar klimatanpassningsfrågan i såväl översiktsplanering och detaljplanering. Flera kommuner har nu aktuella översiktsplaner där klimatrelaterade risker och kommunernas syn på dessa redovisas (Gävle, Ovanåker, Bollnäs, Sandviken), Flera andra har kommit mycket långt i arbetet med ny ÖP (översiktsplan) där dessa frågor är inkluderade (Söderhamn, Hudiksvall, Nordanstig). Ockelbo har precis påbörjat arbetet med ny ÖP. I dagsläget återstår endast Ljusdals och

Hofors kommuner, som har äldre ÖP (båda från 2010). I Ljusdals fall hanteras dock flertalet klimatrelaterade risker i befintlig plan och dessutom finns aktuella FÖP (fördjupad översiktsplan) för både Järvsö och Ljusdals tätorter. Myndigheten kommer fortsätta att följa upp i vilken grad klimatanpassningsfrågan integreras i kommunernas ÖP, FÖP och TÖP (tematisk översiktsplan), liksom arbeta målinriktat med att kompetenshöja planfunktionen och kommunernas organisationer.

Länsstyrelsens deltagande i forskningsprojektet ROBUSTA har under året lett till en vetenskaplig publikation i externt granskad tidskrift och en rapport om hinder för implementering av robusta beslutsmetoder. Dessutom har både Gävle och Söderhamns kommuner som deltog som studieobjekt under 2017–2018 fortsatt arbetet med att använda sig av robusta beslutsstödsmodeller, delvis med länsstyrelsens och projektets fortsatta stöd. Dessa projekt skulle potentiellt kunna ge vägledning i hur relevanta vägledande principer i den nationella strategin för klimatanpassning kan genomföras. Myndigheten kommer fortsätta att följa upp och bedöma i vilken grad kommunerna planerar och hanterar osäkerheter, risk och robusthet i sin planering.

Samlad bedömning av resultat

Flera åtgärder och utvecklingsområden har identifierats och vissa har redan påbörjats. Det genomslag som frågan fått under året hade inte uppkommit utan den samlade insatsen som har genomförts. Den samlade bedömningen för området är att det fokuserade arbetet på intern samverkan och integrering av klimatanpassning i myndighetens uppdrag har givit ett gott resultat.

9. I sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses

För information om verksamhetens genomförande i förhållande till uppgifter och mål, se redovisning av återsrapporteringskrav 1.24 Verka för behovet av bostäder tillgodoses.

Samlad bedömning av resultat

Effekten av länsstyrelsens arbete inom området bedöms som utmärkt. Genom att kvalitetssäkra bostadsmarknadsenkäten, löpande avge yttranden över kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen samt att parallellt genomföra utbetalningar och ta fram regional bostadsmarknadsanalys verkar länsstyrelsen för att behovet av bostäder tillgodoses. Bostadsmarknadsanalysen har tagits mycket väl emot och visar att utdelade stöd gjort skillnad i positiv mening för tillgången på bostäder i länet.

Länsstyrelseinstruktion 6 §: Miljöarbete

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs.

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS administreras via Länsstyrelsen Dalarna och länsrådet i Länsstyrelsen Gävleborg är ansvarigt kontaktlänsråd. I styrgruppen ingår berörda länsstyrelseverksamheter, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges kommuner och regioner som adjungerade. Arbetet finansieras av anslag via Naturvårdsverket (2019 8,0 miljoner kronor, varav 4,5 miljoner kronor för RUS och 3,5 miljoner kronor som fördelats till samtliga länsstyrelser).

Verksamhetsplanen för RUS listar löpande verksamhet och särskilda utvecklingsinsatser.

Här redovisas de högst prioriterade insatserna 2019, där ambitionen är att de ska genomföras fullt ut och med hög kvalitet:

- Regional årlig uppföljning av miljömålen, som utgör viktigt underlag för den nationella uppföljningen och ger kunskap till olika aktörer, har fortsatt utvecklats. Webbida för förbättrad presentation återstår dock att bygga.
- Fortsatt översyn och etablering av indikatorer har skett. Miljömålssystemets nya kärnindikatorer har införts regionalt. Utredning har skett om så kallade övriga indikatorer och lokala indikatorer.
- Arbetet med myndighetssamverkan inom smartare miljöinformation har stöttats genom att kopplingar till miljömålen börjat analyseras och genom att medel gått till utveckling inom IT-system för miljöskydd.
- Åtgärdswebb för miljömålen, nytt IT-system för uppföljning av regionala åtgärdsprogram för miljömålen, har börjat användas av länsstyrelserna.
- Ett flertal insatser har skett för Agenda 2030 inom ramen för ett länsstyrelsegemensamt arbete, inkluderat dialog och kontakter med externa parter.
- Länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet har stöttats genom medverkan i beredning och samordning samt även i olika samverkansåtgärder.

- Arbetet har skett med organisationsutveckling till följd av genomförd utvärdering av RUS och översyn av riktlinjer för regionala miljömålsmedel. Arbete med ny webbplats för RUS och ny kommunikationsstrategi har påbörjats.

Årets miljömålsuppföljning visar att vi är nära att nå två av tolv bedömda mål, frisk luft och grundvatten av god kvalitet. Utvecklingen i miljön är positiv för ytterligare två mål, ”Levande sjöar och vattendrag” samt ”God bebyggd miljö”. Det har inte skett några stora förändringar för miljötillståndet i länet under det senaste året, och den regionala bedömningen är aningen mer positiv än den nationella.

Länsstyrelsen arbetar utifrån åtgärdsprogrammet för ”Miljömålen i Gävleborgs län 2014–2020”. Detta är uppdelat i strategierna levande vatten, hushållning med naturens resurser, att värna natur- och kulturmiljövärden, hållbara samhällen, energieffektivisering och mer förnybar energi samt hållbara livsstilar. Programmet har tagits fram och genomförs i bred samverkan med länets aktörer. Uppföljningen av generationsmålet visar att det pågår ett fortsatt strategiskt arbete i frågor som rör bland annat cirkulär ekonomi och energieffektivisering, medan arbetet med barn och ungas delaktighet avstannat något på grund av resursbrist i kommunerna.

Länsstyrelsen har under 2019 fortsatt att arbeta med överenskommelserna för genomförande av åtgärdsprogrammet för miljömål. Överenskommelserna syftar till att integrera åtgärdsprogrammet externt, samt till att synliggöra kommunernas och övriga aktörers miljö- och klimatarbete. Överenskommelser har tecknats med samtliga tio kommuner, ett VA-bolag, ett avfallsbolag, två stora stålproducenter, Naturskyddsföreningen samt två taxibolag, totalt 16 aktörer varav tolv offentliga, fyra privata samt en ideell verksamhet. Då åtgärdsprogrammet löper ut 2020 har inga nya överenskommelser tecknats under året. Istället har en fördjupad nulägesanalys av åtgärdsprogrammet i sin helhet genomförts. Analysen visar att 2019 var 19 procent av åtgärderna genomförda, 21 procent genomförda till hälften eller mer, 52 procent påbörjade men ännu inte genomförda till hälften och 8 procent ej genomförda. Med utgångspunkt i nämnda uppföljning arrangerade länsstyrelsen en samverkansdag, till vilken samtliga aktörer som ingår i överenskommelserna (däribland länets kommuner samt Region Gävleborg) inbjöds för att delta i en workshop kring framtagande av nytt åtgärdsprogram.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Gävleborg fortsatt att driva samverkansplattformen ”MiljöForum Gävleborg”. Två arbetsgrupper har drivits under 2019: ”Lärande för hållbar utveckling” och ”Roadmap för fossilfritt Gävleborg 2030”.

Länsstyrelsen har också beviljats medel från Naturvårdsverket för att ta fram en länsövergripande strategi för hållbar plastanvändning med länsövergripande mål och organisationsspecifika åtgärder. Strategin vänder sig främst till kommunala verksamheter, och lanserades den 29:e januari 2020.

De miljömålsmedel som länsstyrelsen erhåller årligen har under 2019 använts till fortsatt inventering av flodpärlmussla i länets vattendrag, till inventering av potentiellt förorenade områden i vattenskyddsområden, ambassadörsprojekt med skolelever i Färnebofjärdens nationalpark samt stöd till kommunernas arbete med att ta fram nya avfallsplaner. Samtliga beviljade projekt har genomförts inom given tidsram.

Länsstyrelsen ska i enlighet med instruktionen verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås. Sett till denna skrivning mäter resultaten av regional årlig uppföljning av miljömålen effekten av

verksamheten. Att enbart se till dessa resultat speglar dock inte länsstyrelsens verksamhet, då det faktum att vi ingenstans i landet når miljömålen har strukturella orsaker bortom länsstyrelsernas rådighet och möjlighet till påverkan. Sett till skrivningen om samordning av den årliga uppföljningen, så har denna genomförts på ett ändamålsenligt sätt. Deluppdraget om att utveckla åtgärdsprogram samt stötta kommuner och näringsliv i miljömålsarbetet mäts förslagsvis genom att se till genomförandegraden för åtgärdsprogrammet respektive antal tecknade överenskommelser samt den sektoriella spridningen av dessa. Antalet tecknade överenskommelser speglar naturligtvis länsstyrelsens samordningsresurser, men även om resurserna är begränsade kan länsstyrelsen verka för medverkan från samhällets olika sektorer.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen samordnar det regionala mål- och uppföljningsarbetet, internt genom årlig uppföljning av miljömålen samt externt genom att driva och medverka i länets miljöstrategiska forum (Miljöforum Gävleborg). Vidare utvecklar och genomför länsstyrelsen det regionala åtgärdsprogrammet med god förankring i länet genom överenskommelsearbetet. Därigenom stödjer länsstyrelsen kommunernas arbete, samt verkar för miljömålen genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet. Bedömning av resultat för området är gott. Området är komplext och behoven stora och då länets samlade miljöstrategiska resurser är små är utvecklingsbehovet fortfarande stort.

Länsstyrelseinstruktion 7 §: Samhällsskydd och beredskap

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap och den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet.

Genom sin verksamhet ska länsstyrelsen minska sårbarheten i samhället, bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

God förmåga att hantera myndighetens uppgifter under fredstida kriser och höjd beredskap:

Länsstyrelsen har under året genomfört flera övningar för myndighetens krisledningsorganisation och tjänsteman i beredskap. Tillsammans med länets aktörer har myndigheten övat på länets rutiner och samverkansformer vid samhällsstörningar i samband med de kvartalsövningar som införts under 2019. Syftet med kvartalsövningarna är att höja länets samlade förmåga att hantera en samhällsstörning. Genom att öva länsstyrelsens krisledningsorganisation, stödja kommuner och Region Gävleborg i hanteringen av sina uppgifter enligt lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, samt erbjuda ett gemensamt träningstillfälle för att leva upp till överenskommelsen mellan Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och genom detta öka förmågan att tillämpa de rutiner som kommer att användas vid en samhällsstörning i länet. Ytterligare ett syfte är att mallar och metoder för regional samverkan som lägesbild och Inriktning och samverkansfunktion (ISF) utvärderas. Under 2019 har kvartalsövningar genomförts i mars, juni, september och november.

Myndigheten har deltagit i Länsstyrelsen Uppsalas kärnkraftsövning "Havsörn" 2019 där flera övningsmoment har genomförts under hösten, bland annat en larm- och uppstartsövning samt en simuleringsövning som pågick under 36 timmar i slutet av oktober. Under övning "Havsörn" 2019 har krisledningsorganisationen bland annat övat uthållighet, samverkan, extern kommunikation, upprättandet av en samlad lägesbild och en gemensam inriktning. Länsstyrelsen bedömer att övningarna har stärkt myndighetens förmåga att hantera sina uppgifter som geografiskt områdesansvarig myndighet vid en samhällsstörning.

Länsstyrelsen har som högsta civila totalförsvarsmyndighet särskilda uppgifter under höjd beredskap, vilka förbereds i fredstid. Länsstyrelsen har sin tillhörighet i försvarsmaktens mellersta militärregion (MR M) tillsammans med sex andra länsstyrelser. Tillsammans med den regionala staben har länsstyrelserna under året arbetat med Högre regional grundsyn med målbild och inriktning för civil och militär samordning i totalförsvarsarbetet.

Myndigheten har under året arbetat intensivt för att utvärdera och erfarenhetsåterföra gällande arbetet med skogsbränderna i Ljusdal sommaren 2018. Bland annat har utvärderingsrapporter tagits fram tillsammans med Försvarshögskolan, Mittuniversitetet och Lunds Universitet. Olycksutredningen enligt lagen om skydd mot olyckor har varit pågående under året, vilken kommer färdigställas under 2020.

Åtgärder som vidtagits för att minska sårbarheten i samhället samt bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen:

Länsstyrelsen arbetar med att minska sårbarheten i samhället bland annat genom arbetet med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen och arbetet med klimatanpassning. 2019 har myndigheten tagit fram en rapport med de vanligaste riskerna i länet och en information över vad du som medborgare själv kan göra för att klara sig vid en större händelse. Länsstyrelsen arbetar även med att minska sårbarheten genom att ta fram och arbeta med olika planverk, som till exempel regionala vattenförsörjningsplanen där förarbetet skett under 2019 inför revideringen 2020.

Under året har det arbetats intensivt med den regionala riskhanteringsprocessen i länets samhällsråd, totalförsvarsråd och i regionala rådet för krisberedskap och skydd mot olyckor. Samverkan i länet är väl etablerad och prestigelös, men erfarenheterna från bränderna i Ljusdals kommun sommaren 2018 visar att uthålligheten vid intensiva och långvariga händelser är begränsad. Målet har därför varit att finna ett gemensamt arbetssätt och skapa en gemensam stabsstruktur och stabsmetodik för länets kommuner och Region Gävleborg. Arbetet är påbörjat och kommer att få stora effekter för samverkan och ledning vid händelser i länet.

Länsstyrelsen har under året besvarat flertalet internremisser med målet att bevaka risk- och beredskapsperspektivet i samhällsplaneringen. Internremisserna har framförallt behandlat översikts- och detaljplanering men även farliga verksamheter.

Samlad bedömning av resultat

Samverkan i länet är god och länsstyrelsens krisorganisation är mycket väl fungerande både vad gäller hantering av både korta och lite längre samhällsstörningar. 2019 har varit ett övningsintensivt år och förmågan att hantera samhällsstörningar har ökat både för länsstyrelsens krisledningsorganisation, men även för länets krisberedskapsaktörer. Ett visst utvecklingsbehov finns vad gäller uthålligheten vid långvariga händelser och samverkan med det privata näringslivet, som är viktiga framför allt för arbetet med civilt försvar. Trots detta bedömer länsstyrelsen resultatet för området som gott.

Övrig verksamhet

Enligt 1 kap. 4 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska årsredovisningen avse all den verksamhet som myndigheten ansvarar för varför resterande verksamhetsområden, som inte anges i länsstyrelseinstruktionen, redovisas här.

Övrig förvaltning

Under året har länsstyrelsen arbetat med att handlägga inkomna ärenden inom området övrig förvaltning. De ärendegrupper som sorteras in under övrig förvaltning är bland annat auktorisation av bilsprotare, deponering av medel enligt jordabalken, stängsling av gruvhål, förordnande av skyddsvakter, prövning av kommunala ordningsföreskrifter, delgivningar, förordnande av vigsselförrättare och notarius publicus samt ärenden enligt lagen om viltvårdsområden.

Det har kommit in fler ärenden inom övrig förvaltning under 2019 jämfört med 2018. Beslutstakten jämfört med förra året har varit något lägre.

Det förvaltningsrättsliga utbildningspaketet för intern utbildning, vilket togs fram under 2018, har utvecklats vidare. Paketet innefattar tre tematiska utbildningar, avseende grundläggande förvaltningsrätt, statsanställdas ansvar samt offentlighet och sekretess, vilka har hållits under både vår och höst. Utbildningarna har kommit såväl nyanställda och erfarna handläggare till del.

Resultatmått och resultatanalys – Övrig förvaltning

Länsstyrelsen har fattat beslut inom området övrig förvaltning. Antalet inkommande ärenden har under 2019 varit något högre än 2018. Handläggningstiderna har trots detta kunnat hållas i de flesta fall. I några fall har handläggningstider om sex månader överskridits något, exempelvis för ärenden enligt lagen om viltvårdsområden. Länsstyrelsen har valt att prioritera ärenden enligt plan- och bygglagen för att där hålla kortare handläggningstider, vilket medfört att ärenden inom övrig förvaltning i vissa fall fått längre handläggningstider.

Utbildning av personalen har bidragit till höjd kompetens inom det förvaltningsrättsliga området.

Övrig förvaltning (verksamhet 20*-21* exkl. 201*) ¹⁾	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	2,5	2,5	2,9
Årsarbetskrafter kvinnor	3,5	4,0	4,3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	8 007	7 384	7 668
Antal ärenden, inkomna och upprättade	645	590	807
Antal beslutade ärenden	621	648	793
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	1
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 323	924	2 465

Gällande indikatorer för området se text under tilläggsupplysningar och noter.

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21). Detta gör att uppgifterna för år 2017 inte stämmer överens med vad som redovisades under Övrig förvaltning i årsredovisningarna för år 2017.

Ärenden gällande efterträdarval har redovisats i denna tabell till och med år 2017. Uppgifter gällande val, VÄS 201, redovisas nu separat. Detta medför att siffrorna vad gäller antal inkomna och beslutade ärenden är högre för 2017 än för efterföljande år.

Samlad bedömning av resultat

Mot bakgrund av de handläggningstider som fastställts i verksamhetsplanen för året får handläggningen av ärendena inom övrig förvaltning anses ha skett med rimliga handläggningstider.

Arbetet med kompetenshöjande åtgärder inom övrig förvaltning har varit betydelsefullt och många anställda har deltagit i utbildningarna, vilket bidragit till en rättssäker handläggning inom länsstyrelsen.

Den samlade bedömningen av området är utmärkt.

Trafikföreskrifter

Under år 2019 har länsstyrelsen arbetat för att klara av uppgifterna med lokala trafikföreskrifter, både permanenta och tillfälliga. Inom området faller också lokala sjötrafikföreskrifter, tävling och uppvisning med motordrivna fordon på väg samt tävling på väg med cykel med mera. Att pröva ansökningar gällande reklamskyltar utmed allmänna vägar faller också under denna verksamhetskod.

Förutom att handlägga en stor mängd ärenden har samverkansmöten skett med andra myndigheter. Dessa samverkanspartners är först och främst Trafikverket och Polismyndigheten men också Gävle kommun, Länsstyrelsen Dalarna och Länsstyrelsen Västernorrland har deltagit i en del av dessa möten. Länsstyrelsen Gävleborg har dessutom deltagit i den samverkansgrupp mellan länsstyrelserna som arbetar med trafikfrågor.

För att öka rättssäkerheten har Länsstyrelsen tillsammans med Trafikverket Region Mitt under året påbörjat en översyn över gällande lokala trafikföreskrifter. Detta arbete har resulterat i ett stort antal lokala trafikföreskrifter som måste revideras. Arbetet med detta kommer att fortsätta år 2020.

Översyn över vilka allmänna vägar i länet som ska ha utökad byggnadsfritt område enligt 47 § väglagen (1971:948) har också satts i gång i samverkan med Trafikverket Region Mitt.

En årlig sammanställning över vägar och gator i Gävleborgs län är en uppgift som, enligt trafikförordningen (1998:1276,) ligger på myndigheten. Länsstyrelsen har tagit fram en sådan sammanställning gällande år 2019.

Länsstyrelserna har i samverkan med anledning av införandet av den nya förvaltningslagen enats om en ny rättslig hantering av trafikföreskrifter. Länsstyrelserna har tillsammans kommit fram till att vare sig enskilda eller myndigheter kan ansöka om att få frågan om behov av trafikföreskrifter prövad. Det är myndigheten som självständigt har att besluta om det finns anledning att inleda ett ärende. Detta kommer leda till en mer effektiv och rättssäker hantering av ärendegruppen. Länsstyrelserna har samverkat med andra myndigheter i frågan och kan konstatera att det finns anledning att uppmärksamma regeringen på behov av förtydligande om det är möjligt att överklaga sådana normbeslut som utgörs av trafikföreskrifter.

Resultatmått och resultatanalys – Trafikföreskrifter

Ingen större förändring i antal inkomna och upprättade ärenden märks för år 2019 jämfört med tidigare år. Hur uppdelningen mellan olika undergrupper såsom permanenta och tillfälliga lokala trafikföreskrifter eller lokala sjötrafikföreskrifter har heller inte märkbart förändrats under året. Däremot märker vi, under år 2019, en tydlig ökning i intresset hos privata parter för tillstånd för uppsättning av reklamskyltar längs allmänna vägar.

Trafikföreskrifter (verksamhet 25*)	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,6	0,6	0,8
Årsarbetskrafter kvinnor	0,1	0,1	0,0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	669	668	693
Antal ärenden, inkomna och upprättade	134	139	136
Antal beslutade ärenden	113	137	136
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Indikator: Handläggningstid (medeltal i dagar) för beslutade ärenden gällande lokala trafikföreskrifter (permanent och tillfälliga).	75	92	

Antalet beslutade ärenden år 2019 är 17,5 % mindre än tidigare år. Orsaken till detta är att Länsstyrelsen Gävleborg under året arbetat med implementeringen av den nya rättsliga hanteringen av trafikföreskrifter. Detta har resulterat i färre beslutade ärenden och att det i dagsläget finns något fler öppna trafikärenden än normalt. Framöver kommer dock det nya arbetssättet att vara mer effektivt och framförallt mer rättssäkert.

Handläggningstiden för trafikärenden (endast lokala trafikföreskrifter både tillfälliga och permanenta) var år 2019, 75 dagar och hade förkortats från tidigare år med 17 dagar. Information ur LISA saknas för 2017.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen Gävleborg har hanterat en stor mängd ärenden gällande trafikföreskrifter under år 2019 och lyckats förkorta handläggningstiderna. Myndigheten har också i enlighet med 13 kap. 1 § trafikförordningen (1998:1276) upprättat och infört i länets författningssamling ”Sammanställning över allmänna vägar och andra viktigare vägar samt vissa lokala trafikföreskrifter i Gävleborgs län (21FS 2019:3)”. Dessutom har Länsstyrelsen Gävleborg implementerat en ny arbetsprocess när det gäller trafikföreskrifter samt haft informations- och erfarenhetsutbyte med andra länsstyrelser och myndigheter med syftet att öka trafiksäkerheten på det allmänna och en del av det enskilda vägnätet i länet.

Länsstyrelsen Gävleborg gör den samlade bedömningen att arbetet med trafikföreskrifter har varit utmärkt år 2019.

Nationella minoriteter

Regeringen har i den gemensamma återkopplingen för verksamhetsåret 2018 påtalat att redovisningen för nationella minoriteter varit bristfällig och att det finns ett utvecklingsbehov i länsstyrelsernas arbete med att efterleva lagstiftningen.

Under 2019 har Länsstyrelsen intensifierat arbetet med att främja och skydda nationella minoriteters språk och kultur samt öka allmänhetens och minoriteternas kunskap om detta. Myndigheten har bland annat erbjudit föreläsningar internt och externt om minoriteternas språk och kultur, men även om själva minoritetslagstiftningen. Särskilda insatser skedde under minoritetsveckan, bland annat i form av att de olika minoriteternas respektive flaggor hissades vid länsstyrelsen under veckan. I samarbete med Region Gävleborg har myndigheten under året hållit ett första samråd där samtliga minoriteter var representerade. Romers utsatta situation har särskilt uppmärksammats genom att en regional konstutställning visats i myndighetens lokaler.

Länsstyrelsen Gävleborgs hela arbete har redovisats i särskild ordning till Sametinget och Länsstyrelsen Stockholm.

Utöver vad som redovisats till Sametinget och Länsstyrelsen Stockholm har myndigheten under året även uppdaterat hemsidan med ytterligare information samt skrivit interna instruktioner för användandet av tolk- och översättningstjänster.

Resultatmätt och resultatanalys – Nationella minoriteter

Myndigheten driver och verkar i aktiva nätverk tillsammans med kommuner och övriga regionala aktörer. Förekomsten av dessa nätverk har underlättat flödet av information och insatserna har utformats och genomförts tillsammans med övriga aktörer i länet vilket bidragit till ett bra genomslag.

Nationella minoriteter (verksamhet 81*) ¹⁾	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,1	0,1	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	0,0	0,0	0,0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	70	61	167
Antal ärenden, inkomna och upprättade	0	2	5
Antal beslutade ärenden	0	3	4
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Indikator: Samrådsmöte med deltagande av samtliga nationella minoriteter	1	0	0
Indikator: Föreläsningar och nätverksträffar om nationella minoriteter	5	3	2

¹⁾ I årsredovisningen för år 2017 redovisades volymer och kostnader för nationella minoriteter (VÅS 81*) tillsammans med volymer och kostnader för mänskliga rättigheter (VÅS 82*). I denna tabell redovisas volymer och kostnader för endast nationella minoriteter (VÅS 81*), varför uppgifterna för år 2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningen för år 2017.

Samlad bedömning av resultat

Aktiviteterna som genomförts bidrar till att synliggöra de nationella minoriteternas historiska diskriminering och utsatthet men har även ökat kunskapen om deras rättigheter och kulturella identitet. Förbättrade interna rutiner och information på Länsstyrelsen Gävleborgs hemsida bidrar till att öka kvaliteten i den service som erbjuds. Samråd kring hur samråd ska gå till har för första gången genomförts med deltagande av samtliga nationella minoriteter. Länsstyrelsens insatser inom området under året bedöms ha givit ett utmärkt resultat.

Mänskliga rättigheter

- Regleringsbrevsuppdrag 51 om föräldraskapsstödssamordning, vilket redovisats samordnat av Länsstyrelsen i Örebro län till Regeringskansliet, Socialdepartementet senast den 1 april 2019. Kommande delredovisning till Socialdepartementet kommer att ske samordnat av Länsstyrelsen i Örebro län senast 1 april 2021 varför rapportering under 2020 endast kommer att göras till Länsstyrelsen i Örebro län.
- Regleringsbrevsuppdrag 52 om funktionshinderspolitik, vilket har redovisats till Regeringskansliet, Socialdepartementet 191212.
- Regleringsbrevsuppdrag 55 om utsatta EU-medborgare, vilket redovisas samordnat av Länsstyrelsen i Stockholms län till Regeringskansliet, Socialdepartementet.
- Uppdrag enligt förordningen om personliga ombud (SFS 2013:522), vilket redovisas i sin helhet till Socialstyrelsen den 1 mars 2020.

Regleringsbrevsuppdrag 51 gällande föräldraskapssamordning har delrapporterats samordnat av Örebro län till Regeringskansliet och Socialdepartementet i april 2019. Under 2019 har en regional behovsinventering genomförts av FoU Valfärd Gävleborg på uppdrag av Länsstyrelsen Gävleborg. Behovsinventeringen har också tryckts upp i en lättläst kortversion. Länsstyrelsen Gävleborg har under våren 2019 bjudit in kommun- och regionledning, politiker och strategiska tjänstepersoner till strategiskt samtal kring föräldraskapsstödjande insatser. Även andra aktörer som arbetar med föräldraskapsstödjande insatser bjöds in och deltog i samtalet. Syftet med det strategiska samtalet var att sprida kunskap om den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd och om vad som framkommit i ovan nämnda behovsinventering och hur gemensamma prioriteringar för ett övergripande och långsiktigt arbete bäst kan göras i länet. Detta för att stärka universellt såväl som riktat föräldraskapsstöd och tydliggöra hur ohälsa därigenom kan förebyggas bland Gävleborgs barn och unga. En samverkan har därefter inletts kring en webbaserad lösning med samlad information om föräldraskapsstödjande insatser i Gävleborgs län.

Gällande riktat stöd har utrikesfödda föräldrar och föräldrar med psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar lyfts särskilt. Ett samarbete har skett med BRIS under året gällande stöd till utrikesfödda föräldrar. En gruppledarutbildning i föräldraskap i Sverige kommer utifrån det att genomföras av BRIS i Gävle under våren 2020. Länsstyrelsen Gävleborg kommer att ge ekonomiskt stöd till länets kommuner gällande utbildningskostnader för två gruppledare per kommun för att samtliga kommuner ska ha möjlighet att erbjuda stöd till målgruppen. Vid barnrättsdagar som genomförts i Gävleborgs län i oktober lyftes barns rätt till goda uppväxtvillkor och föräldrars rätt till stöd i föräldraskapet där stöd till föräldrar med psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar lyftes särskilt i ett seminarium. SUF (samverkan-utveckling-föräldraskap) kunskapscenter berättade om sitt länsövergripande samverkansprojekt i Uppsala län med stöd till målgruppen. Förutsättningar för att starta en lokal SUF-grupp i Gävleborgs län undersöks.

Utbildningsdagar har under året också genomförts gällande jämställt föräldraskap och hur föräldraskap lönar sig ekonomiskt.

Gällande våldsförebyggande arbete kopplat till föräldraskapsstödjande insatser har Länsstyrelsen Gävleborg påbörjat ett arbete som huvudman i en förstudie tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten och forskare vid Stockholms Universitet. Arbetet kommer att fortsätta under 2020 och syftet med förstudien är att beskriva och analysera mödraskap i en hederskontext, kvinnor med migrantbakgrund. Genom intervjuer ska förstudien belysa samhällets insatser och förskolepersonalens erfarenheter av vad mödrar med hedersbakgrund

behöver för föräldrastöd. Målet är att förstudien ska ligga till grund för att ta fram ett metodmaterial inom området.

Regleringsbrevsuppdrag 52 gällande funktionshinderspolitik delredovisades till Socialdepartementet 2019-12-12 (Dnr 8919-2019). Under året har insatser genomförts som syftar till att personer med funktionsnedsättning ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och att det nationella målet för funktionshinderspolitiken ska få genomslag i Gävleborgs län. Jämställdhets- och barnrättsperspektiv har lyfts vid dessa insatser. Uppdraget har under året i stor utsträckning utgått från den regionala kartläggning som Länsstyrelsen Gävleborg gjorde under år 2018. Insatser kring konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, funktionshinderspolitikens mål och inriktning, Agenda 2030 och mer specifika insatser och utbildningar inom föräldraskapsstöd, våldsområdet, arbete och boende har efterfrågats och genomförts under året.

Regleringsbrevsuppdrag 55 om utsatta EU-medborgare redovisas samordnat av Länsstyrelsen i Stockholms län till Regeringskansliet, Socialdepartementet.

Under året 2019 har en lägesbild gällande utsatta EU-medborgare i länet levererats till Länsstyrelsen Stockholm som underlag till den nationella rapporten. Uppdraget och plattformen med metoder och verktyg har spridits i länet. Internt har samverkan skett med den regionala samordnaren för brottsförebyggande verksamhet och samordnaren för prostitution och människohandel då målgruppen är gemensam. Det finns en samverkansgrupp i länet gällande otillåtna bosättningar där länsstyrelsen är sammankallande, då efterfrågan om en regional gemensam plattform för frågan har lyfts. Gruppen har utökats efter behov då frågan berör många aktörer och bosättningarna flyttar över kommungränserna. Idag ingår fem kommuner, Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Trafikverket förutom länsstyrelsen.

Uppdrag enligt förordningen om personliga ombud (SFS 2013:522), redovisas i sin helhet till Socialstyrelsen den 1 mars 2020. Länsstyrelsen har under året 2019 fördelat statsbidrag till kommunerna och har haft nätverksträffar samt utbildningsinsatser för att stödja och främja utveckling av verksamheten personligt ombud. Ett exempel är en dag som genomfördes tillsammans med Dalarnas län för chefer och ledningsgrupper till verksamheten, där dagen bidragit till mer kunskap om personligt ombud. Verksamheten har under året verkat för att målgruppen psykiskt funktionsnedsatta ska få det bättre i samhället.

Resultatmått och resultatanalys – Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter (verksamhet 82*) ¹⁾	2019	2018	2017
Årsarbetskrafter män	0,0	0,0	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	1,2	0,9	0,5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	1 848	1 260	895
Antal ärenden, inkomna och upprättade	10	16	10
Antal beslutade ärenden	11	9	11
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 416	3 190	3 426
Indikator: Genomförd behovsinventering föräldraskapsstöd	1	0	0
Indikator: Särskild utbildning som tillhandahålls av Bris	1		
Indikator: Nytt projekt inom HRV och föräldraskapsstöd	1		

¹⁾ I årsredovisningen för år 2017 redovisades volymer och kostnader för mänskliga rättigheter (VÅS 82*) tillsammans med volymer och kostnader för nationella minoriteter (VÅS 81*). I denna tabell redovisas volymer och kostnader för endast mänskliga rättigheter (VÅS 82*), varför uppgifterna för år 2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningen för år 2017.

Samlad bedömning av resultat

Som framgår ovan är antal ärenden inget relevant mått inom detta ämnesområde. Bedömningen görs därför i stället mot bakgrund av det antal särskilda aktiviteter, extra synergier, som genomförts utöver det generellt sett mycket goda arbetet inom ämnesområdet och utifrån länsstyrelsens ökade tillhandahållande och tillgängliggörande av samlat stöd. De tydligaste exemplen är det stöd som tillhandahållits kommunerna med behovsinventering föräldraskapsstöd, stöd avseende kostnader för BRIS-utbildning (Barnens rätt i samhället) och framtagande av utbildningen samt det nya initierade projektet inom HRV (hedersrelaterat våld)/föräldraskapsstöd (utifrån arbetet inom ramen för Resurscentra Gävleborg). De exemplen är också de valda resultatindikatorerna.

Effekten av länsstyrelsens arbete bedöms som utmärkt.

Finansdepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från finansdepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.1 Arbetsmiljön i staten

1.1 Arbetsmiljön i staten ska vara god. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att minska sjukfrånvaron i myndigheterna.

I syfte att minska sjukfrånvaron har Länsstyrelsen Gävleborg vidtagit följande åtgärder under 2019.

Tillsammans med företagshälsovården har aktuella föreskrifter inom arbetsmiljön repeterats och diskuterats med ansvariga chefer och skyddsombud. Detta har skapat en större samsyn bland annat inom frågor som rör den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det har också gjorts att vi kunnat få ett tydligare och tidigare HR-stöd till ansvarig chef när sjukfrånvaron uppstår inom enheten.

Med Partsrådet har länsstyrelsen inlett en dialog om medverkan i "Hållbart arbetsliv" med start under 2020. Ett incidentrapporteringsystem har implementerats och testas av två enheter på länsstyrelsen.

Att arbeta förebyggande med chefshandledning bedöms som viktigt och en extern resurs för detta har upphandlats. Grupputvecklingsarbete med mätning i GDQ arbetar länsstyrelsen vidare med efter bedömningen att det är en väl fungerande metod där goda resultat uppnåtts.

Samlad bedömning och resultat

Vi behöver se över arbetsmiljöansvarig chefs totala situation för att effektivisera rehabiliteringsprocessen och förutsättningarna för dialog med sina medarbetare. Vi behöver också utveckla chefens och kollegornas förmåga att fånga tidiga signaler på ohälsa hos arbetskamrater, ersätta rehab med "prehab". Följa sjukfrånvaron mer systematiskt i befintligt stödsystem och hantera korttidsfrånvaron tidigare.

Dessutom bör vi systematiskt arbeta vidare med teamutveckling via GDQ. I väl fungerande arbetsgrupper är produktionen och trivseln hög, uppdrag/roller tydliga, vilket påverkar sjukfrånvaron positivt.

Att ställa skarpare krav på tillgänglighet och kompetens i kommande lokala upphandling av företagshälsovård bedöms också som betydelsefullt för att kunna utveckla oss vidare i arbetsmiljöfrågorna.

Trots genomförda åtgärder har sjukfrånvaron inte nämnvärt påverkats under 2019.

Den samlade bedömningen för området är gott.

Återrapporteringskrav 1.2 Agenda 2030

1.2 För att regeringen ska kunna redovisa hur Sverige genomför Agenda 2030 behöver information inhämtas från berörda myndigheter. Länsstyrelserna ska därför redovisa i vilken utsträckning som deras verksamhet har bidragit till att uppnå målen i Agenda 2030. Redovisningen ska lämnas i årsredovisningen. Därutöver ska en särskild redovisning lämnas till Statskontoret senast den 14 januari 2020.

Nationellt länsstyrelsegemensamt

Länsstyrelserna har tagit ett samlat grepp om att implementera och verka för att nå de Globala målen, och sedan hösten 2017 finns ett nationellt länsstyrelsegemensamt arbete kring Agenda 2030. Under 2018 utvecklades och förtydligades arbetet, och under 2019 togs en tydlig verksamhetsplan fram.

Inom ramen för det gemensamma arbetet finns en styrgrupp och en referensgrupp där länsstyrelsernas chefsnätverk är representerade samt ett arbetsutskott som utför mycket av det operativa arbetet. Förutom dessa grupper finns utsedda kontaktpersoner på alla 21 länsstyrelser. Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att underlätta för länsstyrelserna att klara sitt regeringsuppdrag avseende Agenda 2030 och fylla rollen som regional huvudaktör i arbetet med de Globala målen.

Under 2019 har en rad aktiviteter anordnats utifrån den handlingsplan som lades fast inför året. Aktiviteterna har bland annat handlat om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och externa dialoger. Konkreta exempel på aktiviteter är en inspirationsdag som genomfördes under hösten, tematiska Skypemöten utifrån regeringens handlingsplan för Agenda 2030, kommunikationsinsatser såsom framtagande av ett nyhetsbrev och en samarbetsyta, och samverkan och dialog med andra aktörer såsom FN-förbundet, Statskontoret, SCB och RKA. Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de Globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Effekter av det gemensamma arbetet har varit fördjupad kunskap om de globala målen koppling till länsstyrelsens verksamhet, spridning av goda exempel och metoder länsstyrelserna emellan och en bättre omvärldsbevakning. Den nationella samordningen har även bidragit till att länsstyrelserna på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer, liksom till ökat samspel mellan de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Samverka med länets aktörer

Länsstyrelsen Gävleborg har följt upp avsiktsförklaringen gällande samverkan inom Agenda 2030 som skrevs under 2018 av myndigheter, kommuner, och Region Gävleborg.

Aktiviteter planeras för 2020. Genom seminarier serien Forskarna på slottet 2019 har länsstyrelsen, tillsammans med Region Gävleborg, Högskolan i Gävle och Mellansvenska Handelskammaren, genomfört seminarier för att främja länets hållbara utveckling. Teman för dessa seminarier under 2019 har bland annat varit "Lönsamma och hållbara företag" samt "Hållbart värdeskapande och cirkulära affärsmodeller". Ett annat exempel är luftdagen som bidrog till att öka kunskapen om luftföroreningars orsak och dess konsekvenser samt att bidra med verktyg för att lyckas stävja dem.

Sprida information om arbetet med Agenda 2030 i länet, samverka med länets aktörer och bidra till genomförandet i länet

För att skapa större förståelse för arbetet med Agenda 2030 har länsstyrelsen arbetat med att sätta in våra uppdrag i det paraply som de globala målen utgör. Under året har länsstyrelsen under våra konferenser och externa möten visat på kopplingen mellan länsstyrelsens uppdrag, våra träffar och vilka mål de berör. I våra sociala kanaler uppmärksammade vi också den internationella FN-dagen för att belysa Agenda 2030 och hur vi som enskilda individer kan vara med att bidra till att målen uppfylls genom att bli ”målmedveten”.

I sitt främjandeuppdrag har landshövdingen i sina tal och inledningar vid konferenser kopplat an till de globala målen med syftet att placera träffarna i ett större perspektiv.

Länsstyrelsen har också kommunicerat sitt arbete med Agenda 2030 inom de olika verksamhetsområdena på myndigheten. Detta för att skapa förståelse för målen och förbättra möjligheterna till måluppfyllelse.

Det finns ett stort intresse för hållbarhet och för Agenda 2030 och de globala målen – både bland medarbetare och bland länsinvånare. Under hösten 2019 har länsstyrelsen arbetat med att öka förståelsen bland sina medarbetare om Agenda 2030. Viktigt är att belysa att medarbetarna berörs av agendan utifrån dagliga val och i våra uppdrag. Detta gäller bland annat rättssäkerheten. Inom detta område har det genomförts förvaltningsutbildningar.

Inom miljömål och klimat har många aktiviteter genomförts under året, både vad gäller konferenser och publicering av material. I princip alla aktiviteter har någon bäring på de globala målen och en hel del handlar om att sprida information och samverka med länets aktörer och bidra till genomförandet av Agenda 2030 i länet. En energi- och klimatstrategi för länet har tagits fram.

Under året publicerades ”Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi 2018–2030”. I denna kommuniceras de globala målen på ett lättförståeligt sätt. Handlingsplanen har länsstyrelsen gemensamt tagit fram tillsammans med Region Gävleborg och LRF Gävleborg. Handlingsplanen beskriver vad olika aktörer kan bidra med koppling till livsmedelskedjan. Handlingsplanen har tagits väl emot av och har bland annat fått god spridning i LRF:s kommungrupper.

Inom länsstyrelsens arbete med samhällsplanering och bostadsförsörjning har vi under året i våra sammanfattande redogörelser för Ockelbo kommun och Hofors kommun tagit upp Agenda 2030 kopplat till översiktsplanerna och kommunernas långsiktiga arbete med hållbar utveckling.

Agenda 2030 nämns även i vårt pågående arbete med handlingsplan för Sveriges skogsprogram.

Långsiktigt arbeta för att målen i Agenda 2030 nås

I Länsstyrelsen Gävleborgs verksamhetsplan för 2020 betonas vikten av att integrera Agenda 2030 i våra verksamheter.

När det gäller det långsiktiga arbetet med de globala målen kan nämnas:

- Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi
- Energi- och klimatstrategi
- Regionala handlingsplanen kring grön infrastruktur
- Strategi och handlingsplan för jämställdhetsintegrering och integrering av mänskliga rättigheter i Länsstyrelsens verksamheter 2018 – 2020
- Strategi för ANDT-arbetet i Gävleborgs län 2017 – 2021

Resultatbedömning

Utifrån uppdraget är en sammantagen bedömning att agendan varit i fokus inom myndighetens arbete under 2019 både vad gäller samverkan och informationsspridning. Den samlade resultatbedömningen för området är gott.

Återrapporteringskrav 1.3 Digitaliseringsarbetet

1.3 Länsstyrelsernas samverkan kring digitaliseringsarbetet ska, i den utsträckning som det är ändamålsenligt, bidra till enhetliga och samordnade processer. Samverkan ska ta sin utgångspunkt i regeringens mål för digitalisering av den offentliga förvaltningen: en enklare vardag för medborgare och företag, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet, samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten, och i den för länsstyrelserna gemensamma digitala strategin.

Länsstyrelserna har tillsammans arbetat vidare med digitalisering i ett antal olika utvecklingsinitiativ. Samverkan tar avstamp i den gemensamma digitala strategin. Under hösten har ett länsövergripande program för nationell digital samordning startats. Syftet är att få till en samlad styrning av nationella utvecklingsprojekt för att skapa en nödvändig förflyttning i enlighet med strategin.

Under året har följande projekt avslutats där alla bidrar till ökad kvalitet och enhetlig hantering hos länsstyrelserna:

- Nikita (nytt handläggarstöd för tillsyn och prövning för miljöfarlig verksamhet)
- Lönegaranti (nytt handläggarstöd inklusive e-tjänster)
- Svenska Fiskekartan (bland annat underlätta för Länsstyrelsernas myndighetsutövning, ärendehantering och möjlighet att hålla ett uppdaterat register över fiskevårdsområdesföreningar inom länet)

Programmet för nationell digital samordning omfamnar en rad pågående projekt där följande kan nämnas:

- Pilotprojekt Robotiserad processautomation.
Införande av en plattform för robotisering med två pilottester från verksamheten.
- Kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i plan- och byggprocessen.
Projektet ska genomföra utbildningsinsatser för kommuner och länsstyrelsernas ledningsgrupper för att höja kompetensen kring digitaliseringens möjligheter.
Genomförs i samverkan och på uppdrag av Lantmäteriet.
- Projekt Vattenarkiv.
Projektet digitaliserar länsstyrelsernas vattenarkiv.
- Pilotprojekt Öppen data.
Projektet har ökat länsstyrelsernas förmåga att tillgängliggöra data.
- Pilotprojekt digitaliserad samverkan med kommunerna.
Projektet syftar till en effektivare planprocess och är ett av tre projekt inom samhällsområdet. Tillsammans med kommunerna ska en digital tjänst utvecklas för samspelet mellan kommuner och länsstyrelsen.

Under året har IT-avdelningen genomfört en kartläggning och inlett ett samarbete med Göteborgs universitet. Arbetet ledde till en rad insikter och förslag på förändringar för att skapa bättre förutsättningar för innovation på länsstyrelserna. Dessa erfarenheter tas med i det fortsatta arbetet i programmet som kommer att fortgå under hela 2020 och fler projekt kommer att startas upp inom programmets ram.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen är att det länsstyrelsegemensamma digitaliseringsarbetet har utgått från den gemensamma digitala strategin, vilken i sin tur utgår från regeringens mål för digitalisering. Den gemensamma portföljstyrningen för utveckling och förvaltning är garant för att enhetliga och samordnade processer är utgångspunkt för den digitalisering som sker.

Med en ökad samordning i staten kring digitalisering utifrån livshändelser och samlat samhällsbehov skulle resultatet av länsstyrelsernas digitaliseringsarbete förbättras ytterligare.

Detta gör att vi ger den samlade bedömningen av området betyget gott.

Justitiedepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från justitiedepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Uppdrag 3.4 Beredskapsplanering för civilt försvar

3.4. Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för civilt försvar. Återrapporteringen ska utgöra en del av den redovisning som länsstyrelserna ska göra i enlighet med regeringens beslut den 10 december 2015 om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK). En kopia av återrapporteringen ska skickas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Huvudfokus för Länsstyrelsen Gävleborgs arbete enligt planeringsanvisningarna (Ju2015/09669/SSK) har varit att stödja kommunerna i deras arbete med att öka sin förmåga, både vad gäller att planera för och att hantera en händelse som ligger bortom krisberedskap och längre bort på hotskalan.

Länsstyrelsen har under året stöttat kommunerna och genomfört aktiviteter som åligger länsstyrelsen att fullfölja utifrån ”Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020”. Myndigheten har till alla delar påbörjat det stöd som åligger de statliga myndigheterna att genomföra under nämnd period. Majoriteten av uppgifterna är av sådant slag att de kräver ett kontinuerligt arbete.

Länsstyrelsen erbjöd i början av 2019 att, i enlighet med ”Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2018–2020”, samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive höjd beredskap. Hälften av länets kommuner har varit intresserade av en sådan information/utbildning och länsstyrelsen har medverkat vid fem kommunstyrelsesammanträden under året.

Utöver utbildning/information till krisledningsnämnder har länsstyrelsen även informerat om civilt försvar vid ett antal kommunala krishanteringsråd. Syftet har varit att öka kunskapen hos enskilda kommuner, samt att myndigheten i det vardagliga arbetet stödjer enskilda tjänstepersoner vid kommunerna i deras arbete med planering för civilt försvar.

Vad gäller länsstyrelsens stöd inom säkerhetsskyddsområdet har myndigheten genom säkerhetsskyddschefen fortsatt att driva det regionala säkerhetsskyddsnätverket där länets samtliga kommuner samt ett antal statliga myndigheter ingår tillsammans med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten. Nätverket är uppskattat och välbehövligt och fokus under året har, förutom kunskapshöjning, varit på incidentrapportering. Syftet är att få kommunerna att incidentrapportera för att länsstyrelsen, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten ska få en bild över normalläge samt identifiera avvikelser. Arbetet med att avrapportera eventuella incidenter sker i huvudsak inom Nätverk Mitt, en samverkan mellan länsstyrelserna i Gävleborg, Uppsala och Västmanland, Säkerhetspolisen Region Mitt, Försvarsmakten genom Und/Säk (underättelse och säkerhet) i Mellersta Militärregionen samt Polisen Region Mitt.

Länsstyrelsen har även stöttat ett kommunalt bolag i utbildning inom säkerhetsskydd och säkerhetsanalys.

Inom ramen för det nationella länsstyrelsegemensamma projektet "Säkra kommunikationer" har Länsstyrelsen Gävleborg förberett kommunerna för mottagandet av kryptodatorn Signe. Utpekade personer vid myndigheten har genomgått utbildningar för att kunna utbilda kommunernas signalskyddschefer i handhavande av den krypto-PC de kommer tilldelas. Under 2020 kommer utbildning inom signalskydd, informationssäkerhet och kontroll av kommunernas säkerhetsskydd genomföras som ett led i införandet av Signe.

Under hösten 2019 deltog två av Länsstyrelsens medarbetare vid MSB:s train-the-trainer-utbildning avseende kommuner och regioners krigsorganisation och krigsplacering. Länsstyrelsen kommer under 2020 genomföra utbildningstillfällen för kommunerna för att stötta dem i deras arbete med krigsplacering och krigsorganisation.

Med början under 2018 och under hela året 2019 har Länsstyrelsen deltagit i nationella planeringsgrupper avseende "Totalförsvarsövning 2020" (TFÖ), med stort fokus på övningsaktivitet 2 som har inriktningen på att öva den lokala nivån och framför allt kommunerna. Under hösten har arbetet intensifierats och utbildning av kommunerna påbörjades under november 2019 för att fortgå under december och januari för att avslutas under första kvartalet 2020. Därefter påbörjas planeringen för Länsstyrelsens deltagande i övningsaktivitet 4 som genomförs under hösten 2020.

I samverkan med operationsledaren vid Mellersta Militärregionen (MR M) har beredskaps- och försvarsdirektörerna på länsstyrelserna inom den högre regionala nivån (Mellersta Militärregionen) haft regelbundna möten i syfte att stötta länsledningarna samt agera styrgrupp för den arbetsgrupp totalförsvar (AG TF) som har bildats inom MR M. I AG TF har myndighetens två totalförsvarshandläggare deltagit och syftet med AG TF är att utgöra forum och verkstad för den kommande gemensamma totalförsvarsplaneringen inom det geografiska området Mellersta Militärregionen verkar inom. Arbetet inom AG TF kommer generera arbetsuppgifter och uppdrag som tillsammans med Mellersta Militärregionen kommer att komma länets kommuner till del i större utsträckning än vad tidigare gjorts.

Förutom samverkan inom ramen för AG TF har totalförsvarshandläggarna vid länsstyrelserna inom Mellersta Militärregionen under hösten återupptagit regelbunden samverkan i syfte att utan Försvarsmakten planera för rent civila åtgärder som åligger länsstyrelserna att planera för inom ramen för totalförsvaret.

Då livsmedel är en av de prioriterade samhällsviktiga områdena genomförde Länsstyrelsen under hösten en seminariedag med fokus på livsmedel i kris och krig. Seminariedagen vände sig i huvudsak till kommunernas beredskapssamordnare och kostchefer i syfte att kunskapshöja målgruppen inom området.

Länsstyrelsen har ett totalförsvarsråd på högsta ledningsnivå i länet där landshövdingen är sammankallande.

De extra medel myndigheten erhållit för totalförsvarsplanering har använts till personalkostnader.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har utifrån de krav som ställs i "Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar" mellan staten (MSB) och kommunerna (SKL) genomfört samtliga punkter som åligger länsstyrelserna att genomföra. Myndigheten är satt att genomföra detta arbete då det är grunden för kommunernas och länets arbete med totalförsvarsarbete.

Den samlade bedömningen för området är utmärkt men området är komplext och behoven stora, och då kommunernas resurser är begränsade, är utvecklingsbehovet fortfarande stort.

Uppdrag 3.5 Prioriterade områden i arbetet med civilt försvar

3.5. Länsstyrelserna ska i arbetet med civilt försvar särskilt prioritera följande områden:

planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster,

stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system, för samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap,

planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats, och

ett utvecklat samarbete med näringslivet.

Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat ska redovisas som en del av redovisningen enligt regeringens beslut den 10 december 2015 om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK).

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt arbete i uppbyggnaden av totalförsvaret inom flera områden och bedriver omfattande samordning.

För att kunna ställa om länsstyrelsens fredsverksamhet till verksamhet som ska genomföras under krig och höjd beredskap har ett arbete påbörjats med att ta fram en gemensam stabstruktur för krigsorganisation. Inom ramen för länsstyrelsens beredskapsplanering utvecklas former för upprättande, delgivning och rapportering av aktörsgemensamma lägesbilder till stöd för regeringens beslut och andra myndigheters inriktning under höjd beredskap.

Frågan om civilt försvar handlar inte längre om en isolerad fråga som ett fåtal personer på länsstyrelsen arbetar med. Den kunskapshöjning som vi har arbetat med i flera år börjar bära frukt, vilket bland annat visar sig i att det finns en ökad medvetenhet kring frågan. Detsamma gäller även för säkerhetsskydds- och informationssäkerhetsarbetet.

Beredskapsförmågan i länet och i landet är i hög grad avhängigt kommunernas arbete med civilt försvar. Länsstyrelsens verksamhet handlar därför till stor del om att ha en god relation och ge stöd till kommuner och regioner i uppbyggnaden av en civil försvarsförmåga.

När det gäller länsstyrelsens stöd till försvarsmakten sker en kontinuerlig och nära planering tillsammans med dem. Detta arbete är beroende av en tydlighet från försvarsmaktens och regeringens sida när det gäller förväntningar. För att länsstyrelsen ska kunna planera för stöd till försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter är det en förutsättning att försvarsmakten kommunicerar behov och arbetsformer till länsstyrelsen som geografisk områdesansvarig myndighet.

Länsstyrelserna har genom en gemensam arbetsgrupp arbetat med rutiner kring uttag och förfogande under höjd beredskap. Det har bestått i stöd till ett projekt som försvarsmakten drivit, dialog med Riksbanken och Riksgälden kring rutiner och framtagande av beslutsmallar för länsstyrelserna.

Länsstyrelsens roll som geografiskt områdesansvarig myndighet i totalförsvaret i förhållande till centrala myndigheter bör förtydligas. Det utökade ansvaret som exempelvis Trafikverket fått av regeringen är ett gott exempel på en åtgärd som gynnar även länsstyrelsens planering.

En ökad tydlighet kring ansvarsfördelning, mandat och roller är önskvärt och avgörande för en fortsatt effektiv planering både i planeringsarbetet som för verksamheten under höjd beredskap. Länsstyrelsen inväntar därför med stort intresse resultatet av Utredning om civilt försvar (2018:79).

Ett utvecklat samarbete med näringslivet är en viktig fråga där länsstyrelsens insatser har varierat. Detta beror delvis på ett ökat behov av tydligare riktlinjer från regeringens sida.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att arbetet går enligt plan och uppdrag, men samarbetet med näringslivet behöver utökas. Den samlade bedömningen för området är gott.

Kulturdepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från kulturdepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.5 Kulturmiljöarbetet och kulturmiljömålen

1.5 Länsstyrelserna ska redovisa hur kulturmiljöarbetet och arbetet för att uppnå de nationella kulturmiljömålen (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273) har genomförts och utvecklats.

Länsstyrelsens tvärsektoriella samverkan är god

Länsstyrelsens samverkan mellan kulturmiljö- och samhällsbyggnadsfunktionerna är mycket god och har stärkts ytterligare under året och syns tydligast i det stora antal internremisser och gemensamma samråd som genomförts under året. Kulturmiljöfrågorna uppmärksammas och integreras i samråds- och granskningsyttranden i PBL-processen avseende detaljplaner och översiktsplaner. Länsstyrelsen bedömer att medvetenheten hos länets kommuner är hög och att det finns ett stort behov av adekvata och uppdaterade kulturmiljöunderlag för det kommunala arbetet. Detta avspeglas i såväl de översiktsplaner som länsstyrelsen har granskat som i de sammanfattande redogörelser som länsstyrelsen har tagit fram. Länsstyrelsen gör bedömningen att det fortsatt finns stora utmaningar och en stor utvecklingspotential inom området. Under året har samplanering av informations- och utbildningsdagar för kommunerna påbörjats för genomförandet av PBL-kompetenshöjningen av kommunernas kulturmiljökompetens.

Ett annat område där kulturmiljömålen tydligt har lyfts fram och synliggjorts under året är integreringen av kulturmiljöhänsyn i ärenden som rör åtgärder i vatten. Här har arbetet med NAP, Rivers of Life samt biotopåterställningsarbeten i strömmande vatten varit viktiga insatsområden. Rutiner för framtagande av kulturmiljöunderlag, pilotprojekt för omprövning av vattenkraftsärenden samt interna samrådsprocesser har skapat förståelse för behovet av kulturmiljöhänsyn vid miljöåtgärder. Funktionerna för miljö, fiske och kulturmiljö samverkar väl och en gemensam förståelse av att helheten är större än delarna har vuxit fram.

Samverkan med naturenheten är sedan lång tid god och rutiner finns och tillämpas för att inkludera kulturmiljökunskap och hänsyn i arbetet med bildning av naturreservat. Funktionerna genomför gemensamt också så kallade "SFI-resorna" där även integrationsfunktionen medverkar. Resorna erbjuds som en del av SFI-utbildningen och bidrar till integrationen av nya svenskar i länet genom att erbjuda en möjlighet att ta del av vårt gemensamma natur- och kulturarv.

Ett väsentligt steg framåt i förverkligandet av de nationella kulturmiljömålen är även den nya förvaltningsplanen för världsarvet Hälsingegårdar som tagits fram gemensamt av länsstyrelsen, Region Gävleborg, länets kommuner samt gårdsägarna. Förvaltningsplanen ger en gemensam bas för arbetsfördelning och förståelse mellan parterna och är ett helt nödvändigt verktyg för att på bästa sätt säkerställa, tillgängliggöra och höja kunskapen kring de oersättliga kulturvärden som världsarvet representerar.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med att genomföra och implementera de nationella kulturmiljömålen i myndighetens hela verksamhet fungerar utmärkt. Länsstyrelsen har inte valt att göra ett särskilt projekt kring detta, utan istället att på ett så effektivt sätt som möjligt implementera och förstärka existerande rutiner för att inkludera kulturmiljökunskap och kulturmiljöhänsyn i ordinarie samverkansprocesser inom länsstyrelsen. En indikator på detta är de många internremisser där andra verksamhetsområden efterfrågar kulturmiljöfunktionens medverkan. Under året har 230 sådana remisser och förfrågningar besvarats.

Återrapporteringskrav 1.7 Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter

1.7 Länsstyrelserna ska redovisa resultatet av hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62) och icke-diskriminering belysts, analyserats och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Länsstyrelserna ska redovisa samarbetet med andra berörda myndigheter och de åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med ovanstående frågor. De åtgärder som har vidtagits för att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter ska redovisas särskilt av respektive länsstyrelse.

Länsstyrelsen har stärkt och synliggjort mänskliga rättigheter under året

Under året har länsstyrelsen arbetat internt och externt med mänskliga rättigheter. Länsstyrelsen Gävleborg har samverkat med övriga länsstyrelser genom medverkan i nationellt nätverk för mänskliga rättigheter och barnrätt.

Länsstyrelsen har under året verkat för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter internt på länsstyrelsen då mänskliga rättigheter har varit ett prioriterat område under 2019 och även kommer att fortsätta vara det under 2020. Syftet med detta är att länsstyrelsen ska uppfylla sitt ansvar med att respektera, skydda och infria mänskliga rättigheter i sitt arbete genom att arbeta rättighetsbaserat för att säkerställa att invånarna i länet får sina rättigheter tillgodosedda. För att göra MR-perspektivet mera konkret och begripligt lyftes i instruktion för verksamhetsplaneringen för 2020 att alla enheter ska ta fram handlingsplaner för minst ett av perspektiven i handbok för perspektivfrågor i samband med verksamhetsplaneringen för 2020. Länsstyrelsen har också beslutat att inrätta ett pris för framgångsrikt arbete med mänskliga rättigheter i länet, som ska delas ut första gången under 2020.

Internt på länsstyrelsenivå har mänskliga rättigheter lyfts för att öka kunskapen bland medarbetarna och för att öka konventionsefterlevnaden i länsstyrelsens arbete. I samband med ett personalmöte för all personal på Länsstyrelsen Gävleborg i maj gjordes en genomgång av upplägg och innehåll i handbok för perspektivfrågor. Handboken beskriver hur länsstyrelsen kan använda ett perspektiv för jämställdhet, barns rättigheter, funktionshinder, mänskliga rättigheter och folkhälsa i arbetet och innehåller både fakta, analysmetod och fördjupningar inom området och är tänkt som ett stöd i arbetet. Handboken innehåller också kopplingar till Agenda 2030. Handboken delades ut till all personal i samband med personalmötet.

En genomgång gjordes också gällande rättighetsbaserat arbetssätt med kopplingar och exempel på länsstyrelsens arbete utifrån olika artiklar i Europakonventionen bland annat när det gäller förbud mot diskriminering. Betydelsen av styrdokument, systematik och att göra perspektivet begripligt genom checklistor lyftes också. Stora delar av personalen har gjort

den webbutbildning som finns på kunskapsguiden.se och som Uppsala Universitet utvecklat i samarbete med SKL (Sveriges kommuner och landsting). Inom enheten för samhällsutveckling har all personal genomgått denna webbutbildning för att ytterligare öka kunskapen om mänskliga rättigheter.

Vid en medarbetardag för alla medarbetare i augusti var ett tema för dagen mänskliga rättigheter. Hans Corell, FN:s förre rättschef, föreläste om mänskliga rättigheter under förmiddagen och under eftermiddagen genomfördes workshop om mänskliga rättigheter i praktiken där medarbetarna fick reflektera över hur man kan arbeta med mänskliga rättigheter i det praktiska arbetet på länsstyrelsen genom gruppdiskussioner utifrån olika diskussionsfrågor. Exempel och diskussion på hur länsstyrelsen kan arbeta med handlingsplaner inom området för mänskliga rättigheter gavs också i samband med workshopen.

Ett internt arbete med kunskapshöjande insatser inför att barnkonventionen blir lag 2020 har påbörjats under året och kommer att fortsätta under 2020. Enheten för samhällsutveckling har haft barnrättstema på ett av sina enhetsmöten med en översiktlig genomgång av barnkonventionen och vilket stödmaterial som barnombudsmannen utarbetat exempelvis när det gäller webbutbildning och inspelade webinarier. En workshop genomfördes också med barnrättstema kring hur arbetet med barns rättigheter sker idag och hur arbetet behöver utvecklas på funktionerna.

Ett arbete med att sammanställa stödmaterial inom perspektivfrågorna på länsstyrelsens intranät har påbörjats och kommer att färdigställas under 2020.

Länsstyrelsen Gävleborg har deltagit i Pridefestivaler i länet exempelvis i Järvsö och Gävle med syfte att visa sitt ställningstagande och bidra till en ökad acceptans för frågorna. Länsstyrelsen fortsätter att HBTQ-certifiera sin personal vilket är en internt kompetenshöjande insats.

Särskilt utsatta grupper på bostadsmarknaden har lyfts i bostadsmarknadsanalysen för att redovisa läget på bostadsmarknaden för dessa grupper i länet.

Kunskapshöjande utbildningsinsats har genomförts genom att Agneta Blom, universitetslektor vid Örebro Universitet som bjöds in av Länsstyrelsen Gävleborg för en föreläsning om Sveriges väg mot demokrati och vad den betytt för människors möjligheter. Föreläsningen gavs både internt för Länsstyrelsen Gävleborgs medarbetare samt för externa aktörer från Högskolan i Gävle, Gävle kommun och Region Gävleborg.

Andra åtgärder som har vidtagits externt för att stödja kommunernas arbete med mänskliga rättigheter under året är att en utbildningsdag genomförts där politiker, chefer och tjänstepersoner från länets kommuner och Region Gävleborg deltagit. Bland annat föreläste Sveriges kommuner och Landsting om MR-kommun, MR-regionplattform som en utgångspunkt och ett utvecklingsverktyg för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå. En introduktion gjordes också till den webbutbildning som finns på kunskapsguiden.se som Uppsala Universitet utvecklat i samarbete med SKL.

Länsstyrelsen Gävleborg har också bidragit till att sprida kunskap om efterlevnaden av de internationella konventionerna på regionala och lokala nivåer genom att sprida information om rapporten "På tal om statistik och mänskliga rättigheter". Genom att sprida information om rapporten förmedlas underlag för områden där arbetet med mänskliga rättigheter behöver utvecklas.

Kunskapshöjande insatser har också skett för att stärka barns rättigheter och för att stödja länets kommuner inför att barnkonventionen blir lag 2020. Länsstyrelsen Gävleborg har i samverkan med Region Gävleborg och Rädda Barnen genomfört barnrättsdagar.

Barnrättskonsult Ylva Saarinen har bjudits in och föreläst i samhällsplanerings nätverk i länet för att öka kunskapen om hur samhällsplaneringen påverkas när barnkonventionen blir lag med fokus på barns delaktighet och inflytande och prövningar av barns bästa.

En MR-strateg har också föreläst om barnkonventionen i nätverk för personliga ombud i samband med utbildningsdagar i december.

Resultatbedömning

Som framgår ovan har ett antal interna utbildningsinsatser riktats till alla medarbetare vid Länsstyrelsen Gävleborg och en rättighetsbaserad metod integrerats inom myndigheten. Som också framgår ovan har viktiga kunskapshöjande insatser genomförts för länets kommuner i form av utbildningar och tillhandahållande av relevant information. En annan tydlig och viktig indikator för stärkande och synliggörande av mänskliga rättigheter är att de tillämpats aktivt inom verksamhetsområden där detta inte skett tidigare. Under året har detta bland annat exemplifierats inom samhällsplanering, genom utbildning i nätverk och genom hänsynstagandet till mänskliga rättigheter i bostadsmarknadsanalysen. Resultatet inom området bedöms som utmärkt.

Miljödepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från miljödepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.8 Efterbehandling av förorenade områden

1.8. Länsstyrelserna ska redovisa hur de har arbetat med förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder i enlighet med förordningen (2004:100) om avhjälpande av föroreningsskador och statligt stöd för sådant avhjälpande. Av redovisningen ska särskilt framgå hur länsstyrelserna har informerat kommunerna och andra aktörer om möjligheterna till bidrag, hur de har gett stöd till kommunerna samt en uppskattning av när områden är aktuella för bidrag. Arbetet finansieras delvis från anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Länsstyrelsen har under året vidareförmädat en ansökan om bidrag för sanering inför bostadsbyggande vid före detta Östernäs sågverk, Ljusdals kommun (ärende 8749–2018). Bidrag beviljades av Naturvårdsverket den 13 juni 2019.

Vidare har länsstyrelsen i samband med uppföljning av tre kommunala nämnders tillsyn enligt miljöbalken (ärende 6350–2019, 4934–2019, 6567–2019) informerat om fördelar med strategisk tillsyn av förorenade områden och möjligheten att söka bidrag för sanering inför bostadsbyggande. Det innebär att hälften av länets kommuner fått riktad information under året, eftersom en av nämnderna är ett samarbete mellan tre kommuner.

Flera av de kommuner som under året fått information om bidragsmöjligheten ska titta närmare på om det kan vara aktuellt för kommunen att nyttja. Om det för någon av kommunerna skulle vara intressant att utreda möjligheten vidare kommer ansökan om bidrag bli aktuell tidigast under år 2021.

Resultatbedömning

Tidigare information om bidraget har resulterat i att sanering av ett område förorenat av dioxin är finansierad, vilket på sikt kommer att möjliggöra uppförande av cirka 600 bostäder på före detta Östernäs sågverksområde i Ljusdal. Detta bidrar till att möta ett ökat behov av bostäder i Ljusdals tätort. Det innebär också att uppemot 20 gram dioxin kommer att åtgärdas (ärende 8749–2018).

Länsstyrelsen gör bedömningen att information och diskussion med enskilda kommuner/nämnder är ett bra upplägg eftersom det möjliggör mer riktad information och diskussioner på en konkret nivå. Det är dock svårt att idag uppskatta i vilken omfattning informationen kommer att leda till faktiska ansökningar av bidrag. Länsstyrelsen anser dock att upplägget kan utvecklas ytterligare genom att bredda vilka inom respektive kommun som deltar vid informationstillfällena. Den kommunspecifikt riktade informationen kommer därför att fortsätta under nästa år, men med något justerat upplägg.

Indikatorer

- Antal informationstillfällen: tre under 2019
- Antal inlämnade ansökningar: en under 2019

Sammantaget gör länsstyrelsen bedömningen att resultatet för området är gott, men kan utvecklas ytterligare.

Återrapporteringskrav 1.9 Gränsöverskridande transporter

1.9. Länsstyrelserna i Norrbottens, Gävleborgs, Stockholms, Västra Götalands och Skåne län ska, som tillsynsansvariga för gränsöverskridande transporter av avfall, redovisa hur den operativa tillsynen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall har bedrivits, hur tillgängligheten har ökat och vilka insatser som genomförts i detta syfte.

Prestationer och effekter

Operativ tillsyn enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall har bedrivits.

Den operativa tillsynen har genomförts av länsstyrelsen genom kontroller av containrar, trafiktillsyn, hamnkontroller, tillsyn av bildemonteringar, kontroll på tullstationer samt tillsynsbesök hos verksamheter som exporterar eller tar emot importerat avfall.

Effekter som har visat sig efter denna genomförda tillsyn är att seriösa verksamhetsutövare och andra aktörer, som tidigare inte hade kunskap om anmälningspliktigt avfall och vilka dokument som skall följa med transporterna, nu i högre grad följer de rutiner och lagar som finns för avfallstransporter. De verksamhetsutövare och aktörer som försöker kringgå lagar och dokumentationskrav kring avfallstransporterna ändrar istället tillvägagångssätt. Påföljden har då blivit att vi har försvårat för dem genom uppföljning så det inte blir lönt att fortsätta eller att de byter tillvägagångssätt. Uppföljningen kan ske i form av till exempel miljö sanktionsavgifter, exportförbud samt anmälan om misstanke om brott mot miljöbalken.

Hur tillgängligheten har ökat och vilka insatser som genomförts i detta syfte

Den 1 maj utökade länsstyrelsen sin tillgänglighet genom att upprätta en nationell beredskapsfunktion som gör att det numera går att få kontakt med en GRÖT- (gränsöverskridande transporter) handläggare även utanför kontorstid. Beredskapen sker i samarbete med övriga GRÖT-län och innebär att länsstyrelsens kompetens nu utöver kontorstid även är tillgänglig under helger och kvällstid. Den ökade tillgängligheten under helger och kvällstid har gett effekten att fler samverkande myndigheter har kunnat nå länsstyrelsen efter kontorstid. Antalet samtal under beredskapen har under året ökat stadigt då fler och fler myndigheter blir medvetna om länsstyrelsens utökade tillgänglighet. Under 2019 har länsstyrelsen även fått mer medel så att ytterligare en årsarbetskraft har kunnat anställas för uppdraget. Den ökade bemanningen ger effekt på tillgängligheten på så sätt att länsstyrelsen kan utföra fler egeninitierade tillsynsbesök och kontroller med samverkande myndigheter samt har möjlighet att bemanna beredskapen. Länsstyrelsen har under året även infört en nationell samordnare för tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter som kan stödja genom att sammanställa och dela länsstyrelsens samlade kompetens.

Den operativa tillsynen har blivit mycket mer effektiv och samordnad då GRÖT-handläggarna nu är fler och kan dela upp arbetsuppgifter mellan sig. Samordningen leder till att handläggarna är bättre utbildade och förberedda inför tillsynen. Nätverk med övriga myndigheter har också byggts upp och utvecklats vilket gjort att tillsynen nu träffar mer rätt mot de aktörer som vi vill hitta.

Den effektivare tillsynen och ökade bemanningen har gjort att vi kommit i kontakt med fler seriösa verksamhetsutövare och aktörer så att de får kunskap om de dokument, lagar och rutiner som finns för avfallstransporter.

Den nationella beredskapsfunktionen har lett till att andra myndigheter i större utsträckning kan nå handläggare med GRÖT-kompetens. Samtalen under kvällar och helger har under hösten ökat hela tiden. Detta beroende på att myndigheter mer och mer får vetskap om den beredskap som numera finns hos länsstyrelsen.

Indikator: Antal GRÖT-ärenden (VÄS: 566)

2018: Startade 115, avslutade 113.

2019: Startade 88, avslutade 80.

Kriterier:

Gott = 120 - 140

Utmärkt = Fler än 140

Resultatbedömning

Resultatet för den operativa tillsynen är god. För att höja resultatet behöver vi öka länsstyrelsens bemanning vilket också har gjorts under 2019, men även under 2020 kommer bemanningen att förstärkas ytterligare.

Den ökade tillgängligheten är god då länsstyrelsen förstärkt både bemanning samt höjt den nationella beredskapen. Arbetet med tillgängligheten har försvårats av utdragen rekrytering samt att en telefonlösning för beredskapen också har dragit ut på tiden.

Den samlade bedömningen för området är gott.

Återrapporteringskrav 1.10 Samordning och ledning avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.

1.10. Länsstyrelserna ska redovisa de åtgärder som har vidtagits för att samordna och leda det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Redovisningen ska omfatta hur länsstyrelserna, i syfte att minska ärendebalanserna, har arbetat med att slutföra ärenden om naturreservat. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur, anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur och anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Områdesskydd

Brandområdet

Under året 2019 har en fortsatt stor arbetsinsats lagts på områdesskydd inom skogbrandområdet i Ljusdals kommun. En mer detaljerad inventering har gjorts av de områden som kan bli aktuella för naturreservatsbildning. Frågor som uppstår vid förhandling med markägare i brandområdet har också tagit handläggningstid i anspråk och har hanterats med förtur. Nio inträngsavtal i brandområdet har tecknats under 2019. Sammantaget har arbetet med brandområdet hanterats effektivt och utmärkt men gjort att handläggningstiderna generellt sett har ökat på övriga ärenden.

Avverkningsanmälningar

Antalet inkomna samrådsärenden gällande avverkningsanmälningar för yttrande till Skogsstyrelsen har minskat under året. Minskningen beror troligen på att Skogsstyrelsen inte längre bevakar höga naturvärdena på samma sätt som tidigare och samråder mindre med länsstyrelsen. Det har också medfört att ett nytt arbetssätt har fått införas på länsstyrelsen för att kunna fortsätta bevakat att områden med höga naturvärden inte avverkas, vilket har lett till en ökad arbetsinsats under året trots det minskade antalet ärenden. Handläggningen av dessa ärenden görs med förtur och arbetet innebär ibland fältbesök och bedömning av om området är aktuellt för reservatsbildning eller annat alternativt skydd.

Naturreservatsbeslut

Från 2015 och framåt har arbetsinsatser gjorts för att effektivisera arbetet med områdesskydd och därmed komma snabbare framåt i beslutsprocessen. I planen ingår resursfokus på reservatsbildning, konsult hjälp, tydligt målfokus och att ta delbeslut. Detta har resulterat i en ökad beslutstakt med 12 fattade beslut under 2016 och 2017 samt 20 beslut 2018. Under 2019 har 13 naturreservatsbeslut fattats. Naturvårdsenhetens arbete med att skynda på beslutstakten har varit mycket framgångsrik och gett god effekt med hög andel beslutade naturreservat.

De skyddade områdena har höga naturvärden. Flera av områdena utgörs av naturskogsartade skogar med skogsbestånd av orörd karaktär. Även områden med odlingslandskap, våtmarkskomplex, naturliga vattendrag, sjöar, sumpskogar och rikkärr ingår bland årets beslutade naturreservat. Av de skyddade områdena är Grinduga, Björkehorn, Lundbosjön, Stensjön och Mellanljusnan av stort eller mycket stort intresse för friluftslivet. Grinduga och Björkehorn ligger dessutom lättillgängligt i närheten av Gävle.

Naturreservatsbesluten innebär ett skydd för den biologiska mångfalden och för de värdefulla naturmiljöerna i områdena. Värdefulla livsmiljöer för hotade arter bevaras och en långsiktig garanti ges för att områdena blir kvar och även kan nyttjas för friluftsliv. Utvidgningen och tilläggsbeslutet innebär även att de sedan tidigare bildade naturreservatens naturvärden förstärks ytterligare.

Inventering

Under året har inventering av naturvärden genomförts i områden som var prioriterade. En sammanlagd yta om cirka 1 900 hektar i 16 områden har inventerats. Två av dessa områden är kopplade till marina objekt. Inventeringen har lett till ökad kunskap om områdenas naturvärden vilket är viktigt för prioritering och avgränsning av framtida områdesskydd.

Värdering och förhandling

Under 2019 har fyra områden skickats för värdering och fyra till förhandling. Det har lett till att länsstyrelsen i dessa ärenden har kommit närmare avslut i processen att bilda naturreservat för att skapa ett långsiktigt skydd av värdefull natur. Antalet beställda uppdrag är betydligt färre än förra året vilket bland annat beror på minskat markåtkomstanslag under 2019 för Länsstyrelsen Gävleborg.

Marin reservatsbildning

Under 2019 har länsstyrelsen arbetat med fem marina reservat. Axmar har gått ut på externremiss, Långvind har gått ut på internremiss och arbetet pågår med Harkskärsfjärden, Eskön, och Hillevik- och Trödjejärdens naturreservat. Alla områden har höga marina värden och Axmar och Harkskärsfjärden omfattar också rikkärr och skog med höga naturvärden.

Marin inventering

Genom inventering inom projektet ”FiskPro-X” och länsstyrelsens egen kartering av laguner och bottenvegetation, har länsstyrelsen fått ett betydligt bättre kunskapsunderlag om länets naturvärden, vilket underlättar naturskydd och ärendehantering. Länsstyrelsen har fått ökad kunskapen om fritidsfisket i länet genom ett utskick av 10 000 enkäter i Gävleborgs län. Ökad kunskap om fiskrekryteringsområden och fritidsfiske innebär att länsstyrelsen har underlag för att kunna införa kunskapsbaserade åtgärder för att bevara fiskbestånden för framtiden.

Ökad medvetenhet om Gävleborgs havsmiljö

Länsstyrelsen har ökat medvetenheten om Gävleborgs havsmiljö genom tre seminarier för allmänheten, medverkan i fyra TV-sändningar, sju radioprogram, som guide vid kronprinsessan Victorias vandring i Gästrikland och genom flera artiklar i lokala tidningar, vilket tillsammans har haft en räckvidd över hela landet. Länsstyrelsen har även arbetat med att förstärka det externa samarbetet genom en workshop för länets kustkommuner och andra intressentgrupper, som har lett till ökad kommunikation mellan workshopens deltagare och länsstyrelsen.

Marin ärendehantering

Länsstyrelsen har utvecklat och effektiviserat sitt arbete med vattenverksamhet, bland annat arbetet med internremisserna. Resultatet av detta innebär att fler områden med höga naturvärden som inte är skyddade skonats från miljöstörning. Länsstyrelsens engagemang i havsplanering och ”Handlingsplanen för marint skydd i Bottniska viken” har lett till att planering av framtidens marina skydd har ett helhetsperspektiv och ska ta hänsyn till klimatförändring.

Skötsel av skyddade områden

Informationsinsatser

Länsstyrelsens informationsinsatser om naturvård och friluftsliv har varit av samma omfattning som de senaste två åren. Insatserna har handlat om inlägg på Instagram och Facebook. Informationsskyltar har placerats ut. Integrationsbussresor för SFI elever har genomförts. I Hamra nationalpark har midnattsvandring, guidad vandring, berättarkväll, skidåkning och friluftsdag för skolor genomförts.

Naturvårdsbränning

Inom ramen för taigaprojektet var naturvårdsbränning i naturreservat Rossen planerad, men på grund av väderlägen kunde denna inte genomföras. Mindre gräsbränning genomfördes i Gysinge för att gynna bisamhällen som en del i åtgärdsprogrammen för hotade arter (ÅGP).

Odlingslandskapet

Kontinuerlig skötsel i skyddade områden i odlingslandskapet är viktigt för att inte biologisk mångfald ska gå förlorad. Totalt har 23 områden skötts och utvecklats genom bete och 20 områden genom slätter.

I Jordbärsmurens naturreservat som ligger i anslutning till Färnebofjärdens nationalpark har restaurering av slättermarker påbörjats. Det är stora arealer och restaureringen kommer att fortsätta. Investering i nya rovdjursavvisande stängsel har skett i ett naturreservat (Majorns hage). Renovering och förbättring har skett avseende stängsel inom tre andra naturreservat (Orarna, Gysinge och Stenörn) där betesdjur finns.

Invasiva arter

Främmande arter, i första hand vresrosor och lupin och jättebalsamin, har bekämpats i mindre skala än de senaste två åren. Manuell bekämpning har skett i fem områden. Contorta har bekämpats via röjning i tre naturreservat.

Våtmarkssatsningen

Inom våtmarkssatsningen har igenläggning av diken slutförts i Hamra nationalpark (en sträcka på 3 km under året). Dessutom har igenläggning av 2,2 kilometer diken genomförts i Storröjningsmorans naturreservat och 5,5 km i Skrebbmyrans naturreservat.

Kontroll av anordningar

Under året har gränser, leder och friluftsanordningar kontrollerats i 6 områden.

Gränser

Under året genomfördes såväl nymarkering av naturreservatsgränser som röjning och underhåll av gamla gränser. Åtgärderna genomfördes huvudsakligen med upphandlade entreprenörer. Nya gränser har markerats och gamla har förbättrats.

Friluftsanordningar

Under året har ett flertal insatser för underhåll och skötsel av friluftsanläggningar genomförts i naturreservaten. Parkeringsplatser är anlagda i fyra naturreservat och tio naturreservat har fått nya friluftsanordningar i form av bord och bänkar, eldstäder eller vindskydd. Ledrestaurering av större karaktär, inklusive renovering av spänger och broar har utförts i Mellanljusnans naturreservat och Stora Korpimäki.

Förvaltning av Färnebofjärdens nationalpark

Skötseln av Färnebofjärdens nationalpark har bland annat bidragit till häckning av vitryggig hackspett som i sig är ett tecken att naturen är så varierande att det finns många andra sällsynta arter i området. Arbetet med tillträdesförbudsområden bidrar aktivt till att fiskgjusen lättare får fram ungar och att områdets fiskarter kan få leka ifred, vara livskraftiga och tåla ett fiskeuttag från områdets fisketurism.

Arbetet med grundläggande friluftslivsbehov har inneburit att besökarna i området fått lättare att vara i naturen med hög servicegrad. Besökare nyttjar området hela året. Nedskräpning och skador på naturen i nationalparken har minskat då länsstyrelsen tillgängliggör sophantering och ved till matlagning och värme. Markslitaget blir också mindre med anlagda stigar i besöksstata områden.

Underhåll och samarbeten med andra aktörer har gjort att kulturvärden i området bevaras.

Tillgänglighetsarbetet har lett till att fler personer kan komma ut i naturen och åtnjuta det som övriga besökare gör såsom vindskydd, eldstäder med mera. Lokalbefolkningen runt Färnebofjärden ges möjlighet till god kännedom om vad som händer i nationalparken genom information som delas ut per post, genom sociala medier och uppdaterade hemsidor.

Naturum Färnebofjärden

Naturumverksamheten har ökat besökarnas kunskap om länets skyddade natur och framförallt Färnebofjärdens nationalpark. Ett stort antal aktiviteter har erbjudits besökare i området som en effekt av Naturum och förvaltningens arbete med samarbetspartners. Naturum har även gett skolor en möjlighet att bredda elevernas utbildning om sin närmaste natur.

LONA – Lokal naturvårdssatsning

Effekterna av länsstyrelsens arbete med fördelning av prioritering av sökta LONA projekt 2019 är att det pågår arbeten i alla länets tio kommuner som förstärker den biologiska mångfalden samt gynnar att fler personer kommer ut i naturen. När länsstyrelsen förstärker kommunernas arbete med att gynna friluftslivet kan fler personer få möjlighet att komma ut i naturen vilket ger en god effekt på hälsan i länet. Biologisk mångfald ger goda effekter på hälsa på flera vis, genom att möjliggöra för ekosystemtjänsterna att fungera får människor tillgång till frisk luft, mat och andra tjänster som vi är beroende av samtidigt som möjligheten att koppla av i en fungerande natur gör att vi mår bättre.

Våtmarks LONA – Lokal naturvårdssatsning våtmark

Genom bidrag till åtgärder inom våtmarker ökar landskapets förmåga att bibehålla grundvattennivåer och förmåga att balansera vattennivåer vid översvämningar. Det är en viktig del i det klimatanpassningsarbete som pågår. Det gynnar även flera ekosystem och bidrar därmed till viktiga ekosystemtjänster som ger hållbara samhällen.

Friluftslivssamordning

Länsstyrelsens friluftslivssamordnare stöttar kommunerna i arbetet med att erbjuda människor möjlighet att få utomhusvistelse oavsett var de bor eller vilken funktionsvariation de har. Friluftslivssamordnaren har skapat kontakter mellan kommuner, föreningar, turistföretag och andra aktörer för ett mer varierat friluftsliv i länet. En bra plats för utbyte är den regionala tankesmedjan som 2019 gick av stapeln i Järvsö, då träffades många aktörer och utbytte erfarenheter, inspiration och kontakter.

Länets kommuner har kontakt med friluftssamordnaren på länsstyrelsen och vet vilket stöd de kan få, det gynnar det långsiktiga arbetet för utbyggnaden av friluftsliv i länet. Föreningar kan vara med och bidra till det utvecklande arbete som görs, under 2019 har fokus varit på låglandsleder och utbildningar i allemansrätt.

GI – Grön Infrastruktur

Effekterna av framtagandet av den regionala handlingsplanen samt värdetrakter (med tillhörande beskrivningar av naturvärdena) för naturtyperna skog, våtmarker, gräsmarker, sötvatten och hav är bättre underbyggda beslut vid planering av markanvändning och åtgärder som påverkar landskapets biologiska mångfald och förmåga att långsiktigt leverera ekosystemtjänster.

Det kunskapshöjande och stödjande arbetet internt (dialogmöte, personalinformation, workshop om ekosystemtjänster och möten med enskilda funktioner) har inneburit en ökad förståelse för samt beaktande av landskapsperspektivet, biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid beslut och yttranden där det är relevant. Ytterligare en effekt är ökad

Samverkan mellan funktioner vars verksamhet berör eller berörs av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Allt ovanstående gäller även för det kunskapshöjande och stödjande arbetet gentemot länets kommuner (dialogmöten, remisser och vägledning mejl/telefon).

Samordningen med landets övriga GI- (grön infrastruktur) samordnare möjliggör en ökad förståelse för komplexa frågeställningar, vilket hjälper GI-arbetet i länet framåt. Att inspirera varandra samt att dela goda exempel effektiviserar GI-arbetet.

Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

ÅGP har i samverkan med andra verksamheter genomfört effektuppföljning av de stora bränderna i Hälsingland. Det som följts upp är effekterna på insektslivet och flodpärlmusslor samt eftersök av den hotade arten mosippa. Ett flertal brandgynnade och sällsyntare insektsarter hittades. Arbetena belyser vikten av de frivilliga avsättningarna såväl som de planerade formella skydden i området.

En större inventering av flodpärlmusslor har genomförts i Voxnan. Det blir ett bra underlag i arbetet med det LIFE-projekt som länsstyrelsen beviljades under året. Inventeringen visar även på det stora behovet av biotopförbättrande åtgärder som behövs för musslornas fortlevnad.

Därutöver ett flertal andra åtgärder genomförts till exempel bränning för att gynna mosippa, slåtter av gräsmarker och rikkärr utanför skyddade områden.

Resultatet av åtgärderna är gott. Genom samverkan med såväl externa som interna aktörer har vi kunnat föra arbetet med åtgärdsprogrammen framåt.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Sammantaget fungerar viltförvaltningen väl, det ska dock tilläggas att Gävleborgs län har en unik situation. Det är ett av de skogrikaste länen och tillika ett kustlän, med skog som en viktig näringskälla. Länet har en av landets högsta koncentrationer av de stora rovdjuren vilket skapar utmaningar för till exempel älgförvaltningen. Länsstyrelsen har under året fortsatt sin strävan att skapa tolerans och acceptans för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet. Målsättningen att långsiktigt arbeta med hög tillgänglighet och transparens kombinerat med kunskapsspridning tycks bidra till att myndigheten har ett generellt sett bra samarbete med intresseorganisationer, länets kommuner och medborgare. Arbetet med inventering och informationsinsatser har bland annat lett till att kunskapen om omfattningen av våra rovdjurspopulationer ökat och vi har en fortsatt hög inrapportering av rovdjursobservationer från allmänheten. Resultatet av de licensjakter som genomförts på rovdjur har följt målsättningen och arbetet med till exempel jaktzoner och besiktningsstationer fortsätter vara väl fungerande verktyg i kontroll och tillsyn. Utöver rovdjur och älgförvaltningen är det arter som skarv och vildsvin som det har varit fokus på under året.

Resultatbedömning

Resultatet för området bedöms som utmärkt. Se även text under område Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.11 Åtgärder mot övergödning

1.11. De länsstyrelser som får bidrag från Havs- och vattenmyndigheten för arbete med åtgärdssamordning ska underlätta och aktivt stödja kommuner och lokala aktörer vid vidtagande av åtgärder i relevanta avrinningsområden så att förutsättningarna för det lokala åtgärdsarbetet förbättras. De länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska uppdatera geografiska dataunderlag, inklusive erosionskartor, och öka tillgängligheten till dessa underlag för kommuner och lokala aktörer. Berörda länsstyrelser ska redovisa hur detta arbete har bedrivits. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Prestationer och effekter

Underlätta och aktivt stödja kommuner och lokala aktörer vid vidtagande av åtgärder i relevanta avrinningsområden så att förutsättningarna för det lokala åtgärdsarbetet förbättras.

Länsstyrelsen Gävleborg har under året arbetat för att öka intresset till att söka LOVA-bidrag. Inför året informerades olika aktörer som till exempel kommuner, vattenvårdsförbund, sportfiskeföreningar med flera. Under våren besökte länsstyrelsen aktörerna för att ytterligare marknadsföra bidraget och besvara eventuella frågor kring ansökningarna. Effekten av detta har blivit att antalet beviljade LOVA-bidrag har blivit tre gånger så många jämfört med 2018.

Resultatanalys

Informationsinsatserna för att kunna söka LOVA-bidrag har varit effektiva och länsstyrelsen har till 2019 hittat bättre kanaler för att sprida informationen. Det var nu andra året som en större satsning på LOVA-bidraget gjordes och det är också en bidragande orsak till att fler aktörer har börjat att söka medel.

Indikator: Antal beviljade LOVA-utbetalningar

2018: 6

2019: 19

Kriterier:

Gott = 8 - 16 beviljade utbetalningar

Utmärkt = 17 och över beviljade utbetalningar

Resultatbedömning

Årets LOVA-utbetalningar har ökat från sex till 19 jämfört med de utbetalningar som gjordes 2018 och det är ett utmärkt resultat. Under 2018 hade Länsstyrelsen Gävleborg problem med att få ut alla medel, så var inte fallet i år utan det fanns även en del ansökningar som avslogs. En av förklaringarna till 2019 års resultat var att en större rutin fanns för hanteringen och att det bedrivits informationskampanjer mot de olika aktörerna.

Den samlade bedömningen för området är utmärkt.

Näringsdepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från näringsdepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.13 Samverkan och finansiering inom regionalt tillväxtarbete

1.13. Länsstyrelserna ska, inom ramen för sitt regionala tillväxtarbete, i enlighet med förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete, redovisa inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering av insatser har skett under året med landstingen respektive Gotlands kommun. Redovisningen ska innehålla vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra. Redovisningen ska även omfatta genomförandet av de regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 och territoriellt samarbete.

Prestationer och resultatanalys

Länsstyrelsen har samverkat med ovanstående enligt vad som redovisats under området regional tillväxt. Länsstyrelsen har även haft samverkan med Region Gävleborg och med kommuner i till exempel kommunsamråd, regionalt ledningsforum, i viktiga infrastrukturfrågor, i arbetsmarknadsfrågor och integrationsfrågor. Samverkan har även skett inom Strukturfondspartnerskapet.

Utöver detta har ett nytt samarbetsprojekt för implementering av ”Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi 2018 – 2030” startats. Region Gävleborg och LRF Gävleborg ingår som samarbetspartners och projektet finansieras av ”Sveriges Landsbygdsprogram 2014 – 2020”. Arbetet inom projektet har stark koppling till regional utveckling. Ett av målen är att öka sysselsättningen i länet inom livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling samt produktion av insatsvaror med tio procent. Det är för tidigt att utläsa resultat i form av produktion och sysselsättning. Handlingsplanen har fått mycket stor spridning i länet.

Skogsstyrelsen har haft sökbara medel för regionalisering av det svenska skogsprogrammet. Dessa begränsade medel räcker inte för att föra dialog och färdigställa en handlingsplan för länet. Ett nytt samarbetsprojekt har startats inom landsbygdsprogrammets åtgärd nya jobb vilket överensstämmer med andra fokusområdet i skogsprogrammet. Skogsstyrelsen och Region Gävleborg ingår som samarbetspartners. Skogsägarföreningen, storskogsbruket, skogsindustrin och besöksnäringen är några av de olika parter som deltar i arbetet. Skog och skogsråvara har mycket stor betydelse för länets näringsliv. Handlingsplanen beräknas bli klar under 2020.

Resultatbedömning

Resultaten av denna samverkan bedöms ha medverkat till ett bättre utnyttjande av strukturfondsprogrammen samt gemensamma insatser inom till exempel integration. Resultatet inom området bedöms som gott.

Återrapporteringskrav 1.14 Beslut om tilldelning av medel för regionala tillväxtåtgärder

1.14. Länsstyrelserna ska redovisa hur beslut om tilldelning av medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt, som länsstyrelsen har fattat, har bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen. Av redovisningen ska det framgå hur hänsyn tagits till de förutsättningar som råder i olika delar av länet och hur det har påverkat fördelningen av medel inom länet.

I den regionala utvecklingsstrategin, "Nya möjligheter", ska alla strategier leda till smart, grön tillväxt för alla. Målområdena är "Stärkta individer", "Smart samverkan" och "Tillgängliga miljöer". De drivkrafter som har störst betydelse för Gävleborgs län är infrastruktur och kompetens.

Prioriterade beslut

Målområdet "stärkta individer" förutsätter samverkan mellan olika offentliga sektorer för att öka inkludering. Arbetsförmedlingen och länsstyrelsen har inom detta målområde samfinansierat projektet Qlivet. Projektets syfte är att företagande kvinnor utvecklas i samverkan med utrikesfödda arbetslösa kvinnor. Inom projektet "Integration av nyanlända med mode textil design" är idén densamma men på en grundligare nivå. Här är ökade kunskaper om olika kulturer lika viktiga som hantverkskunskaperna. Samfinansiering sker i det senare med Stiftelsen Den Göranssonska Fonden. Resultaten från båda projekten visar på att värdet med språkutveckling inom svenska är viktigt och kontakter med regionens näringsliv ger resultat.

Målområdet "Smart samverkan" handlar om att bygga broar mellan olika samhällsaktörer. Region Gävleborg och LRF Gävleborg har tillsammans med länsstyrelsen arbetat vidare med implementeringen av handlingsplanen för Sveriges livsmedelsstrategi som fått bra spridning i länet. Projektet har avslutats under året och nya pengar har kommit i arbete. En av kommunerna, Hudiksvall har redan politiskt beslut att göra handlingsplanen till kommunens lokala.

Samverkan sker även i projektet "Natur- och kulturvärden för turistisk utveckling". Att skapa attraktiva besöksmål långt från större befolkningscentra ställer krav på samordnade, erbjudanden för att locka besökare och få dem att förlänga sin vistelse.

Målområdet "Tillgängliga miljöer" handlar mer om infrastruktur än om att sprida kunskaper om olika miljöer. Bilder från ett dokumentationsprojekt om de stora bränderna i Hälsingland rullar vidare. På detta sätt kommer projektet att bidra till att utveckla de drabbade områdena. Nytt projekt har sökts via Konjunkturutjämningsfonden för det enskilda skogsbruket (KUA) för att bidra till ökade kunskaper hos barn om skogens klimatnytta.

Fördelning av medel sker i första hand till länsövergripande projekt, till exempel "Qlivet" som beviljats mer än tre miljoner kronor. I den norra delen av Hälsingland har medlen för turismutveckling inom natur och kultur omfattat 1 200 000 kronor. Medfinansieringen omfattar 600 000 kr och är placerad i länets östra del. Två projekt, "Textil och design" samt ett avslutat projekt om häststallar har en mer sydvästlig lokalisering och omfattar knappt 600 000 kr. Arbetslösheten är hög i hela länet även om de flesta arbetslösa finns i den södra delen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens medel för regional tillväxt har fördelats i hela länet och inom prioriterade områden. Resultatet inom området bedöms som gott.

Återrapporteringskrav 1.15 Genomförande av Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet

1.15. Följande likvärdiga målsättningar ska vara vägledande för länsstyrelsernas hantering av EU-stöd:

en effektivisering och förenkling för företag och myndigheter,

en minskning av de administrativa utgifterna,

en strävan efter att stöden i så stor utsträckning som möjligt kan betalas ut så tidigt som regelverket tillåter, och

en minskning av andelen fel i stödhanteringen.

Vid genomförandet av Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020 och Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 (prop. 2014/15:1, utg.omr 23, bet. 2014/15: MJU2, rskr. 2014/15:88) ska länsstyrelserna:

redovisa genomförandet av programmen, samt

handläggningstider och måluppfyllnad utifrån de mål som satts inom ramen för styrnings- och uppföljningssystemet SUSS-LB för projekt- och företagsstöd respektive system SUSS-JBR för jordbrukarstöd.

Genomförandet av "Landsbygdsprogrammet" och "Havs- och fiskeriprogrammet" utgör ett stort verksamhetsområde. Uppdraget innebär handläggning av miljöersättningar, miljöinvesteringar, direktstöd, företagsstöd och projektstöd, regional handlingsplan för landsbygdsprogrammets genomförande samt rådgivning och kompetensutveckling inom landsbygdsprogrammet. Två enheter hos Länsstyrelsen Gävleborg delar på uppdraget.

Miljöersättningar och direktstöd

Resultat och effekter av arbetet med EU-stöden under året

När år 2019 startade hade länsstyrelsen ärenden från tidigare år inom jordbrukarstöd som inte var avslutade. Detta kopplar till kända problem med utveckling av de handläggningssystem som används på området. Dock har mängden ärenden minskat från år till år i och med att de IT-system som Jordbruksverket tillhandahåller blivit mer stabila och saknade funktioner driftsatts. Trots detta finns det fortfarande ärenden som hanterats utanför ordinarie handläggningssystem. För att uppnå det framtagna målet med att utbetalningar ska nå kunderna så tidigt som möjligt har länsstyrelsen fortsatt att arbeta efter de mellan länsstyrelserna och Jordbruksverkets gemensamt framtagna prioriteringarna.

- **Gemensamt framtagna prioriteringar av länsstyrelserna och Jordbruksverket:**

1. Delutbetalningar miljö/eko/komp 2019
2. Direktstöd 2019, Komp slutbetalning 2019
3. Åtagande 2015 – 2018, Slutbetalning miljö/eko 2015 – 2018
4. Slutbetalning miljö/eko 2019

Därmed prioriterades utbetalningar av 2019 års stöd högre än de från tidigare år. Samtidigt är det tydligt att arbetet med tidigare årens slututbetalningar ska slutföras och genomföras löpande. I slutet av 2019 saknas fortfarande viss funktionalitet för att länsstyrelserna ska kunna hantera alla typer av slututbetalningar.

Fortsatt arbete med styrnings- och uppföljningssystem

För jordbrukarstöd finns ett styr- och uppföljningssystem i samverkan (SUSS JBR) vilket är en tidslinje som tydligt visar vad som ska göras och när det ska göras. Länsstyrelsen Gävleborg har liksom tidigare år medverkat i den för länsstyrelserna och Jordbruksverket gemensamma arbetsgrupp som arbetar fram årets SUSS-plan för jordbrukarstöden.

Fortsatt påverkan i utbetalningsarbetet till följd av utvecklingen av IT-systemen

Sedan införandet av den nuvarande jordbrukspolitikerna år 2015 har Jordbruksverket tillsammans med representanter från länsstyrelserna jobbat med att implementera ett nytt datasystem för handläggning och kontroll av direktstöd och miljöersättningar. Fler funktioner har levererats under året men fortsatt saknas några väsentliga delar eftersom Jordbruksverket har gjort hårda prioriteringar i arbetet. Delar av systemet har ersatts av manuella lösningar.

Bristen på kompletta system och avsaknaden av system för uppföljning påverkar länsstyrelsens möjlighet att ha full kontroll och planering över arbetets gång. Trots detta har länsstyrelsen fortsatt arbeta utifrån de rutiner som finns och haft kontinuerlig planering, avstämning och justering av verksamheten. Vi bedömer därför att vi genomför arbetet med så god kostnadseffektivitet som är möjligt utifrån rådande omständigheter.

Kontrollfrekvensen för kontroller i fält har under 2019 varit något lägre än för 2018. Verksamheten har i år påverkats mindre av att systemstöd saknats för delar av kontrollarbetet jämfört med föregående år, även om det fortsatt finns påverkan på grund av att det saknas funktionalitet i IT-stöden för både handläggning och kontroll.

Som ett led i att nå det framtagna målet med att 95 procent av direktstöden ska vara klara för utbetalning under december månad har länsstyrelsen genomfört ett antal prioriteringar under andra halvan av 2019. Dels har vi följt de gemensamt framtagna prioriteringarna och dels har vi lyft frågan om prioritering av arbetsuppgifter på de funktionsmöten vi haft. Vi kan konstatera att målet är uppfyllt vid årets slut och att merparten av länets lantbrukare är med i de beslut om utbetalning som fattats under december månad. Därigenom bedömer vi att länsstyrelsen bidragit till att aktuella miljömål samt mål i den nationella livsmedelsstrategin kan uppnås.

Nedanstående tabell visar utbetalda stöd under 2019. De siffror som redovisas är behäftade med en viss osäkerhet, varför avrundningar gjorts. För direktstöden (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd och stöd till unga lantbrukare), kompensationsstödet och nationella stödet (Lfan), betalades hela det ansökta beloppet ut i december. För övriga stöd i tabellen gjordes en delutbetalning med 75 procent av det ansökta beloppet i oktober. Slututbetalning av dessa stöd pågår och förväntas avslutas under 2020. Observera att tabellen endast innehåller de ärenden som gått till utbetalning. Ytterligare ärenden är färdighandlagda, men kan inte beslutas på grund av att teknisk funktionalitet för detta ännu saknas.

Länsstyrelsen har även betalat ut restbelopp under 2019 för tidigare år varför även åren 2015 – 2018 nämns i tabellen.

Tabell. Utbetalda stöd till jordbruket

Stödform	Antal brukare som fått utbetalning	Andel brukare som fått utbetalning	Utbetalning stödår 2019 (tkr)	Utbetalt för stödår 2018	Utbetalt för stödår 2017	Utbetalt för stödår 2016	Utbetalt för stödår 2015
				(tkr)	(tkr)	(tkr)	(tkr)
Gårdsstöd	1 742	98%	89 328	4 082	795	685	2 652
Förgröningsstöd	1 737	98%	49 250	2 938	625	728	528
Unga lantbrukare	112	89%	2 227	187	61	99	0
Nötkreatursstöd	559	96%	26 636	1 277	515	0	668
Betesmarker	419	98%	7 689	5 525	6 171	6 018	4 405
Kompensationsstöd	1 409	99%	114 233	12 826	6 090	5 771	3 898
Ekologisk produktion	231	91%	16 931	15 150	9 563	6 274	1 925
Omställning till ekologisk produktion	41	98%	751	2 034	340	333	145
Nationellt stöd	44	100%	761	0	0	0	0

Av nedanstående tabell framgår att antalet nya ansökningar om åtagandeplaner minskat under 2019 jämfört med 2018. Den största orsaken är att inför 2018 gjorde vi en riktad insats för att öka antalet ansökningar om åtagandeplaner vilket vi valde att inte göra inför 2019. Fältarbetet har under året kunnat genomföras med befintlig personal, utan extra resurser och har avlöp väl.

Tabell. Åtagandeplaner

Stödform	2018		2019	
	Anal AP helt klara	Antal AP i fält, handläggning återstår	Antal AP helt klara	Antal AP klara i fält, handläggning återstår
Betesmarker och slätterängar	94	0	27	1
Fäboddar	2	0	0	0
Restaurering av betesmarker	42	0	33	1
Slutbesiktningar	2	0	0	17

Kvalitet

De om- och parallellkontroller samt handläggningskontroller vi gör under året för att säkerställa att arbetet görs i enlighet med gällande regelverk visar att vårt arbete håller god kvalitet. Det tillsammans med att rutiner tas upp och går igenom samt att komplicerade ärenden diskuteras säkerställer att utbetalningarna av jordbrukarstöden handlagts med samsyn, likvärdighet och korrekt hantering.

Under varje ansökningsperiod arbetar vi förebyggande genom att hålla informationsträffar och öppet hus där lantbrukarna har möjlighet att komma och få tekniskt stöd i samband med utformandet av ansökan om jordbrukarstöd. Som ett led i detta ser vi att antalet felaktiga ansökningar om jordbrukarstöd minskar. Även de informationsinsatser vi gör på sociala medier och i tidningen Landsbygdsnytt har en hjälpande effekt för att fler ansökningar innehåller färre fel och skickas in mer korrekt. Utöver detta är vår bemanning av den gemensamma telefonin ”En väg in” ett led i att lantbrukarna skickar in ansökningar utan

felaktigheter och därmed har större chans att få sin utbetalning av jordbrukarstöden enligt den framtagna tidplanen.

Handläggning av landsbygdsutvecklingsstöd

Arbetet med handläggning av landsbygdsutvecklingsstöd inom "Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020" har under året fortsatt bidra till att en rad investeringar och projekt har kunnat genomföras till gagn för företagare och invånare på landsbygden i länet.

Stort intresse har funnits även detta år för flera av de stödåtgärder som syftar till landsbygdsutveckling. Kundgrupperna känner dock till att stödmedlen till största delen är slut. Det är framförallt inom stöden till förnybar energi, energieffektivisering, mindre utsläpp, kort livsmedelskedja, nya jobb inom förädlingsstöd, nya jobb på landsbygden och hembygdsgrändar det har funnits medel kvar att söka. Intresset är dock fortsatt svagt för stöden till energieffektivisering och minskade utsläpp och inte heller stort för stöden till kort livsmedelskedja.

Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag är det till volymen sett mest sökta stödet. Vid årets slut var det översökt med cirka 32 miljoner kronor och med många inkomna ansökningar som inte kan beviljas stöd.

Beviljandet av stödmedel till investeringar och projekt i länet bidrar till en positiv utveckling av en livskraftig landsbygd. För investeringar och projekt som beviljas stöd uppges att de inte skulle ha genomförts utan stödmedel.

För ytterligare information om effekter av beviljade landsbygdsutvecklingsstöd hänvisas till avsnitt "Lantbruk och landsbygd" i årsredovisningen.

Bredbandsutbyggnaden i länet har varit stor de senaste åren och landsbygdsprogrammets stöd till bredband är av största vikt för dess genomförande. Måluppfyllelsen för bredbandsutbyggnaden i länet, som sattes i "Bredbandsstrategin för Gävleborgs län 2012–2020", är på god väg att uppnås. Målet att 95 procent av hushållen ska vara anslutna till fast bredband om minst 100 Mbit/s är ännu inte uppfyllt men i dagsläget är 87 procent av hushållen anslutna. Det är dock fortfarande stora skillnader mellan tätort och landsbygd.

Av den tilldelade budgeten för stöd för bredbandsutbyggnad är nu cirka 95 procent beslutad. Utbetalningstakten har ökat under året. Handläggningen av utbetalningsansökningar är dock komplex och omfattande. Dessutom har ändringar i regelverket lagts fram under året vilket inneburit att handläggningen av dessa ärenden har avstannat under hösten i väntan på vad dessa ändringar får för konsekvenser för sökande och hur de ska hanteras.

Länsstyrelsen har förutom att handlägga stödet till bredbandsutbyggnad även deltagit i länets samverkansgrupp för bredbandsfrågor liksom på nationella möten för nätverket "Länssamverkan bredband 2.0".

Kompetensutveckling inom landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen driver projekt inom landsbygdsprogrammet som syftar till kompetensutveckling inom fyra olika områden. De fyra områdena är "Ekologisk produktion", "Greppa Näringen", "Ett rikt odlingslandskap" och "Nya jobb". Projekten genomför enskild rådgivning, kurser samt informations- och demonstrationsinsatser.

Inom de fyra projekten har 73 rådgivningar genomförts genom dels enskilda gårdsbesök och kortare telefonrådgivningar. Rådgivningen har bland annat belyst ämnen som möjligheter till att lägga om till ekologisk produktion, strategier för betesdrift med miljöhänsyn, underhåll av diken och skötsel- och restaureringsrådgivning för bevarande av betesmarker och

slåtterängar. Jämfört med 2018 har färre rådgivningar genomförts under 2019 inom ”Ekologisk produktion” och ”Greppa Näringen”. Landsbygdsprogrammets krav på upphandling av rådgivningstjänster, få leverantörer som arbetar inom stora geografiska områden, personalförändringar hos upphandlade aktörer, annan subventionerad rådgivning kopplat till torkan 2018 och minskat intresse hos målgruppen kan vara tänkbara förklaringar. Rådgivningen inom Nya jobb är upphandlad och vi hoppas på en ökning framöver i och med att möjligheter till rådgivning blir mer kända.

Under 2019 har 19 kurstillfällen genomförts med drygt 300 deltagare. Kursutbudet har erbjudit möjlighet till ökad kunskap om dikoproduktion, ekologisk grönsaksodling, markpackning och ökad bördighet, gödslingsstrategier med fokus på kväve för att undvika risk för läckage, växtodling i ett förändrat väder/klimat, fårproduktion på naturbetesmarker samt kunskap om gamla skötselmetoder och tekniker så som lieslåtter och gårdsgårdsstängning.

Ungefär 200 deltagare har utöver detta medverkat vid fem informations- och demonstrationsinsatser som genomförts under 2019. Året har erbjudit en florafältvandring, fältvandringar med tema växtskydd, informationsstationer vid en invigning av ett naturreservat där både biologisk mångfald och gamla skötselmetoder lyfts fram samt en konferens under temat naturturism.

Flera samarbeten har genomförts under året både internt och med andra län. Länsstyrelsen Gävleborg har medverkat vid två kursaktiviteter som arrangerats av länsstyrelsen i Dalarna som även vänt sig till målgrupper i vårt län.

Genomförda kompetensutvecklingsinsatser har gett deltagarna ny kunskap, inspiration, ökad medvetenhet, möjlighet till nätverkande och utbyte av erfarenheter företagare emellan, nytänkande inom företag, förbättringar i produktion och arbetsmetoder, minskad miljöpåverkan både gällande växtskyddshantering och näringsläckage, bevarande av äldre skötselmetoder, bevarande av hävdad mark med stor artrikedom och kanske även ett nytt företag som startat upp som följd av en aktivitet.

Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet

Den regionala handlingsplanen är ett fortsatt viktigt verktyg för genomförandet av uppdraget och har uppdaterats i slutet av året.

Handläggning av stöd inom havs- och fiskeriprogrammet

En handfull stöd har beviljats under året vilka i hög grad har bidragit till bland annat bevarandet av det småskaliga kustfisket i Gävleborgs län. Flera av ansökningarna rör stora investeringar och handlar om exempelvis fiskodling på land och utveckling av fiskelägen, restaurangverksamhet och liknande.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av genomförandet av ”Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020”, ”Havs- och fiskeprogrammet” och administreringen av jordbrukarstöden är att länsstyrelsen har utfört arbetet inom området med gott resultat.

Denna bedömning grundas bland annat på handläggning av ansökningar om stöd och ansökningar om utbetalning, genomförda aktiviteter inom rådgivning och kompetensutveckling, arbete med uppdatering av den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammets genomförande samt med regional livsmedelsstrategi.

Återrapporteringskrav 1.16 Bistå Jordbruksverket och näringsdepartementet

1.16. Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket och Näringsdepartementet i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2021–2027 (GJP), framför allt vad gäller framtagandet och arbetet med en nationell strategisk plan för GJP 2021–2027.

Under 2019 har länsstyrelserna arbetat utifrån regleringsbrevsuppdraget 1.15, men också utifrån det specifika uppdrag som länsstyrelsernas länsråd gav landsbygdschefsnätverket under 2018; att bidra med erfarenheter och synpunkter i förberedelsearbetet för den nya gemensamma jordbrukspolitiken (GJP). Målet för uppdraget är att göra jordbrukarstöd och landsbygdsutvecklingsstöd mer effektiva och ge bättre måluppfyllelse. Länsstyrelsernas arbetsgrupp för GJP 2021–2027 har representation från chefsnätverken inom lantbruk och landsbygd, näringslivsutveckling och hållbar tillväxt, livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, miljö samt vattendelegationerna. Dessutom har avstämningar genomförts med chefsnätverket för kulturmiljö.

Länsstyrelserna har utifrån relevanta uppdrag samt kunskap och erfarenhet inom området sammanfattat en gemensam promemoria och kommit med inspel i olika forum. Viktiga frågor i kommande program är minskad komplexitet och ökad flexibilitet samt förenklad administration. Utifrån målen för Sveriges genomförande av GJP har länsstyrelserna även lyft rollen att bidra med samordning av nationella medel, inom exempelvis miljö, klimat och bredband och med övrig EU-finansiering inom sammanhållningspolitiken. Detta är inte minst viktigt för en ökad ambition inom miljö- och klimatarbetet.

Länsstyrelserna har samlat kompetens från hela landet i en arbetsgrupp som har bistått Jordbruksverket i förberedelsearbetet. Arbetsgruppen har deltagit i Näringsdepartementets sakråd och givit skriftliga synpunkter samt deltagit i veckovisa avstämningar med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Arbetsgruppen har även tagit fram informationsmaterial om förberedelsearbetet och länsstyrelsernas gemensamma synpunkter, att användas i dialog med externa intressenter på regional nivå.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att myndigheterna under året gemensamt bidragit med kompetens och erfarenheter på det sätt som efterfrågats i uppdraget och att resultatet för området är gott.

Återrapporteringskrav 1.17 Bidra till att uppfylla målen för den nationella livsmedelsstrategin

1.17. Länsstyrelserna ska redogöra för och bedöma hur myndighetens verksamhet har bidragit till att uppfylla de av riksdagen fastlagda målen för livsmedelsstrategin – det övergripande målet samt tillhörande mål för strategins strategiska områden inom myndighetens ansvarsområde. Rapporteringen ska baseras på av länsstyrelserna valda indikatorer eller andra bedömningsgrunder.

Arbetet med Gävleborgs ”Handlingsplan för Sveriges Livsmedelsstrategi 2018–2030” har fortsatt med fokus på betydelsen av ett konkurrenskraftigt och hållbart lantbruk samt bevarandet av jordbruksmark i länet. En tidsplan som sträcker sig över hela perioden för att nå de 14 uppsatta målen och de 61 åtgärderna har tagits fram.

Länsstyrelsen Gävleborg, Region Gävleborg (RG) och LRF Gävleborg (LRF) ansvarar för genomförandet av handlingsplanen tillsammans med aktörer som initierar och genomför åtgärder. Implementeringsarbetet fortsätter i ett samarbetsprojekt finansierat av landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen, RG och LRF bidrar med medfinansiering, personal, ett omfattande informationsarbete och uppgiften att involvera länets kommuner i arbetet. Samarbetet med RG, LRF och föreningen MatVärden genererar ett brett engagemang och är exempel på hur samordning av samhällsaktörer kan leda till goda resultat i form av ökat produktionsvärde av den totala livsmedelsproduktionen och ökad sysselsättning inom jordbruk och livsmedelsförädling.

Projektet har hittills givit resultat på flera sätt. En överenskommelse om mål och beslut har tagits. Målen är att produktionsvärdet för den totala livsmedelsproduktionen i länet ska öka med 50 procent och sysselsättningen inom livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling med 10 procent. En utmaning för kommande år är att länets kommuner ska anta lokala handlingsplaner för livsmedelsstrategin.

Verksamheten har fortlöpande koppling till livsmedelsstrategins tre strategiska områden, där aktörer ansvarat för att genomföra aktiviteter kopplade till handlingsplanens uppsatta mål. Kännedom om Gävleborgs livsmedelsproduktion, dess utmaningar behov och förutsättningar har ökat i takt med att information om handlingsplanens åtgärder har spridits till berörda aktörer. Tjänstemän och politiker uppdateras genom nätverk och lokala initiativ där de uppmuntras att arbeta med ett förändringsarbete som handlingsplanens förlängda arm. En kommun har antagit den regionala handlingsplanen som sådan och det påvisar intresset för att göra förändring på lokal nivå.

Genom länsstyrelsens uppdrag som tillsynsmyndighet inom livsmedelskedjan arbetar vi med målet inom delområde konsument och marknad om att skapa högre förtroende för svensk livsmedelsproduktion. Under 2019 har vi genomfört riskbaserad djurskyddskontroll vid drygt 12 procent av de lantbruk som håller djur för livsmedelsproduktion. Till detta kommer kontroller efter anmälningar och uppföljande kontroller. Vi har dessutom genomfört knappt 40 kontroller sammanlagt inom området foder- och livsmedel i primärproduktionen. Överlag är regelefterlevnaden god.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av genomförandet av implementering av Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi är att vi utfört uppdraget med gott resultat. Denna bedömning grundas bland annat på genomförda aktiviteter inom projektet, kompetensutveckling, arbete med information om den regionala handlingsplanen för livsmedelsstrategin.

Resultat hittills är att handlingsplanen synliggjorts i flera kanaler både internt och externt i länet. Bland annat har flertalet av LRF:s kommungrupper haft handlingsplanen som tema vid möten med politiker och tjänstemän.

Återrapporteringskrav 1.18 Bedöma måluppfyllelse för de operativa målen i kontrollplanen för livsmedelskedjan

1.18. Länsstyrelserna ska redovisa en bedömning av måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan som rör myndigheternas verksamhet inom livsmedels- och foderkontrollen, kontrollen av djurskydd, djurhälsa och smittskydd, animaliska biprodukter samt veterinärmedicinska preparat och rests substanser. Redovisningen ska inkludera en kortfattad analys av orsakerna till eventuell utebliven måluppfyllelse och länsstyrelsernas operativa förutsättningar att bedriva verksamheten inom dessa områden. Länsstyrelserna ska även redovisa arbetet med revisioner av kommunernas livsmedelskontroll.

Länsstyrelsen planerar sin verksamhet och arbetar utifrån de gemensamma målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan. Länsstyrelsen i Gävleborg har en gemensam kontrollplan för samtliga områden som omfattas av den nationella kontrollplanen. Kontrollplanen är skriven utifrån målet om att uppfylla regelverkets krav på området och den uppdateras utifrån erfarenheter och behov, efter till exempel revisioner. Verksamheten följs upp tertialvis och justeras vid behov under året. Aktuella aktiviteter beskrivs även i den årliga verksamhetsplanen. Kontroller inom livsmedelskedjan är även samlat i en funktion och samordnas därifrån. Under året har arbetssätt förfinats och nya sätt att följa upp verksamheten implementerats som ett led i en ny organisation och med syfte att ge större möjligheter att uppnå de nationella målen inom länsstyrelsens ansvarsområden.

Länsstyrelsen Gävleborg har nått sina mål inom merparten av kontrollområdena. Det är ett resultat av fortsatt arbete med ny struktur och organisation som visar ge god effekt. Arbetet inom livsmedelskontrollen i primärproduktionen pågår för att på ett ännu bättre sätt kunna nå målen i den nationella kontrollplanen. Smittskyddsläget i länet är sammantaget gott. Året har visat en ökning avseende vissa sjukdomar på sällskapsdjur och häst samt avseende allmänhetens intresse i smittskyddsfrågor. Inom området kontroll av djurhälsopersonal har något färre kontroller genomförts än planerat. De genomförda kontrollerna indikerar dock att regelverket i huvudsak följs på ett tillfredsställande sätt. Djurskyddskontrollen inom livsmedelsproduktionen har i år på ett mycket bra sätt uppnått sina mål, som ett av elva län nationellt sett.

För operativt mål 12, mykotoxiner vid spannmålsodling, har samordningen av måluppfyllelsen skett på nationell nivå. I hela landet har målet nåtts. Länsstyrelsen Gävleborg har utfört ett fåtal kontroller inom målet 2019.

Länsstyrelsen har under det gångna året genomfört en revision av kommunal livsmedelskontroll, denna gång av ett kommunförbund som arbetar med livsmedelskontroll i tre kommuner. Revisionen resulterade i vissa anmärkningar, men verksamheten bedöms i stort uppfylla regelverket på ett tillfredsställande sätt.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens kontroller inom livsmedelskedjan visar på att lagstiftningen i stort efterlevs. Inom områdena livsmedel och foder i primärproduktionen konstateras få avvikelser. Inom djurskyddsområdet förekommer brister i relativt många kontroller, men bristerna är som regel av mindre allvarlig karaktär. Smittskyddsläget i länet bedöms som gott. Vad gäller läkemedelsanvändning i livsmedelskedjan har länsstyrelsen fått indikationer på att länet

sammantaget har en nationellt sett hög användning av antibiotikagruppen kinoloner, ett antibiotika med bredare spektrum och särskilt regelverk. Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med detta område med att analysera och arbeta förebyggande. Sammantaget bedömer länsstyrelsen att läget i länet vad gäller uppfyllelse av de nationella målen för livsmedelskedjan är gott.

Återrapporteringskrav 1.22 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

1.22. Länsstyrelserna ska rapportera uppgifter om det stöd som varje år lämnas för ersättning för skada på fisk och fiskeredskap av respektive länsstyrelse till Havs- och vattenmyndigheten, enligt 11 d § viltskadeförordningen (2001:724), lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Länsstyrelsen har under 2019 betalat ut totalt 1 100 000 kr i ersättning till 29 stycken sökande för skada på fisk och fiskeredskap under år 2018. För mer information om utbetalad ersättning se respektive ärende i länsstyrelsens ärendesystem Platina.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har enligt beslut från ”Havs- och vattenmyndigheten” (dnr. 5878–2019) tilldelats ett bidrag om totalt 1 100 000 kronor. Länsstyrelsen har utifrån olika kriterier fördelat ut bidraget till de som sökt och därmed förbrukat samtliga medel som funnits tillgängliga. Den samlade bedömningen av området är gott.

Återrapporteringskrav 1.23 Stöd för att förebygga skada av vilt och ersättning för skada på vilt

1.23. Länsstyrelserna ska redovisa uppgifter om det stöd som varje år lämnas för att förebygga skada av vilt och som ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap, till Naturvårdsverket för myndighetens årliga rapportering av statligt stöd till Europeiska kommissionen enligt lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Länsstyrelserna ska vidare redovisa sin uppföljning av det årliga stöd av mindre betydelse som lämnas av länsstyrelserna enligt förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

Viltskadorna under 2019 har bestått av skador på får, lama, hundar, ensilagebalar, gröda och bikupor. För att förebygga skador orsakade av stora rovdjur och fredade fåglar har länsstyrelsen under året gjort ett antal olika insatser såsom:

- lämnat bidrag vid inköp av skyddsvästar till jakthundar och rovdjursavvisande stängsel runt bigårdar,
- genomfört rådgivning om lämpliga förebyggande åtgärder,
- genomfört skrämselåtgärder samt
- beslutat om skyddsjakt.

Länsstyrelsen har även ersatt uppkomna skador orsakade av stora rovdjur och fredade fåglar enligt gällande lagar och riktlinjer. För mer information om utbetalade bidrag och

ersättningar se länsstyrelsens återrapporteringar till Naturvårdsverket och Viltskadecenter, dessa sker under 2020.

Resultatbedömning

Önskat resultat av dessa förvaltningsåtgärder är en ökad acceptans för rovdjur i länet. Trots att länsstyrelsen hanterat dessa ärenden med korta handläggningstider, förståelse och professionalitet medför bland annat det totala rovdjurstrycket i länet att risk finns att länets invånare har mindre förtroende för rovdjursförvaltningen. Den samlade bedömningen för området är utmärkt.

Återrapporteringskrav 1.24 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

1.24. Länsstyrelserna ska redovisa hur de har verkat för att behovet av bostäder tillgodoses, vad det strategiska arbetet bidragit till och vilka utmaningar som finns. Länsstyrelserna ska även fortsatt verka för att behovet av bostäder tillgodoses enligt förordningen med länsstyrelseinstruktion.

Länsstyrelsens arbete präglas av en tidig och ständigt närvarande dialog med kommunerna inom detaljplaneärenden. Länsstyrelsen erbjuder möten i tidiga skeden, men även så kallade processmöten mellan olika skeden inom detaljplaneprocessen.

Det råder obalans på bostadsmarknaden i sex av länets tio kommuner. I åtta av tio centralorter råder det underskott på bostäder. Den kvantitativa bedömningen av underskottet är att det inte nödvändigtvis är särskilt stort, men kommer ändå i de flesta kommuner kvarstå på grund av låg byggtakt. Underskottet på bostäder drabbar främst hushåll som är nya på bostadsmarknaden, hushåll med lägre inkomster samt människor som har behov av särskilt anpassad bostad. Utmaningarna i Gävleborg är stora och ser inte ut att minska under de närmaste åren.

Under 2019 antog två av länets kommuner nya riktlinjer för bostadsförsörjning. I Länsstyrelsens samrådsyttrande över riktlinjerna för bostadsförsörjningen i Ljusdals kommun uppmärksammades kommunen på att det saknades uppgifter om hur de hade tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen gav exempel på sådana mål, planer och program som kommunen kunde använda sig av. I de riktlinjer som Ljusdals kommun senare antog ägnades dessa mål, planer och program ett eget kapitel med hänvisningar till bland annat anvisningslagen och det övergripande nationella bostadspolitiska målet.

I länsstyrelsens samrådsyttrande över riktlinjerna för bostadsförsörjningen i Bollnäs kommun uppmärksammades kommunen på att det saknades en tydlig ansvarsfördelning för de olika bostadsförsörjningsinsatserna. Länsstyrelsen uppmärksammade även kommunen på att de särskilda grupperna, det vill säga de med svagast ställning på bostadsmarknaden, inte uppmärksammades i dessa insatser. I de riktlinjer som Bollnäs kommun senare antog syntes en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunala förvaltningar samt att de särskilda grupperna tydligare lyftes fram.

Under 2019 har länsstyrelsen beviljat stöd till fyra byggnadsprojekt i investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande. Det totala stödbeloppet för dessa projekt översteg 40 miljoner kronor och gavs i dessa fall för byggnadsprojekt i tre olika kommuner, både till hyresbostäder och studentbostäder. Sammanlagt 166 bostäder kommer få lägre hyresnivåer än vad som annars varit fallet.

Länsstyrelsen har under 2019 beviljat stöd åt tio projekt i stödet till bostäder för äldre personer, totalt belopp på cirka 33 miljoner kronor. Projekten har avsett särskilda boendeformer, på totalt 172 bostäder, samt anpassningsåtgärder för att öka möjligheten till kvarboende för äldre. Eftersom länet har demografiska utmaningar i form av en stor andel äldre personer är stöd till denna typ av byggnadsprojekt välbehövlig.

Under 2019 har Länsstyrelsen utbetalat över 104 miljoner kronor i stöd till sju byggnadsprojekt på totalt cirka 300 nyproducerade hyresbostäder i investeringsstödet till hyresbostäder och bostäder för studerande. Länsstyrelsen har genomfört en slutgiltig utbetalning för ett projekt inom renoverings- och energieffektiviseringsstödet, vilket ska gå till hyresgäster i 16 lägenheter i form av hyresrabatter. Inom stödet till bostäder för äldre har länsstyrelsen tagit utbetalningsbeslut för sju projekt bestående av särskilda boendeformer, bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden samt anpassningsåtgärder på totalt cirka 34 miljoner kronor till sammanlagt 169 bostäder.

Länsstyrelsen har ett internt nätverk för bostadsförsörjningsfrågor. Det består av representanter som bevakar olika perspektiv och sakområden såsom samhällsplanering, folkhälsa, integration samt klimat- och energi. Nätverket har regelbundna träffar en gång per kvartal, men kan ha tätare kontakt vid behov. Samverkan sker specifikt kring framtagandet av den regionala bostadsmarknadsanalysen, samrådsyttranden om inkomna riktlinjer för bostadsförsörjningen samt allmän omvärldsbevakning. Tack vare bredden bland nätverkets medlemmar har länsstyrelsen en god överblick över olika bostadsförsörjningsfrågor, vilket lämpar sig väl för rapportskrivandet samt samrådsyttrande.

Länsstyrelsen har under året kvalitetssäkrat bostadsmarknadsenkäten genom dialog samt möten med alla länets kommuner. Länsstyrelsen har även publicerat en regional bostadsmarknadsanalys som har visat hur läget på den lokala bostadsmarknaden ser ut och hur den bedöms utvecklas. Som en del av det interna arbetet på länsstyrelsen träffas ett flertal verksamheter regelbundet för att säkerställa att det tvärssektoriella arbetet genomsyrar handläggningen av ärenden kopplade till bostadsförsörjningen. Inom denna arbetsgrupp finns representanter från funktionen för folkhälsa, funktionen för integration och funktionen för samhällsplanering representerade. Bostadsmarknadsanalysen har även visat på omfattningen av och hinder för det lokala bostadsbyggandet, marknadsförutsättningarna i länet samt särskilda gruppers bostadssituation. Det råder fortsatt stort underskott på bostäder, vilket slår särskilt hårt mot de grupper i samhället som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. Bostadsmarknadsanalysen fick under 2019 ett större medialt genomslag än tidigare år. Länsstyrelsen bjöds även in till en konferens för förtroendevalda arrangerad av Hyresgästföreningen för att presentera rapportens slutsatser. Under året tog länsstyrelsen fram en populärversion av bostadsmarknadsanalysen med namnet ”3 snabba om bostadsmarknaden i Gävleborg 2019” för att göra rapporten ännu mer tillgänglig.

Resultatbedömning

Tidig dialog ger möjlighet att i ett tidigt skede föra en dialog med kommunerna i ärendegrupper där länsstyrelsens överprövningsgrunder kan komma att aktualiseras. Kommunerna ges möjlighet att utforma sitt förslag till detaljplan på ett sätt så att överprövning kan undvikas. I de fall detaljplanen syftar till att möjliggöra byggandet av bostäder bidrar länsstyrelsens arbetssätt till att verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Det stora arbetet med att verka för att behovet av bostäder tillgodoses har under året i huvudsak handlat om att uppfylla kraven i ”Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar”. Länsstyrelsen har enligt lagen lämnat kommunerna i länet råd, information och underlag för deras planering av bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen har

också verkat för att samordning mellan kommuner kommer till stånd i frågor som rör bostadsförsörjning.

Genom att länsstyrelsen kvalitetssäkrar bostadsmarknadsenkäten, löpande avger yttranden över kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen, parallellt genomför utbetalningar inom de statliga stöden samt tar fram en regional bostadsmarkandsanalys över länet så verkar Länsstyrelsen Gävleborg för att behovet av bostäder tillgodoses. När det regelbundet genomförs tvärsektoriella möten och träffar för att säkerställa att folkhälso-, integrations- samt samhällsplaneringsfrågor samverkar inom området bidrar det till en djupare förståelse för människors värde och behov. Det tvärvetenskapliga perspektivet är viktigt för att kunna bedöma helheten inom bostadsförsörjningen och utifrån det vidta riktiga åtgärder.

Sammanfattningsvis bedömer länsstyrelsen, mot ovan bakgrund, att det arbete som har bedrivits under året gett mycket god effekt och väl verkat för att behovet av bostäder tillgodoses. Den sammanlagda bedömningen för området är utmärkt.

Uppdrag 3.30 Medverka i att säkerställa nationell uppföljning av det regionala tillväxtarbetet

3.30. Länsstyrelserna ska medverka i Tillväxtverkets uppdrag att säkerställa nationell uppföljning av det regionala tillväxtarbetet och följa upp användningen av medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Interna och externa rutiner

Länsstyrelsen Gävleborg följer Tillväxtverkets anvisningar. När ansökan handläggs registreras indikatorer, syfte och mål med stödet. Budget och medfinansiering kontrolleras så att de stämmer. Uppföljning av detta görs av Tillväxtverket.

Utbetalningar granskas enligt Tillväxtverkets rutiner. Vi ser också till så att vår villkorsbilaga följs. Beslut och utbetalningsbeslut fattas alltid efter föredragning.

Resultatbedömning

Läges- och slutrapport bedöms vid varje rekvireringstillfälle så att syfte, mål och kostnadsplan följs. Den sammanlagda bedömningen för området är utmärkt.

Uppdrag 3.34 Fortsätta förenklingsarbetet för företag

3.34. Länsstyrelserna ska fortsätta sitt förenklingsarbete som syftar till att det ska bli enklare att starta och driva företag. Länsstyrelserna ska fokusera på åtgärder som underlättar för företagen att göra rätt.

Arbetet med att förenkla för företag är väl integrerat i den dagliga verksamheten på länsstyrelsen. Tillgänglighet via telefon och e-post, information om förändringar i regelverk samt snabb handläggning av ärenden är viktiga åtgärdsområden.

Några exempel på åtgärder som vidtagits under året är:

- ett aktivt och ökat arbete med information via sociala medier för att underlätta informationsspridning
- öppet hus i samband med ansökningsperioden för jordbrukarstöd för att ge teknisk support vilket resulterar i färre fel i ansökningar
- aktivt arbete med den regionala handlingsplanen för livsmedelsstrategi för att till exempel öka kontaktytor och medvetenhet i kommunerna kring den lokala och regionala livsmedelsstrategin
- en turné i länet med fokus på service och tillgänglighet och möjlighet till att både sätta in och ta ut kontanter.

Resultatbedömning

Arbetet med att förenkla för företag kommer aldrig att kunna ses som klart, men länsstyrelsen bedömer att tankesättet är väl integrerat i den löpande verksamheten. Under året vill vi särskilt lyfta fram att länsstyrelsen genom hela året legat i den absoluta toppen bland länsstyrelserna när det gäller att klara av de fastställda mål som satts upp för handläggningstider för ett antal olika ärendetyper. I slutet av året klarade Länsstyrelsen

Gävleborg av 96 procent av dessa ärenden inom utsatt tid, vilket var bäst i landet. Den sammanlagda bedömningen av området är gott.

Uppdrag 3.35 Bistå Sveriges kommuner och landsting i genomförandet av en ökad digital förvaltning för företag

3.35. Länsstyrelserna ska, utifrån sitt tillsynsansvar avseende kommunal kontroll och handläggningen av vissa ärendetyper och myndighetsområden kopplade till bl.a. alkohollagstiftningen och livsmedelskontrollen, bistå vid genomförandet av regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (N2017/04297/FF). Överenskommelsen omfattar tillstånd som krävs för restaurang- och besöksnärsverksamhet, och syftar till att underlätta för företagande genom en ökad digital förvaltning.

Länsstyrelserna har bistått i framtagandet av lösningar till den digitala plattformen verksamt.se, bland annat i Jordbruksverkets uppdrag om digitala tjänster i livsmedelskedjan som bedrivs i samverkan med Tillväxtverket och Livsmedelsverket. En tjänst för vattenbruk har tagits fram där länsstyrelserna har bidragit med kunskaper vad gäller miljöprövning av framförallt fiskodlingar. Genom kunskapsutbyte och workshops har digitala tjänster och en checklista till en samtjänst för vattenbruk utarbetats. Tjänsten erbjuder, efter ifylld information av brukaren, svar på vilka olika tillstånd och uppgifter som krävs för den tilltänkta verksamheten. I detta arbete har länsstyrelsernas gemensamma IT-organisation fungerat som en kanal in till länsstyrelserna och den digitala förvaltningen. En fullt ut digital ärendehantering gör det lättare för företag att göra rätt från början, att få en snabbare ärendehantering och att lättare få besked om ärendestatus.

Länsstyrelsen rekommenderar och informerar även om användning av digitala ansökningsmöjligheter och i övrigt digital kommunikation med myndigheten i den löpande kontakten med enskilda och företagare.

Viktigt är att komma ihåg att inte alla föredrar det digitala kommunikationssättet, varför olika alternativ bör finnas till hands.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med digital förvaltning utvecklats i en positiv riktning. Länsstyrelsen bedömer att resultatet inom området är gott.

Socialdepartementet

Nedan följer redovisning av återrapporteringskrav och eventuella uppdrag från Socialdepartementet i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019 och som ska återrapporteras i årsredovisningen.

Återrapporteringskrav 1.27 Arbetet med länsstrategier för jämställdhetsintegrering

1.27. Länsstyrelserna ska med utgångspunkt i uppdraget om länsstrategier för jämställdhetsintegrering (S2016/07873/JÄM), redovisa hur de arbetar med genomförandet av dessa. Redovisningen ska innefatta beskrivningar av förankringsarbetet såväl internt som regionalt och en analys av hur strategierna bidrar till länsstyrelsernas arbete med andra strategier, uppgifter och uppdrag som har bäring på de jämställdhetspolitiska målen. Länsstyrelserna ska också göra en bedömning av hur arbetet med strategierna främjar jämställdhetsintegrering i länet och bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen på länsnivå.

Samverkan i länet har stärkts och ett samlat kunskapshöjande har skett.

Ett jämställt Gävleborg – Länsstyrelsen Gävleborgs strategi för jämställdhetsintegrering 2018–2020

Ett jämställt Gävleborg sammanfattar väl länets utgångsläge gällande jämställdhet. Strategin ramar in länsstyrelsens uppdrag enligt instruktionen och tydliggör fokus för arbetet. Som ett stöd av spridningen av strategin och för att gränsa arbetet så har en kortversion arbetats fram under året.

Övergripande prioriteringar för året har varit:

- **Att tillsammans med andra aktörer i länet bygga en hållbar och långsiktig struktur för jämställdhetsarbetet.**

Länsstyrelsen har under året arbetat kontinuerligt tillsammans med Region Gävleborg för att hitta en fördjupad struktur för arbetet genom att ha regelbundna möten och avstämningar.

Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att kartlägga vilka befintliga strukturer, styrande dokument och strategier som finns gällande i länet. Underlaget kommer att användas för kommande strategiperiod för att bättre kunna prioritera och koppla samman jämställdhetsarbetet med andra gällande styrande dokument.

Inom området ANDT och jämställdhet så har ett gemensamt möte genomförts för ANDTS samordnare och jämställdhetssakkunniga. Här finns tydliga kopplingar mellan gällande strategier. ANDTS samordnaren kommer delta på högskoleutbildning för genus och jämställdhet i organisation som handläggaren för jämställdhet arrangerat.

Gällande den nationella strategin för föräldraskapsstöd så lyfts jämställdhet fram som ett perspektiv. Länsstyrelsen har under året givit uppdrag till Region Gävleborgs forskning och utveckling att genomföra en behovsanalys av föräldraskapsstöd i länet.

I uppdraget ingick att sammanställa befintlig statistik som har bäring på föräldraskapsstöd utifrån kön.

- **Att möjliggöra mötesplatser för organisationer och verksamheter i länet för erfarenhetsutbyte och för att föra ut de jämställdhetspolitiska målen.**

Tillsammans har Region Gävleborg, Högskolan i Gävle och länsstyrelsen planerat och bjudit in till två nätverksdagar. En av dagarna ställdes in på grund av för få anmällda och en dag genomfördes med bra engagemang från olika aktörer i länet. Syftet med dagen som genomfördes var att sprida strategin och skapa ett utgångsläge för hur det ser ut i länet gällande jämställdhet genom att presentera könsuppdelad statistik och slutsatser av den. Dagen innehöll diskussionspass för att samla in kunskap om vilket stöd som efterfrågas i länet.

- **Att arbeta för en hållbar och långsiktig kompetensförsörjning i länet.**

Genom Högskolan i Gävle har länsstyrelsen möjlighet att erbjuda platser till samtliga kommuner till en uppdragsutbildning som innefattar 4 högskolepoäng. Länsstyrelsens egen personal har även erbjudits platser för att kunna få bredare kunskaper om genus och jämställdhet i organisationer. Utbildningen har fokus på hur man kan arbeta med jämställdhetsintegrering. Utbildningen kommer att ges under vintern/våren 2020.

- **Att verka för ökad förankring av jämställdhetsarbetet i ledande strukturer.**

Inom våldsområdet har länsstyrelsen erbjudit kommunerna stöd i dialog med politiker och chefer gällande mäns våld mot kvinnor. Utifrån detta har länsstyrelsen besökt en av länets kommuner i en politikerhearing. Mötet var mycket positivt. Fler besök har bokats in under 2020.

- **Att verka för ett ökat våldspreventivt arbete; Att verka för en förbättrad psykisk hälsa, särskilt bland barn och unga.**

Ett större arbete som ska ske tillsammans med andra verksamhetsområden på länsstyrelsen har initierats. Kontakter har skett tillsammans med organisationen MÄN. Av länets tio kommuner så har fyra anmält intresse att delta. Arbetet kommer att organiseras utifrån Jämställdhetsmyndighetens uppdaterade version av "Inget att vänta på". I länsstyrelsens gemensamma arbete med preventionsfrågor genomfördes under året två kommundialogar med fokus på diskussion hur länsstyrelsen kan utgöra ett stöd till kommunerna gällande prevention. Både ungas psykiska hälsa samt våld var punkter som lyftes som angelägna. Statistik från länet har använts som grund i dialogerna för att belysa olikheter gällande kön och att insatserna kan behöva anpassas utifrån kön.

Under året har länsstyrelsen träffat ungdomsgrupper för att diskutera jämställdhet, våld i ungas relationer och föräldraskapsstöd. Syftet med träffarna har varit att lyfta in barn och ungas perspektiv på frågorna och få en förankring i ungas verklighet samt att lyfta in ungas röster i det arbetet som länsstyrelsen bedriver. Deltagarna har fått göra medskick till länsstyrelsen som sedan har använts vidare när möten med olika beslutsfattare och chefer genomförts. Länsstyrelsen upplever att medskicken har varit värdefulla och att medskicken/synpunkterna har tagits emot.

Gällande "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra" så har strategin använts som utgångsläge för att skapa en handlingsplan som tydliggör länsstyrelsens arbete mot våld. För fortsatt arbete framåt så bör tydligare handlingsplan tas fram utifrån

samtliga delområden inom strategin. Strategin i sin helhet är omfattande och mer av övergripande karaktär.

Resultatbedömning

Strategin har använts för att lyfta ut några större prioriteringar för länsstyrelsens arbete under året. Den nya strategin som kommer att utarbetas under 2020 kommer likaledes att utgöra ett värdefullt underlag för att tillsammans med andra aktörer prioritera arbetet och göra det regionalt så meningsfullt som möjligt. Som framgår ovan bedrivs utbildningar och nätverksinsatser. Samarbetet har förbättrats och fördjupats med Region Gävleborg och Högskolan i Gävle, vilket lett till fler gemensamma insatser än tidigare år och insatser med goda resultat. Den samlade bedömningen för området är gott.

Tabeller enligt bilaga 2 till regleringsbrev

Nedanstående tabeller redovisas i enlighet med bilaga 2 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2019: Mallar för redovisning av statistik.

Tabell 1.1: Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsfakta	2019	2018	2017
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	7	4	29
Årsarbetskrafter inom området djurskydd	8,2	7,6	6,9
Årsarbetskrafter inom området livsmedelskontroll	0,8	0,3	0,4
varav Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av livsmedel i primärproduktionen	0,6	0,2	0,2
Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av foder i primärproduktionen	0,1	0,1	0,1
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, ärendehanteringssystemet Platina, Djurskyddskontrollregister.

Kommentar till Tabell 1.1 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen har under de senaste två åren inte lyckats genomföra fullt så många kontroller av djurhälsopersonal som planerat. Detta är därför ett område som bör prioriteras framåt. Antalet årsarbetskrafter inom djurskyddsområdet ökar som en följd av de nya arbetsuppgifter som tillfördes på området under 2018. Under året har även en särskild resurs arbetat med bland annat registervård inom primärproduktionen, vilket är orsaken till att resurserna på detta område ökat.

Tabell 1.2: Fiske

Länsfakta	2019	2018	2017
Antal fiskevårdsområden	52	53	53
Antal fiskelicenser	55	57	57
Antal personliga fiskelicenser	0	0	0
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	8	2	9

Källa: **Antal fiskevårdsområden:** Länsstyrelsen i varje län har ansvar för att ha aktuellt register över Fiskevårdsområden och hanterar nybildning och ombildningar.

Fiskelicenser i Gävleborgs län: HaVsbanken; ett digitalt register som HaV, Havs- och vattenmyndigheten, ansvarar för.

Kommentar till tabellen Tabell 1.2: Fiske

Det finns 55 fiskelicenser i Gävleborgs län enligt HaVsbanken (HaV, Havs- och vattenmyndigheten). Notera att flera personer har fler än en licens, så antalet yrkesfiskare är alltså totalt färre.

Tabell 2.1: Rennäring

Länsfakta om rennäring	2019	2018	2017
Faktiskt antal renar i förhållande till tillåtet antal (%)			
Antal samebyar	1		

Kommentar till tabellen Tabell 2.1: Rennäring

Den 28 december 2019 tog Tåssåsens sameby vinterbete i anspråk för ca 1 000 renar i de nordvästligaste delarna av länet.

Tabell 4.1: Kulturmiljö

Länsfakta kulturmiljö	2019	2018	2017
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	8 244	9 824	9 735
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen	111	109	108
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturmiljölagen	88	88	88
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	77	77	77
Kulturresevat, <i>antal</i>	3	3	3
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	20	20	10

Källa:

Fornlämningar – Uppgift från Riksantikvarieämbetet förmedlad som utdrag ur Kulturmiljöregistret per den 14 december 2019.

Byggnadsminnen – Länsstyrelsens förteckning över länets byggnadsminnen

Kyrkobyggnader – Länsstyrelsens förteckning över länets kyrkobyggnader

Riksintresseområden – Länsstyrelsens GIS-skikt, Riksintressen kulturmiljövård

Kulturresevat – Länsstyrelsens GIS-skikt, Kulturresevat

Andel kommuner med kulturmiljöprogram - Miljömålsportalen, indikator "Planering kulturmiljö"]

Kommentar till Tabell 4.1: Kulturmiljö

Gruppen byggnadsminnen har genom regeringsbeslut utökats med de statliga byggnadsminnena Trönö gamla kyrka samt Enångers gamla kyrka.

Antalet fornlämningar har minskat i samband med migreringen av data från FMIS (Fornminnesinformationssystemet) till Kulturmiljöregistret (KMR). Denna process har inneburit att ett antal lämningar har bytt status från fornlämning till möjlig fornlämning. Under året har nyregistrering av 94 fornlämningar skett för länet.

Tabell 4.2: Utbetalade bidrag för kulturmiljö

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2019	2018	2017
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	9 757		
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	0	10 185	8 761

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, Riksantikvarieämbetets handläggarsystem KÄLLA

Kommentar till Tabell 4.2: Utbetalade bidrag för kulturmiljö

Under året har 9 757 137 kr utbetalats avseende anslaget 7:2. Vid årsskiftet 2018/19 sjösattes det nya systemet ASK-bidrag (Allmänt handläggarsöd kulturmiljö). Detta har påverkat årets arbete dels genom att implementeringen av systemet har krävt ändrade rutiner och utbildning, dels genom att systemet inte har varit fullt fungerande och färdigutvecklat. Länsstyrelsen bedömer dock att systemet har förutsättningar att fungera väl efter inkörningsjusteringar. Länsstyrelsen Gävleborg har utvecklat rutiner för uppföljning av ärenden och utbetalningar i syfte att säkerställa smidiga och snabba utbetalningar.

Tabell 5.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter Folkhälsa

Kostnader och årsarbetskrafter för folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)¹⁾	3 601	3,4

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11). Tabellen ska innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen ska endast redovisas för senaste räkenskapsåret.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

Tabell 6.1: Jämställdhet

Kostnader/intäkter för område Jämställdhet	2019	2018	2017
Verksamhetskostnader inkl. OH¹⁾ (tkr)	5 747	4 227	2 867
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	799	473	859
varav övrig finansiering (tkr)	4 948	3 754	2 008
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	2,58	1,59	1,67
Verksamhetsintäkter	3 789	3 233	1 709

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

Kommentar till tabellen Tabell 6.1: Jämställdhet

Övrig finansiering innefattar tillskottet som Gävleborg särskilt tilldelats, som ett av fyra län, för projektet Resurscentra Gävleborg. Beloppet för 2019 är därvid större än det belopp som tilldelades 2018 då Resurscentra endast bedrevs under del av året.

Annat beslut från regeringen

Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18

Myndigheterna ska bistå rådet i arbetet med att samverka och med att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder som bidrar till en utveckling av hållbara städer. Arbetet ska ske inom ramen för myndigheternas verksamhetsområden och befintliga anslag.

Myndigheterna ska bilda ett nätverk där experter från myndigheterna ingår samt där även en expert som representant för länsstyrelsen och en expert som representant för kommuner som utses av Sveriges Kommuner och landsting (SKL) ska kunna ingå. Nätverket ska med sin sakkunskap stödja rådet i arbetet med underlag och konsekvensbedömningar.

Respektive myndighet ska senast 1 februari varje år ta fram en åtgärdslista med konsekvensbeskrivna åtgärder som publiceras på respektive myndighets webbplats. Listan ska omfatta åtgärder som respektive myndighet har genomfört och avser att genomföra. Åtgärderna ska vara uppföljningsbara och rymmas inom myndigheternas verksamhetsområden. Åtgärderna ska genomföras integrerat i de berörda myndigheternas ordinarie processer och ska förhålla sig till andra relevanta åtgärder och program.

Myndigheterna ska i sina årsredovisningar redogöra för hur arbetet fortlöper.

Rådet för hållbara städer

Rådet för hållbara städer består av myndighetscheferna vid alla deltagande myndigheter samt representanter från kommuner och länsstyrelser. Ordförande för rådet är riksarkitekten Helena Bjarnegård. Till rådet finns en expertgrupp knuten, den består av sakkunniga inom varje deltagande organisation. Expertgruppen tar fram strategier, förslag på åtgärder och samverkansmöjligheter. Dessutom finns en kommungrupp, forskningsgrupp samt en näringslivsgrupp knuten till rådet. Dessa fungerar som bollplank i rådets arbete för att säkerställa att arbetet får ett verkligt genomslag.

Länsstyrelserna tillsammans ingår som en myndighet i rådet för hållbara städer. Rådet för hållbara städer ingår i regeringens satsning för hållbar stadsutveckling. I december 2017 inrättade regeringen rådet för hållbara städer, ett forum bestående av elva statliga myndigheter samt SKR och Länsstyrelsen.

Rådet har i uppgift att stötta kommunerna i arbetet med mål 11 i Agenda 2030 som behandlar långsiktigt hållbar stads- och samhällsutveckling. Varje år publiceras en åtgärdslista på "Hållbar Stad" där rådets kommande aktiviteter redovisas. I fokus för arbetet ligger regeringens "strategi för levande städer", rådets uppgift är att stötta utförare, framför allt kommuner och landsting, i genomförandet av regeringens politik. Rådet ska verka till maj 2022. Fram till dess ska en samlad åtgärdslista bestående av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling presenteras på "Hållbar Stad" varje år. Varje år ska rådet dessutom redovisa vilka åtgärder man ser som strategiskt viktiga för arbetet med hållbara städer, men som helt eller delvis ligger utanför de deltagande myndigheternas ansvarsområden. Det ska även lämnas förslag på eventuella stadsutvecklingsfrågor som behöver utredas. Boverket har uppdraget att tillhandahålla ett kansli som stöd i rådets arbete.

Rådet ska årligen redovisa en gemensam åtgärdslista av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling och som myndigheterna avser utföra i samverkan. Rådet ska även redovisa förslag till regeringen på strategiskt viktiga frågor som helt eller delvis ligger utanför rådets ansvarsområde samt lämna förslag på eventuella frågor som behöver utredas. Den 1 mars 2019 lämnade rådet en åtgärdslista och redovisade arbetet under år 2018 i en rapport till regeringskansliet.

Resultatbedömning

Under 2019 har bland annat ett strategiskt dokument med övergripande mål och strategier för arbetet 2019–2022 tagit fram, ett nytt kansli har inrättats vid Boverket, rådets webbplats hallbarstad.se har flyttats över från ArkDes till Boverket och arbete har påbörjats med att vidareutveckla webbplatsen. Rådet har även arrangerat ett gemensamt seminarium under Almedalsveckan i juni 2019.

Länsstyrelserna har bidragit med att synkronisera rådets arbete med det arbete som bedrivs i Miljömålsrådet. Vidare har länsstyrelserna deltagit i rådets arbete samt poängterat vikten med att få en samlad och tydlig stat gentemot kommunerna och att det är viktigt att arbeta med Agenda 2030 och då står särskilt mål 11 i fokus för rådets arbete. Länsstyrelsens arbete inom detta har viss utvecklingspotential och det är till viss del svårt att applicera hela uppdraget i den dagliga verksamheten. Arbetet fortlöper enligt plan och det samlade resultatet för området bedöms som gott.

Året i siffror

Avsnittet är framtaget i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 2.2 i länsstyrelsernas regleringsbrev 2019. Uppdraget ersätter tidigare regeringsbeslut S2012/4487/SFÖ.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2017–2019 Tkr

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2019	2018	2017
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	5 640	5 341	5 334
201	Allmänna val	865	2 890	183
25	Trafikföreskrifter m.m.	444	468	468
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 730	9 204	7 801
30	Regional tillväxt	361	516	576
34	Infrastrukturplanering	489	227	436
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 704	5 789	5 960
41	Stöd till boende	1 513	924	513
42	Energi och klimat	2 847	3 198	2 287
43	Kulturmiljö	6 650	6 716	6 723
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	30 778	77 535	7 206
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	9 821	10 856	9 120
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28 500	33 234	26 991
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 208	1 474	1 144
53	Vattenverksamhet	7 942	6 668	6 760
54	Mineral-och torvfyndigheter	70	82	128
55	Miljöfarlig verksamhet	3 751	3 938	3 239
56	Övrigt miljö-och hälsoskydd	1 556	1 357	790
57	Förorenade områden, efterbehandling	3 278	2 270	2 262
58	Restaurering	1 131	1 134	881
60	Lantbruk och landsbygd	19 685	18 500	15 881
61	Rennärning m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62	Fiske	4 466	5 533	4 296
70	Folkhälsa	3 601	3 116	2 272
80	Jämställdhet	4 326	3 631	2 360
81	Nationella minoriteter	54	45	120
82	Mänskliga rättigheter	1 403	972	697
85	Integration	5 401	7 091	7 606
	SUMMA PRODUKTION	163 214	212 709	122 035
10	Myndighetsövergripande verksamhet	17 233	13 842	12 571
11	Administration och intern service	40 543	37 951	35 037
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	220 990	264 502	169 644
99	Resurssamverkan ²⁾	1 780	1 858	1 730
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ³⁾	222 771	266 360	171 373

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod (och tresiffernivå avseende VÄS 201 Allmänna val).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2017–2019 Tkr

Gällande väs 45 skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar beror den förhållandevis höga nivån i huvudsak år 2018 på skogsbränderna i Ljusdals kommun. År 2019 beror den förhållandevis höga nivån i huvudsak på efterarbetet av skogsbränderna i Ljusdals kommun år 2018.

Fluktueringen av medel för VÄS 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden är direkt kopplat till politiska beslut.

Från 2018 till 2019 så har verksamhetskostnaderna för vattenverksamhet ökat med 19 procent beroende på att länsstyrelsen Gävleborg har blivit tilldelade riktade medel för detta arbete från Havs- och vattenmyndigheten.

Från 2018 till 2019 så har verksamhetskostnaderna för förorenad mark ökat med 44 procent beroende på att vi under 2017 och 2018 ej hade full personalstyrka, inför 2019 så rekryterade vi ytterligare personal vilket gjorde att vi kunde förbruka de medel vi blivit tilldelade.

Väskod 80 innefattar uppdraget som Gävleborg särskilt tilldelats, som ett av fyra län, för projektet Resurscentra Gävleborg. Kostnaden för 2019 är därvid större än kostnaden för 2018 då Resurscentra endast bedrevs under del av året.

I väskod 82 speglas att länsstyrelsen allt starkare prioriterar uppdraget mänskliga rättigheter. I väskod 85 speglas att omfattning av verksamheten inom integration varit något mindre under året i jämförelse med de två åren dessförinnan.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2019

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	5 640	2,55%	2 368	4,15%	8 007	3,63%
201	Allmänna val	865	0,39%	425	0,74%	1 290	0,59%
25	Trafikföreskrifter m. m.	444	0,20%	225	0,39%	669	0,30%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 730	5,31%	4 772	8,36%	16 503	7,49%
30	Regional tillväxt	361	0,16%	123	0,22%	484	0,22%
34	Infrastrukturplanering	489	0,22%	210	0,37%	699	0,32%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 704	2,13%	2 285	4,00%	6 989	3,17%
41	Stöd till boende	1 513	0,68%	755	1,32%	2 268	1,03%
42	Energi och klimat	2 847	1,29%	1 294	2,27%	4 141	1,88%
43	Kulturmiljö	6 650	3,01%	2 677	4,69%	9 327	4,23%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	30 778	13,93%	5 427	9,50%	36 204	16,43%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	9 821	4,44%	3 644	6,38%	13 465	6,11%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28 500	12,90%	9 063	15,87%	37 563	17,05%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 208	1,00%	1 089	1,91%	3 297	1,50%
53	Vattenverksamhet	7 942	3,59%	3 969	6,95%	11 911	5,41%
54	Mineral- och torvfyndigheter	70	0,03%	36	0,06%	106	0,05%
55	Miljöfarlig verksamhet	3 751	1,70%	1 807	3,16%	5 558	2,52%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	1 556	0,70%	730	1,28%	2 286	1,04%
57	Förorenade områden, efterbehandling	3 278	1,48%	1 334	2,34%	4 612	2,09%
58	Restaurering	1 131	0,51%	271	0,47%	1 402	0,64%
60	Lantbruk och landsbygd	19 685	8,91%	7 388	12,94%	27 072	12,29%
61	Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62	Fiske	4 466	2,02%	1 577	2,76%	6 043	2,74%
70	Folkhälsa	3 601	1,63%	1 316	2,30%	4 916	2,23%
80	Jämställdhet	4 326	1,96%	1 421	2,49%	5 747	2,61%
81	Nationella minoriteter	54	0,02%	16	0,03%	70	0,03%
82	Mänskliga rättigheter	1 403	0,64%	445	0,78%	1 848	0,84%
85	Integration	5 401	2,44%	2 434	4,26%	7 834	3,56%
	SUMMA PRODUKTION	163 214	73,86%	57 099	100,00%	220 313	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	17 233	7,80%				
11	Administration och intern service	40 543	18,35%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	220 990	100,00%			220 313	100,00%
99	Resurssamverkan ²⁾	1 780		677		2 458	
	Totalsumma verksamhetens	222 771				222 771	

	kostnader enl. resultaträkningen³⁾						
	Myndighetsövergripande, adm. och intern service uppdelat på: ⁴⁾						
	Nivå 1 (113–115)	26 472	23,60%				
	Nivå 2 (110–112, (116–119)	14 071	12,54%				
	Nivå 3 (100–109)	17 233	15,36%				
	Personalkostnad produktion (kkl. 4, verksamhetskod 2–8)	112 173					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

⁴⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell B - Verksamhetskostnader 2019

Kostnaderna för verksamhet inom VHT 28 har ökat under 2019 av flera skäl. Den största orsaken är att kostnader för verkställighet av omhändertaganden av djur räknas in i denna post, samt att OH dessutom läggs till. Uppgiften togs över av länsstyrelserna under 2018 och under 2019 har länsstyrelsen haft flera stora omhändertaganden som lett till stora kostnader. Dessa kostnader faktureras den tidigare djurhållaren. I samband med att uppgiften togs över från polisen, tillsammans med arbetet med tillsynsärenden, rekryterades även mer personal för arbetsuppgifterna.

Gällande fiske VÅS 62 - under 2018 hade länsstyrelsen ett flertal projektanställda inom ett större restaureringsprojekt med stöd från EU. Detta projekt har i stället haft externa fiskevårdskonsulter upphandlade för restaureringsåtgärderna under år 2019.

Tabell C – Årsarbetskrafter 2017–2019

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2019 totalt	2019 varav kvinnor	2019 varav män	2018 totalt	2017 totalt
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	6,0	3,5	2,5	6,5	7,1
201 ¹⁾	Allmänna val	1,2	0,9	0,4	2,7	0,2
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,7	0,1	0,6	0,8	0,8
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13,7	12,7	1,0	12,7	11,0
30	Regional tillväxt	0,3	0,3	0,0	0,5	0,8
34	Infrastrukturplanering	0,7	0,3	0,4	0,3	0,7
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6,1	3,8	2,3	7,9	8,6
41	Stöd till boende	2,7	1,3	1,3	1,6	0,8
42	Energi och klimat	3,5	2,5	1,1	3,7	3,2
43	Kulturmiljö	7,5	4,2	3,3	7,7	7,7
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	12,8	7,4	5,5	15,0	8,1
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	9,8	5,9	3,9	12,0	11,5
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27,6	13,0	14,6	28,9	27,9
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,4	2,4	1,0	2,4	1,9
53	Vattenverksamhet	11,6	4,4	7,2	9,6	10,2
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
55	Miljöfarlig verksamhet	5,0	2,2	2,8	5,2	4,9
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	2,3	1,4	0,9	2,1	1,3
57	Förorenade områden, efterbehandling	4,0	2,2	1,8	3,7	3,5
58	Restaurering	0,9	0,3	0,5	0,6	0,9
60	Lantbruk och landsbygd	21,1	13,5	7,5	20,7	21,1
61	Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62	Fiske	4,8	1,1	3,8	5,1	4,3
70	Folkhälsa	3,4	2,1	1,3	2,9	2,5
80	Jämställdhet	3,7	3,6	0,1	1,9	1,5
81	Nationella minoriteter	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
82	Mänskliga rättigheter	1,2	1,2	0,0	0,9	0,6
85	Integration	6,2	4,4	1,8	9,0	10,4
	SUMMA PRODUKTION	160,3	94,5	65,8	164,4	151,9
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10,4	6,5	3,9	9,8	10,6
11	Administration och intern service	20,0	11,7	8,3	20,0	17,6
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	190,7	112,7	78,0	194,1	180,1
99	Resurssamverkan ²⁾	1,7	1,3	0,4	1,9	2,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	192,5	114,0	78,4	196,0	182,2

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m år 2018.

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffrignivå.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter 2017–2019

Till följd av riktade medel från Havs- och vattenmyndigheten så har antal årsarbetskrafter inom vattenverksamhet ökat med 2,0 från 2018 till 2019.

Tabell D – Representation

Kostnader för representation	2019 totalt (tkr)	2019 per åa (kr)	2018 totalt (tkr)	2018 per åa (kr)	2017 totalt (tkr)	2017 per åa (kr)
Intern representation	105	548	123	626	109	597
Extern representation	329	1 711	386	1 968	320	1 757

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Tabell E – Lokaler

Lokalkostnader ¹⁾	2019	2018	2017
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ²⁾	1 574	1 517	1 465
Lokalyta (m ²)	1 224	1 224	1 224
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 286	1 239	1 197
Lokaler³⁾			
Lokalkostnader (tkr)	10 022	9 382	8 926
Lokalyta (m ²)	8 170	7 765	7 765
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 227	1 208	1 149
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	52	48	49
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	42	40	43
Kontorslokaler⁴⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	6 554	6 159	6 159
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	34	31	34
SUMMA LOKALKOSTNADER	11 597	10 899	10 391

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m. m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Länsstyrelsen har under 2019 utökat möjligheter till konferenser i egna lokaler. Total lokalyta ökar med 400 (m²).

Tabell F – Redovisning av ärenden 2019

(samtliga ärenden oavsett databas)

Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10–11)	32	82	298	345	67	6
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	37	616	29	621	61	0
Allmänna val (201)	8	100	3	107	4	0
Trafikföreskrifter m. m. (25)	21	130	4	113	42	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	188	1 253	635	1 914	162	9
Regional tillväxt (30)	0	5	1	6	0	0
Infrastrukturplanering (34)	6	19	0	16	9	2
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	74	951	17	950	92	4
Stöd till boende (41)	252	533	0	352	433	0
Energi och klimat (42)	10	46	6	59	3	1
Kulturmiljö (43)	226	503	38	574	193	34
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	45	109	31	135	50	2
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	67	230	21	227	91	0
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	161	203	175	338	201	37
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	48	774	74	835	61	1
Vattenverksamhet (53)	115	428	34	483	94	11
Mineral- och torvfyndigheter (54)	2	14	0	16	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	42	392	63	440	57	2
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	17	193	33	225	18	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	30	61	27	92	26	3
Restaurering (58)	2	13	2	12	5	0
Lantbruk och landsbygd (60) ¹⁾	3 467	7 042	49	8 064	2 494	1 248
Rennäring m. m. (61)	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)	18	589	23	605	25	0
Folkhälsa (70)	14	22	7	20	23	1
Jämställdhet (80)	2	4	8	9	5	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	7	7	3	11	6	1
Integration (85)	6	41	15	58	4	0
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	4 897	14 360	1 596	16 627	4 226	1 362
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Under 2019 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbruksstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej

gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd och miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2019 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2019

Förklaringen av antalet öppna ärenden äldre än två år för 51 skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av områden är att många reservatsbeslutsärenden är omfattande och komplexa, och ofta fleråriga processer.

Tabell G – Handläggningstider

VÄS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2017–2019	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Utfall (%) 2017	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018	Medel-antal dagar 2017
202	Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204	Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212	Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282	Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ Djurskyddslagen ²⁾	90	100	96	97	15	20	19
282	Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	97	100	99	8	8	9
282	Anmälningsärenden djurskydd	90	95	87	79	32	45	68
403	Överklagade av lov, förhandsbesked ³⁾	150	97	100	98	98	82	86
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder ³⁾	120	100	100	100	66	74	49
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	89	60	78	121	173	16
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m. fl. författn	180	53	35	75	180	192	163
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	95	96	96	28	17	17
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ⁴⁾	21	100	99	100	4	4	4
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 5)}	180						
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	83	77	100	53	52	37
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	100	95	91	11	13	12
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	98	88	88	10	15	15
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	180	32	33	9	313	364	416
	Projektstöd	180	45	29	14	379	577	372
	Miljöinvesteringar	180	40	64	26	302	206	300
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	180	100	43	25	132	176	293
	Projektstöd	180	-	0	0	-	259	350
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{7, 8)}							
	Företagsstöd	120	79	86	79	70	83	105
	Projektstöd	120	82	88	79	77	64	94
	Miljöinvesteringar	120	86	86	100	92	69	54
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{7, 8)}							
	Företagsstöd	120	100	0	-	63	211	-
	Projektstöd	120	-	0	-	-	-	-
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	98	97	86	9	8	12
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100	97	100	13	14	7

1) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

2) Målet är satt från komplett ansökan.

3) Uppdrag 3.39 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2019.

4) Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

5) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

6) Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

7) Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

8) Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell G – Handläggningstider

Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder (VÄS 602)

Landsbygdsprogrammet öppnade för ansökningar om företagsstöd för djurstallar och projektstöd för bredband i september 2014 och från 2015 för övriga stödformer.

Fiskerifonden öppnade för ansökningar 2015. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om ansökan om stöd i landsbygdsprogrammet öppnade inte förrän vintern 2015/2016 och för fiskerifonden kunde länsstyrelserna börja ta beslut först efter Jordbruksverkets avropsbeslut i september 2016. Länsstyrelserna har haft en ackumulerande ärendebalans från programmets start vilken nu minskat i slutet av programperioden. Dock finns fortfarande äldre ärenden som påverkar måluppfyllnaden och medeltal för handläggningstid negativ, när ärendebalanserna minskas. Detta förklarar den låga måluppfyllelsen.

Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder (VÄS 602)

Gällande utbetalningar av landsbygdsstöd så öppnade möjligheten för kund att söka delutbetalning och förskott i april 2016 och slututbetalning i maj 2016. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om förskott/delutbetalningar öppnade sommaren 2016 och först i december 2016 kunde beslut om slututbetalning ske i alla stödformer.

Ansökan om stöd och utbetalning av stöd från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) (VÄS 622)

För ansökan om stöd och ansökan om utbetalning av stöd gällande företagsstöd och projektstöd från EHFF har för tydlighetens skull utfallet redovisats i tabellen trots att antalet beslutade ärenden understiger 10 stycken.

Gällande stöd från EHFF fattar länsstyrelserna beslut om stöd efter urval och medelsfördelning av Jordbruksverket. Jordbruksverket fattar beslut om utbetalning på länsstyrelsens handlagda ansökningar.

Tabell H – Styckkostnader*

VÄS	Styck-kostnad 2019 ¹⁾	Styck-kostnad 2018 ¹⁾	Styck-kostnad 2017 ¹⁾	Kostnad inkl. OH 2019 ¹⁾	Kostnad inkl. OH 2018 ¹⁾	Kostnad inkl. OH 2017 ¹⁾	Antal ärenden 2019 ²⁾	Antal ärenden 2018 ²⁾	Antal ärenden 2017 ²⁾
282 Djurskydd	6,3	4,7	4,2	9 508,3	7 134,9	6 508,7	1 509	1 533	1 566

¹⁾ Urvalet av styckkostnader i tabellen baserar sig på ärendeslag som finns i länsstyrelsernas ärendehanteringssystem Platina och innehåller ärendeslag med fler ärenden än 1 000 stycken.

¹⁾ Uttryckt i tkr.

²⁾ Avser antalet beslutade ärenden.

Kommentar till Tabell H – Styckkostnader 2017–2019 för ärendeslag med stort antal ärenden år 2019

Styckkostnaderna för ärendetyp 282 har ökat under 2019 kopplat till att kostnader för verkställighet av omhändertaganden av djur räknas in i denna post, samt att OH dessutom läggs till. Uppgiften togs över av länsstyrelserna under 2018 och under 2019 har länsstyrelsen haft flera stora omhändertaganden som lett till stora kostnader. Dessa kostnader faktureras den tidigare djurhållaren.

Övriga återrappporteringskrav

Avsnittet innehåller övriga återrappporteringskrav enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Avgiftsbelagd verksamhet, enligt 3 kap. 2 §

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2017	2018				2019					2019
	Akkumulerat utfall	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Nettoutfall	Budget intäkter	Utfall intäkter	Budget kostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Nettoutfall	Akkumulerat utfall
Offentlighetsverksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-485	374	464	-90	320	346	370	335	-50	11	-564
Registreringsavgift för jaktområden	0	28	28	0	25	25	25	25	0	0	0
Delgivning	0	17	17	0	30	44	30	44	0	0	0
Övrig offentligverksamhet	29	249	78	171	104	259	104	228	0	31	232
Uppdragsverksamhet											
Resurs-samordning	125	3 749	3 835	-86	1 575	2 501	1 575	2 451	0	50	90
Summa totalt	-331	4 416	4 421	-5	2 054	3 176	2 104	3 083	-50	93	-242
- fördelat på											
Summa offentlig-rättsligt	-456	667	586	81	479	675	529	632	-50	43	-332
Summa uppdrags-verksamhet	125	3 749	3 835	-86	1 575	2 501	1 575	2 451	0	50	90

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrappporteringskrav som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till tabellen avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna vilket bland annat beror på att vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket därmed ger kundförluster.

Kompetensförsörjning, enligt 3 kap. 3 §

3 § Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Länsstyrelsens introduktionsutbildning för nya medarbetare har omarbetats under året med fokus på det interna säkerhetsarbetet och rollen som medarbetare. Funktionsansvariga har utvecklats genom ett antal riktade utbildningsinsatser under rubriken ”Leda utan att vara chef”

Uppdatering av kunskaper/förmågor inom delar av arbetsmiljöarbetet, exempelvis hur hantera hot och våld har genomförts för prioriterade arbetsgrupper. Arbetsmiljöansvariga chefer har i samarbete med företagshälsovården repeterat och diskuterat utifrån aktuella forskrifter.

Kollektiva temadagar har arrangerats under rubrikerna ”Mänskliga Rättigheter” och ”Digital Kommunikation”.

Fortsatt certifiering inom HBTQ för ytterligare medarbetargrupper.

Med stöd av GDQ (Group Development Questionnaire) har tiotalet arbetsgrupper (team) ökat sin effektivitet/produktivitet främst genom att tydliggöra mål, roller och struktur.

Medarbetare uttagna till myndighetens krisorganisation har deltagit i ett omfattande utbildnings- och övningsprogram kopplat till övning ”Havsörn”.

Resultatbedömning

Utöver kompetensinsatserna inom respektive sakområde som genomförts under 2019 gör länsstyrelsen bedömningen att ovanstående åtgärder säkerställt och bidragit till att fullgöra våra uppgifter.

Personalomsättning	2019	2018	2017
Personalomsättning tillsvidareanställda *			
- Nyanställda	11,60%	18,00%	24,40%
- Avgångna	12,10%	12,20%	16,50%

*Nyckeltalet är beräknat så att provanställningar räknas både vid provanställningens inledning, avslut samt vid övergången till en tillsvidareanställning.

Sjukfrånvaro, enligt 7 kap. 3 §

Kön	Ålder	2019			2018		
		Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤29	4,1	- ¹		3,7	- ¹	- ¹
	30–49	40,2	2,0%		39,8	2,2%	-
	50≥	41,4	2,8%	38,2%	42,0	3,9%	66,2%
	Alla	85,7	2,3%	25,0%	85,5	3,0%	47,7%
Kvinnor	≤29	9,0	- ¹	- ¹	11,1	4,6%	-
	30–49	76,7	3,8%	64,4%	80,6	4,3%	71,1%
	50≥	46,8	10,2%	76,0%	39,8	8,1%	64,8%
	Alla	132,6	6,6%	69,7%	131,2	5,5%	64,8%
Samtliga	≤29	13,1	8,3%	57,8%	14,8	3,7%	-
	30–49	117,0	3,2%	56,4%	120,4	3,6%	62,9%
	50≥	88,2	6,7%	69,6%	81,7	5,9%	65,2%
Summa		218,3²	4,9%	63,5%	216,9	4,5%	61,3%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

1) Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ. Utelämnad uppgift kan ersättas med ett streck i rutan (-).

2) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Uppgifterna i tabellen har hämtats från LISA-verktyget 2019-01-24.

Sökväg i LISA: Medarbetare/Frånvaro/Sjukfrånvaro detaljer. Frånvarouppföljningen begränsas av egenrapporteringen i Agresso. Detta innebär att frånvarodata har en eftersläpning i upp till två månader. Vilket kan innebära att siffrorna ovan kan förändras för 2019.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har under 2019 ökat med 0,4 procentenheter i jämförelse med 2018. Gruppen män har i sin helhet minskat sjukfrånvaron till 2,3% från en relativt låg sjukfrånvaro på 3% 2018. Sjukfrånvaron 60 dagar och mer har nästan halverats från 47,7% till 25,0%.

Sjukfrånvaron för gruppen kvinnor har ökat från 5,5% till 6,6%, sjukfrånvaron 60 dagar och längre ökar med 4,9 procentenheter mellan 2018 (64,8%) och 2019 (69,7%). Det är sjukfrånvaro för gruppen kvinnor 50 år och äldre som sjukfrånvaron ökar mest från 8,1% 2018 och 10,2% 2019. Frånvaro 60 dagar och mer ökar med 11,2 procentenheter från 64,8% 2018 till 76,0% 2019.

Information av väsentlig betydelse

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Skogsbränderna 2018 – Efterarbete 2019

2018 drabbades Gävleborgs län av stora skogsbränder. I trakterna av Kårböle i Ljusdals kommun brann 9 500 hektar skogsmark. I Gävleborg var det 134 fastighetsägare som berördes av bränderna. Stora bränder härjade också i grannlänerna Dalarna och Jämtland. Länsstyrelsen har fått mycket beröm från markägare för agerandet under och efter branden. Även i de utredningar som gjorts efter bränderna har Länsstyrelsen Gävleborg fått utmärkt betyg för sina insatser i krisledningen med mera.

Efterarbetet har pågått från hösten 2018 och under större delen av 2019. Vid en ceremoni i Kårböle avtäcktes en minnessten över händelsen och över de insatser som gjordes under branden. Insatser som räddade egendom och svårare personskador. Efterarbetet har varit omfattande med markägarkontakter, återställning av brandgator och vägar, naturinventeringar, utbetalning av lön och ersättningar och granskning av fakturor med mera. I och med ceremonin avslutades efterarbetet i fas 3 och samordningskansliet stängdes. Visst efterarbete har dock tagits om hand under hela 2019.

Den ekonomiska ersättning som Länsstyrelsen erhållit för arbetet med bränderna under 2018 och 2019 har kompenserat de extra kostnader som myndigheten haft.

Resultaträkning

Resultaträkning (TKR)

	2019	2018	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	117 144	120 958	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	8 702	10 908	2
Intäkter av bidrag	97 282	134 269	3
Finansiella intäkter	16	23	4
Summa	223 145	266 158	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-139 081	-142 958	5
Kostnader för lokaler	-12 281	-12 272	6
Övriga driftskostnader	-69 706	-109 392	7
Finansiella kostnader	-96	-166	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 607	-1 572	16,17
Summa	-222 771	-266 360	
Verksamhetsutfall	374	-202	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9 346	9 008	9
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-9 346	-9 008	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7 314	4 986	10
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	34 151	31 610	11
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 596	1 641	12
Finansiella kostnader	-3	-5	13
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål	-510	-1 141	13
Lämnade bidrag	-44 719	-37 092	14
Saldo	-172	0	15
Årets kapitalförändring	203	-202	15

Balansräkning

TILLGÅNGAR (TKR)	2019-12-31	2018-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	21	38	
Summa	21	38	16
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	468	358	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3 912	3 197	
Summa	4 381	3 555	17
Varulager m.m.			
Fastigheter	15	15	
Summa	15	15	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	641	198	
Fordringar hos andra myndigheter	3 474	3 706	19
Övriga kortfristiga fordringar	1 100	5 590	20
Summa	5 216	9 494	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 201	2 879	
Upplupna bidragsintäkter	13 555	13 999	
Övriga upplupna intäkter	766	502	
Summa	17 523	17 380	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	41 469	5 980	
Summa	41 469	5 980	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	24 908	27 124	
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	1 747	1 101	
Kassa och bank	1 442	1 451	
Summa	28 097	29 676	
Summa tillgångar	96 720	66 138	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2019-12-31	2018-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	15	15	
Balanserad kapitalförändring	257	459	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	203	-202	
Summa	474	272	23
Fonder			
Fonder	5 728	5 217	
Summa	5 728	5 217	13
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	380	465	24
Övriga avsättningar	1 268	1 088	25
Summa	1 648	1 553	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	4 030	3 366	26
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	5 469	7 595	27
Leverantörsskulder	9 096	7 309	
Övriga kortfristiga skulder	18 586	2 517	28
Depositioner	1 747	1 101	29
Summa	38 929	21 888	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	12 329	12 838	
Oförbrukade bidrag	37 611	24 370	
Summa	49 941	37 208	30
Summa kapital och skulder	96 720	66 138	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 01								
Rikets styrelse								
01 05 001 017								
Länsstyrelserna m.m.	2 156	117 798	0	0	119 954	-120 069	-115	31
Utgiftsområde 19								
Regional tillväxt								
19 01 001 017								
Regionala tillväxtåtgärder	2 244	4 465	0	-2 244	4 465	-4 465	0	32
Summa	4 400	122 263	0	-2 244	124 419	-124 534	-115	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 006 Expeditions- och ansökningsavgifter	610	726	
2537 106 Miljöskyddsavgift	7 100	7 949	
2552 304 Avgifter enligt avfallsförordningen	110	113	
2714 104 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	200	596	
2811 194 Övriga inkomster ¹⁾	0	-38	
Summa	8 020	9 346	9

¹⁾ Inkomsttitel 2811 194 Övriga inkomster avser till största delen kostnader gällande Jordfonden.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år				NOT
		2019	2019	2020	2021	2022	2023	
19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder	7 000	6 955	3 340	2 278	693	0	0	32

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2020.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Vid redovisningen av de uppgifter som avses i 2 § 1–3 förordningen med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa bestämmelserna 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader.
- Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Indikatorer

Det finns områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen Gävleborg inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat:

- svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Styckkostnader

Enligt 3 kap. 1 § FÅB ska styckkostnader för handläggning av ärenden inom ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden redovisas. Myndigheten bedömer enligt ESV: s föreskrifter till bestämmelsen självständigt vad som avses med ett stort antal ärenden. Länsstyrelsens bedömning är att 1 000 ärenden ska betraktas som ett stort antal.

Enligt ESV: s allmänna råd till bestämmelsen i 3 kap. 1 § bör de ärendeslag som redovisas vara väsentliga att redovisa samt utgöra verksamhetens prestationer. Styckkostnaderna per ärendeslag bör beräknas som totala verksamhetskostnader, inklusive andel av gemensamma kostnader men exklusive transfereringar. Länsstyrelsens beräkning av styckkostnader (som återfinns i Tabell H) beräknas enligt följande:

- Totala verksamhetskostnader (S-kod 4–6999) inklusive overhead (konto 9800) men exklusive transfereringar för respektive ärendeslag på 3-ställig VÄS-nivå under angiven period dividerat med antalet *beslutade* ärenden inom respektive ärendeslag på 3-ställig VÄS-nivå under angiven period.

Länsstyrelsen har följande kommentarer om den valda beräkningsmetoden:

- Att *beslutade* ärenden utgör nämnaren i beräkningarna beror på att detta begrepp bäst motsvarar begreppet *prestation*.
- Det kan finnas undergrupperingar av ärendeslag inom en VÄS-kod på 3-ställig nivå, vilket gör att begreppet ärendeslag tolkas extensivt i vissa fall.
- De kostnader som finns redovisade under respektive VÄS-kod på 3-ställig nivå avser inte enbart kostnader för beslutade ärenden, utan även för t. ex. inkomna (ännu ej beslutade ärenden) vilket får styckkostnaden för beslutade ärenden att skenbart bli något högre än vad den de facto borde vara.
- Det finns ingen automatisk systemkoppling mellan vilken VÄS-kod ett ärende redovisas under och till vilken VÄS-kod en kostnad hänförs. Detta leder till att fullständig korrelation inte nödvändigtvis föreligger.
- Vad som utgör ett stort antal avgörs enbart utifrån 2019 års ärendemängd. Det innebär att ett ärendeslag som tidigare år har uppfyllt kriterierna för vad som bedöms vara ett stort antal riskerar att inte beräknas och vice versa.
- Kostnader på VÄS-gruppernas egna övergripande koder har inte fördelats till respektive ärendeslag inom gruppen, eftersom det i många fall registreras ärenden på de övergripande koderna.
- I beräkningarna inkluderas endast uppgifter om ärendeantal som finns att tillgå i ärendehanteringssystemet Platina.
- Länsstyrelsen gör bedömningen att den valda beräkningsmetoden trots ovanstående är tillräckligt tillförlitlig att dra slutsatser från.

Tabell G i tidigare årsredovisningar

Tidigare årsredovisningar har innehållit statistik om överklagande ärende (tidigare Tabell G). Efter analys har det framkommit att kvaliteten på denna data är bristfällig. Därför har statistiken exkluderats i årets årsredovisning i väntan på att nya rapporter tas fram i ärendehanteringssystemet Platina.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavstämningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts bortsett från 14 mindre fakturor på sammanlagt 38 tkr. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr, utom för hyror som periodiseras oavsett belopp. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras årsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr. Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Under 2019 har översyn av tillämpade avskrivningstider gjorts utifrån *ESV:s handledning 2016:49 Att redovisa materiella anläggningstillgångar*. För att på ett bättre sätt avspeglar kostnaderna mot den faktiska förbrukningen är avskrivningstiden förlängd när det gäller egenutvecklade/köpta IT-system, maskiner och andra fordon. Tillämpning sker på nyanskaffningar från den 1 september 2019. Korrigering av avskrivningsplan avseende tidigare anskaffade tillgångar bedöms inte som meningsfullt.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Tillgångar	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
<u>Materiella anläggningstillgångar:</u>	
Förbättringsutgift på annans fastighet	7 år
Maskiner, inventarier m.m.	
- IT-utrustning	3 år
- Bilar och transportmedel	5 år
- Maskiner	5 år
- Konst	Ingen avskrivning
- Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggning	Avskrivning startar vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Skogsbränderna i Ljusdal 2018 har påverkat jämförelsetalen i not 3 Intäkter av bidrag, not 5 Kostnader för personal och not 7 Övriga driftskostnader.

Transfereringar

Övergång till länsstyrelsen från Riksantikvarieämbetet av bidragsutbetalning gällande kulturmiljöåtgärder har påverkat utfallet i not 11 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag och not 14 Lämnade bidrag.

Uppgifter om ledande befattningshavare och rådsledamöter, enligt 7 kap. 2§, förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret till ledamöter i myndighetens råd och till ledande befattningshavare, samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ledande befattningshavare, uppdrag	Lön och andra ersättningar, kr	Skattepliktiga förmåner, kr
Per Bill, landshövding Ordförande i Infobill AB Styrelseledamot i Ponte AB	1 355 233	155 400
Veronica Lauritzsen, länsråd Vattendelegationen Bottenhavet	1 154 542	3 074

Ledamöterna i länsstyrelsens insynsråd nuvarande, uppdrag	Lön och andra ersättningar, kr	Skattepliktiga förmåner, kr
Hanna Bruce Ledamot i styrelsen Växbo Lin och Inslag AB samt suppleant i Aks A-K Söderström AB	5 193	
Ylva Fältholm Ledamot i styrelsen Takt & Ton Luleå Stereohandel AB	1 500	
Anders W Jonsson Styrelseordförande i Randello AB	1 500	
Åsa Lindestam Inga uppdrag	1 500	
Mehrdad Nesaei Suppleant i Merres Glas	1 500	
Ingela Norberg Inga uppdrag	1 500	
Lotta Zetterlund Inga uppdrag	6 527	

Ledamöterna i länsstyrelsens insynsråd t o m 28/2 2019, uppdrag 2018	Lön och andra ersättningar, kr	Skattepliktiga förmåner, kr
Maj-Britt Johansson Ledamot Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien	3 000	
Bengt Kjellson Ordförande i styrelsen för Swedesurvey AB	3 000	
Gabriella Persson-Turdell Inga uppdrag	3 000	
Raimo Pärssinen Ordförande i Arbetarrörelsens Intressenter AB Ledamot i Arbetsmiljöverkets insynsråd Ledamot i Myndigheten för Arbetsmiljökunskaps insynsråd	3 000	
Inger Källgren Sawela Ledamot i myndighetsstyrelsen för Arbetsförmedlingen (nationellt)	1 500	

Noter till resultaträkningen

Not 1	Intäkter av anslag	2019	2018
	01 05 001 Förvaltningsanslag	115 456	119 232
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	1 688	1 726
	Summa intäkter av anslag	117 144	120 958
	Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
	Offentligrättsliga avgifter	2 238	1 980
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	5 011	8 553
	Intäkter av andra ersättningar	1 453	375
	Summa	8 702	10 908
	Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
	Intäkter uthyrning	298	359
	Intäkter utbildning/konferenser	804	493
	Intäkter konsultuppdrag	3 335	7 336
	Intäkter övriga 4 § avgifter	575	364
		5 011	8 553
	Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.		
	Gruppen intäkter av andra ersättningar har utökats utifrån att verksamhet angående omhändertagande av djur övertogs från Polisen den 1 juni 2018 och är anslagsfinansierad. Verkställighetskostnader minus ersättning för försålda djur anses utgöra sanktionsavgift och redovisas här.		
Not 3	Intäkter av bidrag	2019	2018
	Bidrag från statliga myndigheter	94 526	132 458
	varav		
	Naturvårdsverket	29 767	31 323
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	21 250	56 843
	Länsstyrelsen i Örebro län	18 287	17 743
	Havs- och vattenmyndigheten	9 180	6 622
	Statens jordbruksverk	7 890	5 228
	Arbetsförmedlingen	2 172	1 942
	Riksantikvarieämbetet	1 712	1 938
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	581	1 853
	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	516	956
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	456	134
	Skogsstyrelsen	456	311
	Post- och telestyrelsen	404	109
	Statens energimyndighet	394	288
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	290	396
	Länsstyrelsen i Uppsala län	209	155
	Länsstyrelsen i Stockholms län	143	586
	Socialstyrelsen	140	557
	Kammarkollegiet	48	24
	Kungl. Tekniska högskolan	43	58
	Länsstyrelsen i Skåne län	10	9
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	0	3 067
	Lunds universitet	0	22
	Affärsverket svenska kraftnät	0	223
	Regeringskansliet	0	16
	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	-0	239
	Tillväxtverket	-11	1 219
	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	-28	3

Övriga motparter	615	594
Bidrag från övriga	2 756	1 811
Summa	97 282	134 269
Av bidragen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2018 avsåg 53 171 tkr ersättning för kostnader gällande skogsbranden i Ljusdal, motsvarande summa 2019 är 16 916 tkr.		
Not 4 Finansiella intäkter	2019	2018
Räntekonto i Riksgälden	8	19
Övriga finansiella intäkter	8	4
Summa	16	23
Not 5 Kostnader för personal	2019	2018
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-92 985	-96 264
varav		
Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-620	-5 010
Övriga kostnader för personal	-46 096	-46 695
Summa	-139 081	-142 958
I arvoden till ej anställd personal ingår 2018 ersättningar till frivilliga i samband med skogsbränderna med 4 646 tkr.		
Not 6 Kostnader för lokaler	2019	2018
Kostnader för lokaler	-12 281	-12 272
Lokalkostnaderna som redovisas i denna not har inte samma urval som tabell E i resultatredovisningen och utfallet kan därmed inte jämföras.		
Not 7 Övriga driftskostnader	2019	2018
Övriga driftskostnader	-69 706	-109 392
Övriga driftskostnader 2018 gällande skogsbränderna i Ljusdal uppgår till 52 788 tkr.		
Not 8 Finansiella kostnader	2019	2018
Räntekostnader i Riksgälden	-71	-153
Övriga finansiella kostnader	-25	-13
Summa	-96	-166
På grund av att räntesatsen på tillgodohavanden i Riksgälden är negativ har räntekostnader uppstått på inestående medel.		

Not 9	Intäkter av avgifter m. m. som inte disponeras	2017	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
		netto utfall	netto utfall	budget intäkter	utfall intäkter	budget kostnader	utfall kostnader	netto budget	netto utfall	Akkumulerat utfall
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål										
	2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	-1 930	-2 129	610	726	0	3 112	610	-2 386	-6 445
	2528 Avgifter vid Bergsstaten	-114	-94	0	0	0	83	0	-83	-290
	2537 Miljöskyddsavgift	2 891	5 152	7 100	7 949	0	3 272	7 100	4 677	12 719
	2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	-21	38	110	113	0	62	110	51	68
	varav									
	- Avgifter enligt avfallsförordningen	-16	45	110	113	0	57	110	56	84
	- Övriga avgifter	-5	-6	0	0	0	5	0	-5	-16
	Summa	827	2 967	7 820	8 789	0	6 530	7 820	2 259	6 053
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål										
		1 616	150	200	558					
	2714 Sanktionsavgifter	950	177	200	596					
	2811 Övriga inkomster	266	-212	0	-38					
	4137 Återbetalning av övriga näringslån, Statens Jordbruksverk	400	185	0	0					
	Total summa	2 443	3 117	8 020	9 346					

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende länsstyrelserna. Noterna är uppdelade på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. På de avgifter som har bestämt ekonomiskt mål är lönekostnaderna hämtade utifrån redovisning på respektive verksamhetskod med finansiering förvaltningsanslag. På de kostnaderna läggs OH på utifrån Tabell B med 51% avseende 2019, 43% avseende 2018 och 49% avseende 2017. I föregående årsredovisning användes ett OH-påslag med 43 % vilket gör att noten inte överensstämmer med årsredovisningen 2018.

Not	10	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2019	2018
		01 05 001 017 Förvaltningsanslag	4 537	4 491
		19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder	2 777	495
		Summa	7 314	4 986
Not	11	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2019	2018
		Från myndighet		
		Havs- och vattenmyndigheten	12 567	12 489
		Riksantikvarieämbetet	7 397	16
		Naturvårdsverket	5 653	11 302
		Länsstyrelsen i Örebro län	3 745	2 970
		Socialstyrelsen	3 242	3 150
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 231	1 134
		Post- och telestyrelsen	208	338
		Länsstyrelsen i Uppsala län	108	39
		Länsstyrelsen i Jämtlands län	0	100
		Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	0	70
		Summa	34 151	31 610
		Länsstyrelsen har tagit över bidragsutbetalningarna gällande kulturmiljöåtgärder från Riksantikvarieämbetet. Avseende Naturvårdsverket betalades det 2018 ut 7 606 tkr i bidrag från projektet LONA Våtmark, motsvarande summa 2019 är 1 268 tkr.		
Not	12	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2019	2018
		Privata företag	1 958	0
		Bygdemedel	852	836
		Älgvårdsfonden	580	755
		Naturskyddsföreningen	77	0
		Miljöfond	77	0
		Företag Fiske	52	51
		Summa	3 596	1 641
		Erhållna medel från privata företag avser ersättning för brandskadad skog som fördelats till skogsägare.		
Not	13	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2019	2018
		Ingående balans	5 217	4 076
		Årets förändring	510	1 141
		Utgående balans	5 728	5 217
		Uppdelat på		
		Älgvårdsfonden		
		Ingående balans	3 768	3 270
		Årets inbetalningar	1 944	1 875
		Årets kostnader	-1 363	-1 120
		Lämnade bidrag	-59	-257
		Utgående balans	4 289	3 768
		Årets förändring Älgvårdsfonden	521	498

Bygdemedel			
	<i>Ingående balans</i>	1 449	806
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	852	836
	<i>Finansiella kostnader</i>	-3	-5
	<i>Lämnade bidrag</i>	-859	-188
	<i>Utgående balans</i>	1 438	1 449
	<i>Årets förändring Bygdemedel</i>	-10	643
Not 14	Lämnade bidrag	2019	2018
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-26 674	-29 602
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-18 044	-7 490
	Summa Lämnade bidrag	-44 719	-37 092
	inom verksamhetsområden		
	<i>Miljömål</i>	-7 231	-10 356
	<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	-4 537	-4 491
	<i>Kalkning av försurade vatten</i>	-3 990	-3 786
	<i>Jämställdhetsfrågor</i>	-3 647	-2 535
	<i>Byggnadsvård</i>	-3 038	0
	<i>Fornminnes- och kulturlandskapsvård</i>	-2 976	0
	<i>Fiskevård och fritidsfiske</i>	-2 805	-5 773
	<i>Regional projektverksamhet</i>	-2 777	-495
	<i>Samverkan, ledning och samordning</i>	-2 528	-100
	<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-2 416	-3 190
	<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-2 395	-878
	<i>Stöd till fisket</i>	-1 100	-1 142
	<i>Integrationsfrågor</i>	-901	0
	<i>Kulturhistoriskt värdefulla miljöer</i>	-885	0
	<i>Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.</i>	-859	-188
	<i>Övriga ärenden inom krishantering och skydd mot olyckor</i>	-661	-984
	<i>Fornminnen</i>	-499	-16
	<i>Jakt och viltvård</i>	-464	-736
	<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-395	-265
	<i>Vattenskyddsområden</i>	-300	0
	<i>Kommunikationsplanering</i>	-208	-338
	<i>Energi- och klimatstrategiskt arbete</i>	-130	0
	<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	-90	-21
	<i>Allmänt och övergripande inom energi och klimat</i>	-45	-207
	<i>Miljöövervakning</i>	-24	-30
	<i>Främjande insatser inom folkhälsoområdet</i>	-20	-83
	<i>Kompetensutveckling inom energi och klimat</i>	0	-39
	<i>Klimatanpassning</i>	0	-70
	<i>Riskhantering och säkerhet</i>	0	-150
	<i>Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd</i>	0	-211
	<i>Biologisk återställning i kalkade vatten</i>	0	-280
	<i>Tillsyn och rådgivning inom alkohol- och tobak</i>	0	-104
	<i>Havsmiljöförvaltning och havsplanering</i>	200	-622
		-44 719	-37 092
Länsstyrelsen har tagit över bidragsutbetalningarna gällande kulturmiljöåtgärder från Riksantikvarieämbetet och därmed har dessa verksamhetsområden ökat jämfört med föregående år.			

Not	15	Årets kapitalförändring	2019	2018
		Verksamhetsutfall		
		Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	93	-5
		Avslutade externa medel RTA	272	-208
		Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av externa medel	10	11
		Summa verksamhetsutfall	374	-202
		Uppbörd	0	0
		Transfereringar		
		Avslutade externa medel RTA	-172	0
		Summa Transfereringar	-172	0
		Summa årets kapitalförändring	203	-202

Noter till balansräkningen

Not 16	Immateriella anläggningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31
	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	1 451	1 398
	Årets anskaffning	0	53
	Årets försäljning, utrangering	-1 398	0
	Utgående anskaffningsvärde	53	1 451
	Ingående avskrivningar	-1 412	-1 398
	Årets avskrivningar	-18	-15
	Årets försäljning, utrangering	1 398	0
	Utgående avskrivningar	-32	-1 412
	Bokfört värde	21	38
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	21	38
	Under 2019 har utrangering gjorts av gamla programvaror som ej längre används.		
Not 17	Materiella anläggningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	11 295	11 266
	Årets anskaffning	250	29
	Årets försäljning, utrangering	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	11 545	11 295
	Ingående avskrivningar	-10 938	-10 802
	Årets avskrivningar	-140	-136
	Årets försäljning, utrangering	0	0
	Utgående avskrivningar	-11 077	-10 938
	Bokfört värde	468	358
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	22 345	20 874
	Årets anskaffning	2 165	1 470
	Årets försäljning, utrangering	-573	0
	Utgående anskaffningsvärde	23 937	22 345
	Ingående avskrivningar	-19 148	-17 726
	Årets avskrivningar	-1 450	-1 422
	Årets försäljning, utrangering	573	0
	Utgående avskrivningar	-20 025	-19 148
	Bokfört värde	3 912	3 197
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	4 381	3 555
	Försäljning anläggningstillgångar	0	0
	Under året har en bil och en skoter utrangerats på grund av skador och som ersatts med 144 tkr i försäkringsersättning från Kammarkollegiet. Dessa var avskrivna i sin helhet.		

Not	18	Varulager m.m.	2019-12-31	2018-12-31
		Jordfondsfastigheter Areal, ha:		
		Jordbruksmark	2	2
		Produktiv skogsmark	3	3
		Bokfört värde	15	15
		Bedömt värde	100	100
		Avser Jordfondens fastigheter inom lantbruksverksamheten		
Not	19	Fordringar hos andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
		Diverse fordringar andra myndigheter	787	1 172
		Mervärdesskatt	2 688	2 534
		Summa	3 474	3 706
Not	20	Övriga kortfristiga fordringar	2019-12-31	2018-12-31
		Uppbördsfordringar	1 089	5 480
		Övriga kortfristiga fordringar	11	110
		Summa	1 100	5 590
		Fakturerings av avgifter för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet gjordes i månadsskiftet nov-dec 2018 till en summa av 6 881 tkr vilket gjorde att utestående fordringar vid årsskiftet var högre föregående år.		
Not	21	Periodavgränsningsposter	2019-12-31	2018-12-31
		Förutbetalda kostnader		
		Förutbetalda hyror	2 489	2 383
		Övriga förutbetalda kostnader	712	496
		Summa förutbetalda kostnader	3 201	2 879
		Upplupna bidragsintäkter		
		Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	13 319	13 565
		varav		
		Statens jordbruksverk	8 680	5 803
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	3 684	7 437
		Länsstyrelsen i Västmanlands län	522	9
		Arbetsförmedlingen	418	152
		Övriga motparter	16	165
		Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	236	434
		Totala upplupna bidragsintäkter	13 555	13 999
		Övriga upplupna intäkter	766	502
		Summa periodavgränsningsposter	17 523	17 380
Not	22	Avräkning med statsverket	2019-12-31	2018-12-31
		Uppbörd		
		Ingående balans	-5 535	-474
		Redovisat mot inkomstittel (-)	-9 346	-9 008
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	13 790	3 947
		Skulder avseende uppbörd	-1 091	-5 535

Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	38	437
Redovisat mot anslag (+)	4 465	2 221
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-4 306	-2 620
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	197	38
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-2 156	-3 124
Redovisat mot anslag (+)	120 069	123 809
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-117 798	-122 883
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	42
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	115	-2 156
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	267	354
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-76	-86
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	192	267
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
<i>Ingående balans</i>	13 365	15 108
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	110 757	91 413
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-72 582	-91 829
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-9 484	-1 327
Övriga fordringar på statens centralkonto	42 057	13 365
Summa utgående balans avräkning med statsverket	41 469	5 980

Not 23	Förändring av myndighetskapalet				
	Stats-kapital	Balanserad kapital-förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidrags-finansierad verksamhet	Kapital-förändring enligt resultat-räkning	Summa
Utgående balans 2018	15	-330	789	-202	272
A Ingående balans 2019	15	-330	789	-202	272
Föregående års kapitalförändring	0	-5	-197	202	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	203	203
B Summa årets förändring	0	-5	-197	404	203
C Utgående balans 2019	15	-335	592	203	474

Not 24	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2019-12-31	2018-12-31
	Ingående avsättningar	465	224
	Årets pensionskostnader	-2	394
	Årets pensionsutbetalningar	-83	-153
	Utgående avsättning	380	465
Not 25	Övriga avsättningar	2019-12-31	2018-12-31
	Kompetensväxlingsåtgärder / Trygghetsmedel		
	Ingående avsättningar	1 088	911
	Årets förändring	180	177
	Utgående balans	1 268	1 088
	Summa övriga avsättningar	1 268	1 088
	Av Trygghetsmedel beräknas ca 200 tkr användas under 2020.		
Not 26	Lån i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
	Ingående balans	3 366	3 557
	Under året upptagna lån	2 272	1 381
	Årets amorteringar	-1 607	-1 572
	Utgående balans	4 030	3 366
	Beviljad låneram	6 800	5 700
Not 27	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 613	4 839
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 481	2 555
	Mervärdesskatt	375	201
	Summa	5 469	7 595

Not	28	Övriga kortfristiga skulder	2019-12-31	2018-12-31
		Personalens källskatt	2 223	2 331
		Övriga kortfristiga skulder	16 363	187
		Summa	18 586	2 517
		I posten övriga kortfristiga skulder ingår ett förskott från EU gällande projektet Rivers of LIFE med 16 212 tkr.		
Not	29	Depositioner	2019-12-31	2018-12-31
		Depositioner	1 747	1 101
		Alla deponerade medel beräknas finnas kvar vid utgången av 2020.		
Not	30	Periodavgränsningsposter	2019-12-31	2018-12-31
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg	510	869
		Upplupna semesterlöner inkl social avg	10 712	10 021
		Övriga upplupna kostnader	1 108	1 948
		Summa upplupna kostnader	12 329	12 838
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet	33 977	20 980
		varav		
		Naturvårdsverket	15 754	5 410
		Havs- och vattenmyndigheten	6 183	6 090
		Länsstyrelsen i Örebro län	3 752	4 085
		Länsstyrelsen i Östergötlands län	2 800	0
		Riksantikvarieämbetet	1 431	783
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 293	339
		Post- och telestyrelsen	1 029	913
		Länsstyrelsen i Uppsala län	406	424
		Kungl. Tekniska högskolan	334	157
		Statens energimyndighet	289	683
		Länsstyrelsen i Västernorrlands län	237	209
		Kammarkollegiet	177	225
		Länsstyrelsen i Dalarnas län	111	121
		Regeringskansliet	92	92
		Länsstyrelsen i Skåne län	71	81
		Länsstyrelsen i Stockholms län	17	161
		Socialstyrelsen	3	204
		Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	0	485
		Skogsstyrelsen	0	489
		Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	0	31
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
		- Inom tre månader	18 282	7 542
		- mer än tre månader till ett år	9 967	8 461
		- mer än ett år till tre år	5 718	4 977
		- mer än tre år	10	0
		Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	3 634	3 390
		Summa oförbrukade bidrag	37 611	24 370
		I posten oförbrukade bidrag från Naturvårdsverket ingår 10 013 tkr avseende Efterbehandling förorenad mark sanering Håstaholmen etapp 2.		
		Summa periodavgränsningsposter	49 941	37 208

Noter i anslagsredovisningen

Belopp i tkr

		Anslag/Benämning	Villkor	Tilldelat Belopp	Utfall
NOT	31	01 05 001 017	Anslagskredit	3 396	115
		Länsstyrelserna m.m., Gävleborgs län	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 534	0
			Kredit på räntekonto	5 500	0
			Låneram för anläggningstillgångar	6 800	4 030
			Finansiering av förvaltningskostnader hos Gävleborgs läns landsting (Region Gävleborg)	4 537	4 537
NOT	32	19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Gävleborgs Län	Anslagskredit	446	0
			Anslagsbehållning som disponeras	inget	
			Uppföljning och utvärdering	400	157
			Beställningsbemyndigande	7 000	3 340

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp i tkr

	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	6 800	5 700	6 000	6 000	6 000
Utnyttjad ¹⁾	4 030	3 366	3 557	3 674	3 924
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	8	19	19	20	10
Räntekostnader	-71	-153	-110	-105	-48
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	2 054	1 780	1 388	1 426	2 886
Utfall mot budget avgiftsbelagd verksamhet	3 176	4 416	2 843	4 212	2 782
Utfall övrigt	5 526	6 492	4 946	4 495	4 525
Utfall enligt resultaträkning	8 702	10 908	7 789	8 707	7 307
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	8 020	7 930	7 320	5 130	5 240
Utfall	9 346	9 008	9 064	7 654	6 057
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Beviljad	3 396	3 356	4 084	3 871	3 793
Utnyttjad	115	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 19</i>					
<i>Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 017</i>					
Beviljad	446	446	446	447	447
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Summa anslagssparande	0	2 156	3 124	2 868	2 136
<i>Utgiftsområde 19</i>					
<i>Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Summa anslagssparande	0	2 244	773	362	1 383
- Därav in-tecknade åtaganden med stöd av anslagssparande	0	0	0	0	0

Bemyndiganden					
Tilldelat	7 000	7 000	7 000	9 000	9 000
Åtaganden	3 340	6 955	2 694	1 792	5 767
Personal					
Antal årsarbetskrafter ²⁾	192	196	182	172	160
Medeltal anställda ³⁾	218	217	204	189	180
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 148	1 350	930	914	900
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	203	-202	-248	369	267
Balanserad kapitalförändring	257	459	707	338	70

¹⁾ Anskaffade anläggningar i december som ej lånats till uppgår till 356 tkr.

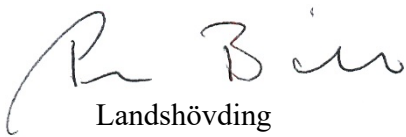
²⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

³⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden. Definitionen av medelantal anställda har ändrats jämfört med årsredovisningen för år 2015. Omräkning av jämförelsetalen har skett för år 2015 i verktyget LISA.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2019

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Gävle den 19 februari 2020

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Bill', written in a cursive style.

Landshövding

Per Bill

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektoriellt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Länsstyrelsen
Gävleborg